

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธ
และนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี
A Comparative Study of Moral Reasoning Development as Perceived
by Thai-Buddhist and Thai-Muslim Students in the Fifth Grade
in Pattani Province

โดย

นายรัชฎ์ แล่งอรุณ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อขอความคุ้มครองแห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-การสอน)

พ.ศ. 2526

ห้องสมุดวัฒนธรรม
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ห้องสมุด
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-การสอน)
ปริญญา

การสอนสังคมศึกษา
สาขา

การศึกษา
ภาควิชา

เรื่อง

การศึกษา เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธ
และนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี

A Comparative Study of Moral Reasoning Development as
Perceived by Thai-Buddhist and Thai-Muslim Students
in the Fifth Grade in Pattani Province.

นามผู้วิจัย นายชวี แล่งอรุณ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ วันที่ ๑๐ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖
กรรมการ วันที่ ๓๐ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖
กรรมการ วันที่ ๓๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖
หัวหน้าภาควิชา วันที่ ๓๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 6 เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๖

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธ
และนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี

A Comparative Study of Moral Reasoning Development as Perceived
by Thai-Buddhist and Thai-Muslim Students in the Fifth Grade
in Pattani Province

โดย

นายรัชย์ แสงอรุณ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-การสอน)

พ.ศ. 2526

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ทั้งนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ต่างก็มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์

2. จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลปรากฏว่า

2.1 นักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ทั้ง 3 คุณลักษณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 นักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 นักเรียนไทยมุสลิมย้ายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง มีพัฒนาการการให้
เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย
และเคารพกฎหมาย ทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

AN ABSTRACT OF THE THESIS

Mr. Thawat Sangaroon

Master of Arts in Teaching

Major : Teaching Social Studies

Title : A Comparative Study of Moral Reasoning Development as
Perceived by Thai-Buddhist and Thai-Muslim Students in
the Fifth Grade in Pattani Province.

Approved by D. Pibund Aug 30, 1982
(Chairman, Thesis Advisor) (Date)

The purposes of this research were to study the moral reasoning development as perceived by students in the fifth grade in Pattani Province and to compare the moral reasoning development as perceived by students with different religion and sex. The sample under study consisted of 465 fifth grade students from the schools where the Thai-Buddhist and Thai-Muslim students studied together in the same class in Pattani Province during the 1982 academic year. The instrument used in this study was a 30-item questionnaire constructed through the use of projective technique which covered 3 characteristics of moral reasoning development namely : diligence, responsibility, and discipline and law obedience. The collected data were analyzed through the applications of arithmetic mean, standard deviation and Z-test

in comparing mean scores between religion and sex in each moral characteristics at the .05 level of significance.

The results of this study were as follows :

1. Students' moral reasoning development in the three moral characteristics namely : diligence, responsibility, and discipline and law obedience were at the third level which was considered to be a good behavior and in the desirable level of the moral reasoning development.

2. In testing the hypotheses, the findings indicated that :

2.1 The moral reasoning development of Thai-Buddhist male students and Thai-Buddhist female students in the three moral characteristics namely : diligence, responsibility, and discipline and law obedience were found to be differed at the .05 level of significance.

2.2 The moral reasoning development of Thai-Muslim male students and Thai-Muslim female students in the three moral characteristics namely : diligence, responsibility, and discipline and law obedience were found to be differed at the .05 level of significance.

2.3 The moral reasoning development of Thai-Buddhist male students and Thai-Muslim male students in the three moral

characteristics namely : diligence, responsibility, and discipline and law obedience were not found to be differed at the .05 level of significance.

2.4 The moral reasoning development of Thai-Buddhist female students and Thai-Muslim female students were not found to be differed at the .05 level of significance in diligence, and discipline and law obedience but difference was found in responsibility at the .05 level.

2.5 The moral reasoning development of Thai-Buddhist male students and Thai-Muslim female students were found to be differed at the .05 level of significance in diligence, and discipline and law obedience but difference was not found in responsibility at the .05 level.

2.6 The moral reasoning development of Thai-Muslim male students and Thai-Buddhist female students in the three moral characteristics namely : diligence, responsibility, and discipline and law obedience were found to be differed at the .05 level of significance.

คำนิยม

วิทยาลัยนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยโดยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาตยา พิสนธยานนท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรเทา กิตติศักดิ์ อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้การปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา และอาจารย์จำรอง เงินดี ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะแก้ไขเพิ่มเติมในการสอบสัมภาษณ์ขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ในโอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ได้พิจารณามอบทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2526 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท (ห้าพันบาท)

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่ปรากฏนามในวิทยาลัยนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาตรวจความเที่ยงตรง เอง เนื้อหาของแบบสอบถาม อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และครูประจำชั้นของ โรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ช่วยเหลือให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้วิทยาลัยนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขออำนาจจากพระคุณของทุกท่านที่ได้กล่าวมานี้ตลอดไป

รพี แสงอรุณ

สิงหาคม 2526

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญตารางผนวก	(5)
บทที่ 1. บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	
ทฤษฎีและหลักการ	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
สัมมนาดูงานการวิจัย	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
กลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	
ผลการวิจัย	55
ข้อวิจารณ์	70
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	80
ข้อเสนอแนะ	83
เอกสารอ้างอิง	89
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	97
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม	98
ภาคผนวก ค. คู่มือและการคำนวณ	130

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ระดับของจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของ Kohlberg	18
2	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน คำสั่งนา และเพศ	45
3	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคำสั่งนาและเพศ	57
4	การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ	58
5	การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ	60
6	การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ	62
7	การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนไทยพุทธช้ายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ	66
9	การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมช้ายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ	68

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่		หน้า
1	คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	131
2	คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความขยันหมั่นเพียร	133
3	คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความรับผิดชอบ	135
4	คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	137

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สังคมประกอบด้วยคนจำนวนมากและมีความสัมพันธ์ต่อกัน ด้วยเหตุนี้สังคมจึงต้องมีกฎเกณฑ์เพื่อใช้เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ จริยธรรมเป็นกลไกหนึ่งของสังคมที่ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานความประพฤติของบุคคล และเป็นสิ่งสำคัญที่ไว้กำหนดแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม ดังที่ คินต์ ธรรมบำรุง (41 หน้า 180) กล่าวว่า "จริยศึกษาหรือจริยธรรมและศีลธรรมนับว่าเป็นปัจจัยของสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้สังคมอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุข เรียบร้อย ไม่มีปัญหา ไม่มีความวุ่นวาย..." จริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าและมีความสงบสุข

การปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมแก่บุคคลในสังคมนั้น เป็นกระบวนการที่ยุ่งยาก ซับซ้อน และต้องใช้เวลาานาน อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม ทั้งนี้ เพราะเป็นการพัฒนาด้านลักษณะนิสัยและจิตใจของบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สถาบันศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังจริยธรรมให้กับบุคคล ดังที่ อำนวย ทะพิงค์แก และ ชัยันต์ วรรณะภูติ (54 หน้า 195) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสถาบันนี้ว่า "ในกรณีของสถาบันศาสนา จะเห็นได้ว่าเป็นสถาบันที่รับผิดชอบโดยตรงในการปลูกฝังจริยธรรม ในสังคมบางสังคม สถาบันนี้มีอิทธิพลในการควบคุมให้คนประพฤติตามแบบแผนโดยมีบทลงโทษด้วย..." นอกจากนี้ ภ. ลุ่ยพยัคฆ์ (30 หน้า 32) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของศาสนาทุกศาสนาว่า

ศาสนาทุกศาสนาในโลกต่างก็มีเป้าหมายใหญ่ ๆ เหมือนกัน กล่าวคือ เพื่อต้องการให้ทุกคนกระทำแต่ความดี หลีกเสี่ยงละเว้นความชั่ว ตลอดจนสร้างความเป็นธรรมและความสงบสุขให้แก่ทุก ๆ คนและสังคม...

ทั้งนี้ เพราะคำสอนมีคำสั่งสอนหรือที่เรียกว่า "ธรรม" สำหรับให้ผู้ที่มีความ
 เลื่อมใสในคำสอนนั้น ๆ ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติของการดำเนินชีวิต
 โดยหลักความจริงแล้ว ธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความมีระเบียบวินัยแก่ตนเอง
 เมื่อทุกคนในสังคมเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยดีแล้ว ย่อมส่งผลให้สังคมมีระเบียบวินัย
 ไปด้วย ยิ่งไปกว่านั้นธรรมหรือคำสั่งสอนของคำสอนนั้น ยังสอนให้คนเรามี
 คุณธรรมประจำใจอันเป็นคุณลัทธิที่บุคคลทุกชาติทุกภาษาต่างต้องการและ
 ยอมรับนับถือ...

ส่วนลัทธิการศึกษา ก็เป็นอีกลัทธิหนึ่งของสังคมที่มิพบาทและหน้าที่ที่
 สำคัญต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน นอกเหนือจากการสอนวิชา
 ความรู้และวิชาชีพต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนแล้ว ยังทำหน้าที่ปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้
 แก่สมาชิกในสังคมต่อจากครอบครัวอย่างมีวิธีการ โรงเรียนปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรม
 โดยมีหลักสูตรกำหนดไว้แน่นอน และมีวิธีการปลูกฝังถ่ายทอดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ
 (54 หน้า 195) ดังปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในสาระที่เกี่ยวข้องกับ
 เนื้อหาและกิจกรรมจริยศึกษาได้กำหนดคุณธรรมไว้ 30 ข้อ และไม่ได้แยกออกเป็นระดับชั้น
 เพราะเป็นคุณธรรมที่จะต้องปลูกฝังให้แก่เด็กทุกคุณธรรมและทุกโอกาส ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (12 หน้า 13) โดยมีมุ่งปลูกฝังและพัฒนาพื้นฐานลักษณะ
 นิสัยต่าง ๆ อันพึงประสงค์ เพื่อเด็กจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมในวันข้างหน้า และเพื่อ
 เด็กจะได้มีความเจริญงอกงามและสังคมมีความสงบสุข (25 หน้า 27) ดังที่ สิปปนนท์
 เกตุทัต (42 หน้า 189) กล่าวว่า

...การศึกษาที่พึงประสงค์ จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความคิด
 ทักษะ และทัศนคติให้คนไทยรู้สึกตนเอง รู้สึกชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อม
 ที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาไขแก้ปัญหาและเสริมสร้าง
 ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นโดยกลมกลืนกับธรรมชาติ ส่วนหนึ่งของความรู้ความเข้าใจ

ที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ก็คือ ความรู้ความ
เข้าใจในจริยธรรม...

จะเห็นได้ว่า ทั้งสถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา ต่างก็มีบทบาทและ
หน้าที่ในการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่บุคคลในสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลใน
สังคมเป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณภาพ อันจะส่งผลให้เกิดความสงบสุขและเกิดความเจริญ
รุ่งเรืองแก่สังคมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่

การปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่บุคคลนั้น เป็นเรื่องที่ต้องอาศัย
การสร้างลม อากาศ เวลา และวิธีการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน การให้เหตุผล
ทางจริยธรรมของบุคคลเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม
ของบุคคล ทั้งนี้เพราะการให้เหตุผลทางจริยธรรมทำให้ทราบถึงระดับจริยธรรมและเหตุผล
ในการเลือกประพฤติปฏิบัติของบุคคล อันจะเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาจริยธรรมของบุคคล
ในสังคม นอกจากนี้ "...การให้เหตุผลทางจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ
ด้านอื่น ๆ ของบุคคล โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและอารมณ์... ตลอดจนมี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลอีกด้วย..." (อ้างถึงใน 17 หน้า 3)
การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่คนในชาตินั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (7 หน้า 1) ได้
ประกาศเชิญชวนให้ทุกคนร่วมมือกันเสริมสร้าง ปลูกฝัง และปฏิบัติตามคำนิยมพื้นฐาน 5
ประการ คือ

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเอาค่านิยมพื้นฐานมาเป็นคุณลักษณะทางจริยธรรมที่จะศึกษาในครั้งนี้ โดยเลือกศึกษาเพียง 3 คุณลักษณะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นประถมศึกษา อีกทั้งคุณลักษณะจริยธรรมดังกล่าวนี้ตรงกับคุณธรรมที่ 13, 21 และ 23 ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งจะต้องปลูกฝังและสร้างเสริมให้แก่เด็กในระดับประถมศึกษาอีกด้วย

อนึ่ง จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนักเรียนได้รับการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมมาจากคำสอนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีทั้งนักเรียนที่นับถือคำสอนพุทธและคำสอนอิสลาม อีกทั้งได้รับการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมจากโรงเรียนประถมศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น

ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานีที่นับถือคำสอนแตกต่างกัน จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่แตกต่างกันหรือไม่ และมีพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับใด ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะได้นำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน จริยศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดปัตตานีให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนักเรียนที่นับถือคำสอนแตกต่างกันได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี

2. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านคำล้นาและเพศของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับของพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี
2. ผลจากการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนจริยศึกษา ในระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานีให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2525 เฉพาะโรงเรียนที่นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมเรียนร่วมชั้นเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
2. การศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะคุณลักษณะจริยธรรม 3 คุณลักษณะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

2. คำตอบของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำตอบที่แสดงให้เห็นถึงระดับพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกปฏิบัติในกรณีที่นักเรียนประสบกับสถานการณ์นั้น ๆ

3. คำตอบของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง สามารถวัดและจำแนกได้ตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมทั้ง 4 ระดับ ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขตจำกัด ดังนี้

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติดี ปฏิบัติชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

การให้เหตุผลทางจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกประพฤติปฏิบัติหรือไม่ประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

เกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรม หมายถึง เกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับมาจากเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ในระดับที่ 2, 3 และ 4 และผู้วิจัยได้เพิ่มเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมอีก 1 ระดับ คือ ระดับ 1 เกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมี 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นการกระทำที่ไม่ดีไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะ เป็นเหตุผลใด ๆ ก็ตาม

ระดับที่ 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ที่พึงประสงค์ เป็นการกระทำความดีเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษหรือเพื่อต้องการแสวงหา
รางวัล

ระดับที่ 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ที่พึงประสงค์ เป็นการกระทำความดีเพราะกระทำตามที่ยืนยันเห็นชอบหรือกระทำเพราะเป็น
หน้าที่ทางสังคม

ระดับที่ 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ที่พึงประสงค์ เป็นการกระทำความดีเพราะกระทำตามศรัทธาในสัญญาหรือกระทำตามหลัก
อุดมคติสากล

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2525
เฉพาะโรงเรียนที่นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม เรียนร่วมกันเดียวกันภายใน
โรงเรียนเดียวกัน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

นักเรียนไทยพุทธ หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2525
ในจังหวัดปัตตานีที่นับถือศาสนาพุทธ

นักเรียนไทยมุสลิม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา
2525 ในจังหวัดปัตตานีที่นับถือศาสนาอิสลาม

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานและประกอบอาชีพ
ที่สุจริต อย่างกระตือรือร้นและตั้งใจจริงให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน (6 ไม่ระบุหน้า)

ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุ
ผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้น และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่
ให้ดียิ่งขึ้น (6 ไม่ระบุหน้า)

ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง การควบคุมตนเองให้
ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
เพื่อความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม (6 ไม้ระบุน้ำ)

ห้องสมุดวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

9

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

ทฤษฎีและหลักการ

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม ซึ่งยอมรับกันว่าเป็นสิ่งที่
ดีงาม ทำให้เกิดประโยชน์สู่ร่วมกัน ได้มีผู้ให้คำจำกัดความแตกต่างกันดังนี้คือ

มาโนช ตัณเชวณิชย์ (31 หน้า 41) ได้กล่าวถึงความหมายของจริยธรรมว่า

คำว่า "จริยธรรม" เป็นคำสมาสระหว่างคำ จริยา หรือ จรรยา หมายถึง
ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ กับคำว่า ธรรม หมายถึง คุณธรรม
ความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อเอา 2 คำมารวมกัน มีความหมายว่า
ความประพฤติชอบที่น่าพึงปรารถนาของผู้อื่นที่โต้พบเห็น ความประพฤติในที่นี้
หมายถึง ความประพฤติของบุคคลแต่ละคนทีแสดงออกมาเป็นประจำ เป็น
อุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความคิดนึกเชื่อถือ หรือนิสัยที่ติดส่ำมไว้ ฉะนั้นเป็น
การกระทำที่แสดงออกมาโดยเส้แล้รังทั้งกาย วาจา และใจ จริยธรรมจึง
มีความหมายว่า ความดีงามที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น...

อำนาจ ทะพิน คักและชัยันต์ วรรณะภูติ (54 หน้า 192) ได้ให้ความหมาย
ว่า "จริยธรรมเป็นเรื่องของสิ่งทีควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีงามและความถูกต้อง
ในสังคม มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมในลุ่มรวม"

~~เดวิด~~

~~เดวิด~~

~~เดวิด~~

หนังสือ ทัศนคติ (26 หน้า 48) กล่าวว่า

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติต้องรู้จักว่า สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้น การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกายอันสอดคล้องกับความรู้สึทางจิต...

นอกจากนี้ Good (57 หน้า 373) กล่าวว่า "จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องและดีงาม"

ส่วน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (8 หน้า 3) ได้กล่าวว่า

จริยธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ควรประพฤติ ในการปลูกฝังจริยธรรม ควรจะคำนึงว่า สิ่งที่ควรประพฤตินั้นควรปฏิบัติในกรณีใด ในสถานการณ์ใด ในโอกาสหรือเวลาใด เพื่อให้หลักจริยธรรมที่จะปลูกฝังนั้นสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ สิ่งเสริมให้บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมที่ก้าวหน้า ไม่ขัดต่อการพัฒนาและสิ่งเสริมให้การพัฒนานั้นเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น

จากคำจำกัดความข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติดี ปฏิบัติชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ลักษณะทางจริยธรรม ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม แบ่งออกได้หลายประเภทด้วยกัน คือ (17 หน้า 2-3)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ว่าในสังคมของตนนั้น ถือว่า การกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรรงตเว้น ลักษณะและ

เลขหมู่. 177.4
ธ 393 ๗

เลขทะเบียน. 17159

วันที่ เดือน ปี 21 ธ.ค. 35

11

พฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมมีขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล.

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่า ตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทัศนคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น มีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทัศนคติเชิงจริยธรรมนั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุผลใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่า บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจจะมีจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำ และระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นอกจากนี้ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลอีกด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าจริยธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น สิ่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

การพัฒนาการทางจริยธรรม

การพัฒนาทางจริยธรรม หมายถึง การเจริญเติบโตในการเข้าสังคมของเด็ก ประกอบด้วยความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อบุคคลอื่นและต่อสังคมโดยส่วนรวม จุดมุ่งหมายของการพัฒนาทางจริยธรรมหรือศีลธรรม คือ การที่บุคคลจะทำให้เกิดความสงบสุข และความเจริญทั้งทางวัตถุและจิตใจในกลุ่มของตน ในสังคม หรือในโลกโดยส่วนรวม การพัฒนาทางจริยธรรมนี้จะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพันธุกรรมในด้านที่ว่า การพัฒนาทางสมองอย่างปกติ จะทำให้มนุษย์มีความฉลาดในการเข้าสังคม และตนเองพอที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูง ๆ ขึ้นไปได้ ความรวดเร็วของการพัฒนาทางจริยธรรมในบุคคลอาจจะมีบางส่วนที่ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางสมอง การพัฒนาทางการรับรู้และการกระทำ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่อิทธิพลของพันธุกรรมดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ความรวดเร็วหรือความเชื่องช้าในการพัฒนาทางจริยธรรมส่วนใหญ่มักขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้ สังคมและวัฒนธรรมยังเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้บุคคลชักการพัฒนาทางจริยธรรมอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่ง และไม่อาจจะพัฒนาต่อไปได้อีกเลย (10 หน้า 15)

ทฤษฎีอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของบุคคล โดยเฉพาะประเพณีและค่านิยมต่าง ๆ ภายในสังคม บุคคลจะได้รับ การปลูกฝังจริยธรรมจากสิ่งแวดล้อมและสังคมมาตั้งแต่เกิด ดังเช่นที่ Skinner (63 หน้า 126-128) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ จารีต ประเพณี ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดเงื่อนไขทางสังคมให้เด็กประพฤติปฏิบัติตั้งแต่เกิด เงื่อนไขทางสังคมเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ พ่อแม่และผู้ใหญ่จะเป็นผู้ถ่ายทอดให้เด็กรู้ถึงแนวทางของการประพฤติปฏิบัติ

ห้องสมุด
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ตนภายในสังคม ชี้แนะความถูกผิด ชั่วดี ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีได้มีจริยธรรม หรือความต้องการ
จริยธรรมมาตั้งแต่เกิด แต่เมื่อโตขึ้นก็ต้องมีจริยธรรมและพฤติกรรมไปตามแนวโครงสร้าง
ทางวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้ Wright (65 หน้า 24-30) นักสังคมวิทยา
เชื่อว่า สังคมจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล กลุ่มสังคมที่บุคคล
เป็นสมาชิกอยู่จะเป็นเป้าหมายจริยธรรมให้แก่บุคคลนั้น เด็ก ๆ จะเรียนรู้สิ่งที่ดีที่เลวจาก
ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยขบวนการเทียบเคียง เด็กจะใช้วิธีการเลียน
แบบผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่ตนเคารพรัก จนในที่สุดจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลัก
ปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ ถ้าผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูง เด็กก็จะเลียนแบบ
และจะเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงตามไปด้วย และนอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (17 หน้า
5) กล่าวเพิ่มเติมว่า

จริยธรรมของบุคคล มีต้นเหตุมาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของ
พันธุกรรม กล่าวคือ บุคคลที่เกิดมาในแต่ละสังคมจะต้องเรียนรู้ และยอมรับ
ประเพณีในสังคมของตน ซึ่งจะแตกต่างจากจริยประเพณีของสังคมอื่น ๆ
ไม่มากนักน้อย ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า แหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของ
บุคคลก็คือ สังคมและผู้ที่อยู่แวดล้อมตนเอง รากฐานของการเกิดจริยธรรม
จะเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นทีละ
น้อยตามพัฒนาการทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะอำนวยความสะดวกให้นักทฤษฎีพัฒนาการ
ทางสังคมหลายคนเชื่อว่า การพัฒนาทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นในช่วงแรกของ
ชีวิตมนุษย์ คือ ในช่วงสิบปีแรก และจะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลง
ในช่วงหลัง ๆ ของชีวิต...

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางสติปัญญากับพัฒนาการทางจริยธรรม

Piaget (60 หน้า 122-127) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก
เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์

และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น นอกจากนี้ ยังเชื่อว่าพื้นฐานของจริยธรรมเกิดขึ้น จากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในทางสังคม และพัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นลำดับในทุกวัฒนธรรม จากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก โดยการสังเกตจากการเล่นของเด็ก พบว่าจริยธรรมเกิดจากการเล่นต่าง ๆ เหล่านี้ เริ่มตั้งแต่เด็กเล่นโดยไม่รู้สึกรู้สีกฎเกณฑ์โดยยึดถือเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง แต่ต่อมาเมื่อเด็กเริ่มรู้และเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นด้วยกัน จนเด็กได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกเฉพาะตัวเองดีขึ้น จากการได้ศึกษาการเล่นของเด็กเหล่านี้ พบว่า หลักของกฎพัฒนาทางจริยธรรม คือ การเคารพกฎเกณฑ์ทางสังคมและเข้าใจถึงความยุติธรรมที่เท่าเทียมกันในสังคม Piaget ได้แบ่งระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. ชั้นยึดกฎเกณฑ์จากภายนอก (Heteronomous) พัฒนาการทางจริยธรรมชั้นนี้ จะอยู่ในช่วงอายุก่อน 8 ปี เป็นระยะที่พ่อแม่ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของเด็กมาก ในชั้นนี้เด็กจะยึดถือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตายตัว ผิดเป็นผิด ถูกเป็นถูก ถ้าทำความผิดก็ต้องได้รับโทษโดยไม่คำนึงถึงแรงจูงใจ หรือสาเหตุของการกระทำนั้น ๆ
2. ชั้นสำนึกในกฎเกณฑ์ (Autonomous) พัฒนาการทางจริยธรรมในชั้นนี้เป็นระยะที่เด็กมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ในระยะนี้เด็กจะมีความคิดเป็นของตนเอง เด็กจะมีเหตุผลที่คำนึงถึงความยุติธรรม และพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการกระทำนั้นด้วยการที่เด็กเปลี่ยนการรับรู้กฎเกณฑ์ที่ตายตัว หรืออิทธิพลจากภายนอก มาเป็นชั้นที่มีกฎเกณฑ์ของตนเองนี้ เนื่องมาจากพัฒนาการทางสติปัญญา ระดับอายุ และการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน หรือมีประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน

Kohlberg (59 หน้า 10-13) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวของ Piaget จากการศึกษาระยะยาว และได้นำคำตอบของเยาวชนอเมริกันในช่วงอายุ 10-16 ปี มาวิเคราะห์เกี่ยวกับการให้เหตุผลทางจริยธรรม ในการเลือกกระทำพฤติกรรม

อย่างใดอย่างหนึ่งในสภาพการณ์ที่มีความขัดแย้งกันระหว่างความต้องการของบุคคลกับกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคม โดยพิจารณาจากเหตุผลของผู้ตอบอายุ 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด จนถึงเหตุผลชั้นที่ 6 ที่เด็กอายุ 16 ปี ใช้มากกว่าเด็กอายุที่ต่ำกว่าทั้งหมด แล้วนำเหตุผลที่ได้จากคำตอบเหล่านี้มาปรับปรุงค่าจำกัดความของแต่ละชั้นอีกหลายครั้ง และได้สรุปว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับอายุและพัฒนาการทางสติปัญญา โดยแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ และในแต่ละระดับมี 2 ชั้น เริ่มจากชั้นต่ำสุดจนถึงชั้นสูงสุด ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional level) ในระดับนี้ เด็กจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ โดยกระทำตามผู้ที่มีอำนาจเหนือตน และพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถูกลงโทษ หรือการได้รับรางวัล ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้ เด็กจะกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเท่านั้น โดยนำมาเกี่ยวข้องกับการได้รางวัลเป็นใหญ่ เด็กในระยะนี้จะไม่เข้าใจว่า ความดี คือ สิ่งที่ทำไปแล้วไม่ถูกลงโทษ และทำดีแล้วได้รับรางวัลจึงจะกระทำ เด็กจะเชื่อหรือกระทำตามผู้ที่มีอำนาจเหนือตนในการลงโทษ หรือให้รางวัล พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับก่อนกฎเกณฑ์นี้ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ชั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ (The punishment-and-obedience orientation) ในชั้นนี้เด็กจะไขว่หาหลีกเลี่ยงมิให้ได้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำ เด็กจะทำดีตามกฎเกณฑ์ของผู้ที่มีอำนาจเหนือตน และอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ใหญ่ เพราะกลัวการถูกลงโทษ เช่น กระทำดีเพราะกลัวจะถูกตี ไม่ไปเพราะกลัวความผิด

ชั้นที่ 2 ชั้นแสวงหารางวัล (The instrumental-relativist orientation) การกระทำดีหรือการกระทำที่ถูกต้อง ในชั้นนี้เด็กจะเห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เด็กกระทำ

ความดี ในชั้นนี้จะเป็นไปในท่ามกลางการได้แลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ เช่น เมื่อเขาให้ฉันมา ฉันก็ตอบแทนเขาไป เป็นต้น

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้เด็กจะเห็นความสำคัญของหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และรู้สึกรักษากฎเกณฑ์เพราะเห็นความสำคัญของกลุ่ม หรือเพราะมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก ในระดับนี้เด็กจะไม่กระทำความผิด เพราะต้องการให้ผู้อื่นยอมรับและยึดกฎเกณฑ์ของกลุ่มและสังคมเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติ พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ชั้นที่ตามที่ถูกผู้อื่นเห็นชอบ หรืออยากเป็นเด็กดี เด็กน่ารัก (The interpersonal concordance or "good boy-nice girl" orientation) พัฒนาการทางจริยธรรมในชั้นนี้เด็กจะกระทำในสิ่งที่คุณคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วยและพอใจ เพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูง เพราะต้องการการยอมรับจากผู้อื่น โดยจะกระทำดีเพราะต้องการที่จะเป็นเด็กดีของกลุ่ม

ชั้นที่ 4 ชั้นที่ตามกฎหมายและระเบียบทางสังคม (The "law and order" orientation) ในระดับนี้บุคคลจะเข้าใจในกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานของสังคม เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคคลที่พึงปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ต่อกลุ่มสังคมของตน

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional, autonomous, or principle level) พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้บุคคลจะเข้าใจถึงค่านิยม คุณค่าทางจริยธรรม หลักเกณฑ์ที่นำไปใช้โดยพิจารณาถึงสภาพการณ์ที่แตกต่างกันออกไปอย่างเหมาะสมและเที่ยงธรรม รู้สึกไตร่ตรองและตัดสินใจต่าง ๆ ตามที่เห็นว่าสิ่งใดจะสำคัญมากกว่ากัน พิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ไม่ยึดหลักเกณฑ์ตายตัว

ไม่ยึดถือตัวบุคคลหรือค่านิยมของกลุ่มเป็นเกณฑ์ พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ชั้นทำตามคำมั่นสัญญา หรือชั้นมีเหตุผลเคารพตนเอง

(The social-contract, legalistic orientation) บุคคลในชั้นนี้จะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ความถูกต้องเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาถึงค่านิยมเฉพาะตัวบุคคล เป็นสิทธิเฉพาะตัวบุคคล ค่านึงถึงสภาพการณ์และกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลซึ่งได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ เคารพมติที่มาจาก การลงความเห็นอย่างเป็นประชาธิปไตย และถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีเหตุผลที่เหมาะสมกว่า หน้าที่ของบุคคลในชั้นนี้คือ การกระทำตามข้อสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ค่านึงถึงสิทธิเสรีภาพ และไม่พยายามที่จะลดรอนสิทธิของผู้อื่นอีกด้วย เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

ชั้นที่ 6 ชั้นทำตามหลักอุดมคติสากล (The universal-ethical-principle orientation)

พัฒนาการทางจริยธรรมในชั้นนี้ ความถูกต้องคือความสำนึกถึงคุณค่าของความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่บุคคลนั้นพิจารณา โดยค่านึงถึงเหตุผลอย่างกว้างขวาง มีความที่เป็นสากลของผู้ที่เจริญแล้ว ค่านึงถึงประโยชน์ของมนุษยชน ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มบุคคล และปฏิบัติตามความถูกต้องนั้นอย่างไม่หวั่นไหวต่อสิ่งใด ๆ มีความละเอียดต่อการกระทำความชั่ว แม้จะไม่มีใครรู้เห็นก็จะไม่กระทำ คุณธรรมของบุคคลในชั้นนี้จะ เป็นนามธรรม เช่น การยอมรับในคุณค่าของมนุษย์ทุกคน การยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ คุณธรรมในชั้นนี้จะเกิดขึ้นได้ในบุคคลที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูง มีประสบการณ์และความรู้อย่างกว้างขวาง

Kohlberg เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น จากชั้นที่ 1 ผ่านไปตามลำดับจนถึงชั้นที่ 6 บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการให้เหตุผลในชั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาเมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง

ทางด้านความคิดและการให้เหตุผล ทำให้การให้เหตุผลในชั้นสูงมีมากขึ้น เหตุผลชั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกที และถูกละทิ้งไปในที่สุด พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลไม่จำเป็นต้องไปถึงชั้นสูงสุด อาจจะหยุดยั้งในชั้นใดชั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา และประสบการณ์ทางด้านสังคมของบุคคลนั้น Kohlberg ได้กล่าวถึงระดับจริยธรรมสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับของจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

ขั้นการให้เหตุผลทางจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้น 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้น 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้น 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้น 4 หลักการทำหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	
ขั้น 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปี ขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปี ขึ้นไป)
ขั้น 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

ที่มา: (17 หน้า 30)

เกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรม

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมไว้เป็น 3 ระดับ และแต่ละระดับมี 2 ชั้น รวมทั้งหมดมี 6 ชั้น ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำมาปรับเป็นเกณฑ์สำหรับวัดระดับทางจริยธรรมสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ และผู้วิจัยได้เพิ่มระดับทางจริยธรรมขึ้นอีก 1 ระดับ คือ ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ไม่ถึงประสงค์ เพราะโดยปกติแล้วบุคคลจะมีพฤติกรรมอยู่ 2 กรณี คือ เลือกกระทำพฤติกรรมที่ถึงประสงค์ และกระทำพฤติกรรมที่ไม่ถึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ไม่ถึงประสงค์ขึ้นอีก 1 ระดับ คือ ระดับที่ 1 และระดับทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้ปรับมาจากเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg อีก 3 ระดับ คือ ระดับที่ 2, 3 และ 4 เกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงมี 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ไม่ถึงประสงค์ เป็นการกระทำที่ไม่ดีไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะจะเป็นเหตุผลใด ๆ ก็ตาม

ระดับที่ 2 เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ถึงประสงค์ เป็นการกระทำความดีเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ หรือเพื่อต้องการแสวงหารางวัล

ระดับที่ 3 เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ถึงประสงค์ เป็นการกระทำความดีเพราะกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ หรือกระทำเพราะเป็นหน้าที่ทางสังคม

ระดับที่ 4 เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ถึงประสงค์ เป็นการกระทำความดีเพราะการกระทำตามคำมั่นสัญญา หรือกระทำตามหลักอุดมคติสากล

คำสอนกับจริยธรรมของบุคคล

จากทฤษฎีอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล แสดงให้เห็นว่า สังคมมีอิทธิพลโดยตรงต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมของบุคคลในแต่ละสังคม คำสอนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมในแต่ละสังคมที่ก่อให้เกิดแบบแผนของการประพฤติปฏิบัติในสังคมนั้น ๆ สังคมมีอิทธิพลโดยตรงต่อจริยธรรมในตัวบุคคลและสังคม ดังที่ สมบูรณ์ คำลาชาวีร (40 หน้า 9) กล่าวว่า "จริยธรรมของบุคคลมีพื้นฐานมาจากหลายสิ่งหลายอย่าง อาจจะมีคำสอนเป็นพื้นฐานอยู่มากบ้างน้อยบ้าง รวมทั้งความเชื่อ ค่านิยม ความปรารถนา กิเลสของมนุษย์ รวมทั้งวัฒนธรรมอื่น ๆ ประกอบด้วย" ทานองเดียวกับที่ ส.ศิวรักษ์ (37 หน้า 11) กล่าวว่า

จริยธรรมในสังคมนิยมเกิดมาจากแรงกระตุ้นทางความเชื่อที่อันทันตอมมาจากปรมาตถสัจจในลัทธิคำสอนนั้น ๆ ถ้าเข้าใจปรมาตถสัจจชัดแจ้ง และปฏิบัติตามนั้นอย่างเต็มที่ จริยธรรมในสังคมนิยมเป็นดังผลพลอยได้ให้บังเกิดความยุติธรรม (เล่มอากาศ) ความเมตตาปราณี (ภราดรภาพ) และความเป็นอิสระแก่กัน (เสรีภาพ) โดยแท้...

นอกจากนี้ ลัทธิสังคมนิยมเคราะห์แห่งประเทศไทย องค์การคำสอนแห่งประเทศไทยและกรมการคำสอน (39 หน้า 8) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า

เรื่องของคำสอนทั้งหลายนั้น เป็นเรื่องที่จะให้แต่ละคนมีจิตใจงาม ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีเมตตาธรรมเป็นลัทธิธรรม คำสอนแต่ละคำสอนเป็นรากฐานอันมั่นคงของศีลธรรม ศีลธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของสังคมแต่ละสังคม โดยส่วนใหญ่หลักศีลธรรมมาจากคำสอน ไม่ว่าจะป็นคำสอนใดก็ตาม

เอกลักษณ์ของคำสอนพุทธ

บรรพต วีระชัย (19 หน้า 291) ได้สรุปถึงเอกลักษณ์ของคำสอนพุทธว่า คำสอนพุทธมีเอกลักษณ์หรือลักษณะพิเศษอย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. ไม่เน้นความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ เน้นทางเหตุผลมากกว่าต่อต้านการเชื่ออย่างงมงาย (ดังปรากฏคำสอนในกาลามสูตร)
2. หลักคำสอนโดยทั่วไปสอนให้ทำดี ละเว้นความชั่ว แต่หลักของคำสอนพุทธ นอกจากจะสอนให้คนทำดีและละเว้นความชั่วแล้ว ยังสอนให้ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว คือ ให้จิตปลอดจากกิเลส ตัณหา ราคะ ความอิจฉาริษยา ความวิตกกังวลใจต่าง ๆ ด้วย ข้อนี้คือลักษณะพิเศษที่มีการเน้นมากในพุทธคำสอน และอาจถือได้ว่าเป็นหัวใจแห่งการแตกต่างกับคำสอนอื่น ๆ
3. เอกลักษณ์ในคัมภีร์มาตรฐานที่วัดความดีในพุทธคำสอน ปกติทุกคำสอนสั่งสอนให้คนทำดีละชั่ว แต่มาตรฐานความดีความชั่ว หรือค่านิยมของคำสอนแตกต่างกันในพุทธคำสอนมาตรฐาน หรือปทัสฐานแห่งความดี มีเกณฑ์พิจารณาเป็นองค์สอง ได้แก่
 - 3.1 สิ่งที่ทำหรือทำไปแล้วมีประโยชน์ต่อคนส่วนมากทั่วไป คือ ประโยชน์ต่อส่วนรวม (หลักอันนี้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งเคารพเสียงส่วนมาก)
 - 3.2 การกระทำนั้นตรงกับหลักเหตุผล คือ การทำให้ลุ่มงมงายกับวิธีการสอดคล้องกัน เช่น ต้องการลอบไล่ได้ก็ต้องขบขันหนึบเพียร ฝึกหัดพยายามลอบไล่ได้ด้วยการเที่ยวเตร่ การทำอะไรโดยไม่ตรงตามหลักเหตุผล คือ ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานความดี คือ การใช้อารมณ์ หรือมโนคติ
4. คำสอนพุทธ เป็นแบบ agnostic คือ ไม่สนใจว่ามีพระเจ้าหรือไม่

5. คำสอนพุทธเน้นทาง Pragmatism คือ เล็งผลทางด้านปฏิบัติ

คำสอนพุทธสนใจการแก้ปัญหา อริยสัจ 4 คือ การยอมรับว่ามีปัญหาและพยายามแก้ปัญหาให้หมดสิ้นไป

การอบรมปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคำสอนพุทธ

การอบรมปลูกฝังจริยธรรมของคำสอนพุทธ พุทธศาสนิกชนได้รับการอบรมปลูกฝังจริยธรรมของพุทธศาสนาจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งเป็นไปทั้งในรูปแบบของการอบรมสั่งสอนโดยตรง และเกิดขึ้นจากอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ เพราะพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาเป็นเวลายาวนาน สถาบันต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อการอบรมปลูกฝังจริยธรรมให้แก่พุทธศาสนิกชน ได้แก่

1. สถาบันศาสนา สถาบันนี้มีบทบาทที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการอบรมปลูกฝังจริยธรรมแก่พุทธศาสนิกชน ดังที่ บรรพต ชรัสสัย (19 หน้า 327) กล่าวว่า

วัฒนธรรมที่ดีของไทย ปลูกฝังใจของคนไทยที่มีความเชื่อเพื่อเผ่าเผ่า มีความเมตตากรุณา รักสันตินั้น มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากกับการที่มีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ อิทธิพลของพุทธศาสนาเข้าถึงจิตใจของคนไทยด้วยหลายกระแสร์ กระแสร์หนึ่งได้แก่ ด้านพิธีกรรม หรือ พุทธศาสนิกชนนิมนต์พระสงฆ์ไปในพิธีต่าง ๆ ที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เช่น การโกนจุก การขึ้นบ้านใหม่ การสมรส การทำบุญให้ผู้ตาย เป็นต้น อีกกระแสร์หนึ่งได้แก่ การที่โรงเรียนพึ่งศาสนา วัด และมีพระสงฆ์เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา การบางลำยา การที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ทรงศีล การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สงบ ช่วยอบรมบ่มนิสัยให้เด็กไทยอยู่ในวงกรอบที่ดี เป็นสาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ปัญหาเด็กเกเรมีไม่มาก จริยอยู่การอยู่ใกล้ชิดกับวัดและได้ฟังคำสั่งสอนบ่อย ๆ จากผู้ที่เป็นทายาททางพระธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่สามารถทำให้ทุกคนเป็นคนดี คือ "สัมมาชน" หรือ

"ลัทธิขงจื๊อ" ได้ แต่อย่างน้อยที่สุด การได้เห็นตัวอย่างที่ดี ก็มีส่วนให้คนกระทำตามในทางที่ดีได้ อีกอย่างหนึ่งก็คือ การได้ฟังคำสั่งสอนทางธรรมะ บ่อย ๆ เข้า ทั้งที่อาจจะไม่ตั้งใจฟังก็อาจทำให้เกิดความรู้สึกละเอียดรอบคอบ เฝงใจในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ทำให้มีพิธีโรตัสปะอินได้

นอกจากนี้ ประสาท อิศรปริดา (23 หน้า 129) กล่าวเพิ่มเติมว่า

สถาบันคำสอนที่นับว่ามีบทบาทอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังจริยธรรมของเด็กไทย คือ วัด ในอดีตที่ผ่านมา วัดไม่เพียงแต่จะมีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ศีลธรรม จริยธรรมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสถานการศึกษา เป็นสถาน รักษาโรคแผนโบราณ เป็นโรงศาล เป็นสโมสร เป็นที่พักแรม เป็นศูนย์ เยาวชน หรือพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วย วัดจึงเป็นสถาบันหลักที่จะหล่อหลอมความ คิด จริยธรรม และช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของสังคมไว้ แม้ว่าปัจจุบันบทบาทของวัดที่มีต่อเยาวชนไทยจะลดน้อยลงกว่าในอดีตก็ตาม แต่สถาบันทางคำสอนก็ยังนับได้ว่า เป็นแหล่งสำคัญที่จะอบรมสั่งสอนให้ เยาวชนประพฤติปฏิบัติอยู่ในวงกรอบที่ดี

2. สถาบันการศึกษา ก็เป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทต่อการอบรมปลูกฝัง จริยธรรมแก่พุทธศาสนิกชน การจัดการศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ก็ได้เน้นเนื้อหา และหลักสูตรต่าง ๆ ของพุทธคำสอนมาสอนในสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้งที่นำมา สอนโดยตรงในวิชาศีลธรรม และสอนสอดแทรกไว้ในวิชาอื่น ๆ ด้วย

การสอนจริยธรรมในอดีตมักจะสอดสอดแทรกไว้ในวิชาอื่น ๆ เช่น วิชา ภาษาไทย เรื่องนิทานอีสป และการสอนโดยตรงในวิชาศีลธรรม ครุณา หลักจริยศึกษามาสอน เช่น พรหมวิหารสี่ อิทธิบาทสี่ และอื่น ๆ ในพุทธคำสอน นอกจากนี้ยังมีคุณธรรมอื่น ๆ เช่น ความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์สุจริต ความ สู้ภาพเรียบร้อย (41 หน้า 181)

แม่เหล็กสูตรคริสศึกษาในปัจจุบันจะมีได้บรรลุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคำสอนโดยตรง แต่ก็ยังได้นำหลักการต่าง ๆ ของคำสอนพุทธมาบรรจุไว้ในหลักสูตรคริสศึกษาของสถานการศึกษาในระดับต่าง ๆ นอกจากนี้ สถานศึกษาก็ยังจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีทางคำสอนเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ของพุทธคำสอน เป็นต้นว่า วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ฯลฯ กล่าวได้ว่า สถานศึกษามีบทบาทต่อการอบรมปลูกฝังจริยธรรมของพุทธคำสอนที่สำคัญต่อพุทธศาสนิกชนสถานหนึ่ง

3. สถานครอบครัว เนื่องจากสถานครอบครัวเป็นสถานแรกที่เป็นแหล่งเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดที่อบรมให้เด็กรู้จักกฎ กติกา คุณค่า แบบแผนของ ความประพฤติ ตลอดจนเป็นสถานที่ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในสังคม ดังนั้น สถานนี้จึงมีอิทธิพลโดยตรงในการถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธคำสอนด้านต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในสังคม ทั้งในรูปแบบของการอบรมสั่งสอนโดยตรง และการปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่สมาชิก ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำสอนพุทธนั้น สุภาวดี มิตรสัมพันธ์ (47 หน้า 82) กล่าวว่า

...ประเพณีต่าง ๆ นับตั้งแต่เกิดจนตายของไทย มักมีพุทธคำสอนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ด้วยเสมอ จนอาจกล่าวได้ว่า พุทธคำสอนเหมือนเส้นเลือดใน ชีวิตคนไทย ไม่ว่าคนไทยจะคิดหรือทำอะไรก็ตาม คำสอนและจริยธรรมต่าง ๆ ของพุทธคำสอนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ

นอกจากสถานต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ก็มีบทบาทในการอบรมปลูกฝังจริยธรรมให้แก่พุทธศาสนิกชน เช่น สื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ ซึ่งสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เหล่านี้ก็นำหลักการ และประเพณีต่าง ๆ ของพุทธคำสอนเผยแพร่ให้แก่พุทธศาสนิกชนในโอกาสต่าง ๆ

เช่น วันสำคัญทางศาสนาพุทธ และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเพณีต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า
องค์กรทางสังคมเหล่านี้ก็มีบทบาทในการอบรมปลูกฝังจริยธรรมให้แก่พุทธศาสนิกชนได้อีก
ทางหนึ่ง

เอกลักษณ์ของศาสนาอิสลาม

อารง ลูทราคำลัน (52 หน้า 15-16) ได้สรุปถึงลักษณะของศาสนาอิสลาม
ว่า

ศาสนาอิสลามมีลักษณะแตกต่างจากศาสนาอื่นอยู่หลายประการ ประการที่
สำคัญ คือ เป็นศาสนาที่มีบทกำหนดความเชื่อและการปฏิบัติเกือบทุกแง่มุม
มีคำสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ จริยศาสตร์ สังคมศาสตร์
มานุษยศาสตร์ ฯลฯ มีคำสอนทั้งในระดับนโยบายทั่ว ๆ ไป และในระดับการ
ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีคำสอนเกี่ยวกับโลกหน้าและโลกนี้อย่างสมบูรณ์
สรุปแล้วแทบจะเรียกได้ว่า ไม่มีพฤติกรรมใดหรือแนวความคิดใดของมนุษย์
ที่จะพ้นจากขอบข่ายของศาสนาอิสลาม... ความเชื่อและหลักปฏิบัติประจำวัน
ของชาวมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้มีแหล่งที่มา 2 ทาง คือ 1) จากบทบัญญัติ
คำสอนทางศาสนาโดยตรง และ 2) จากจารีตประเพณีและการปฏิบัติตั้งแต่
เดิมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ทั้งสองแหล่งมีความกลมกลืนประสาน
กันอย่างแนบสนิท ชาวบ้านธรรมดาอาจจะแยกไม่ออกว่าส่วนใดมาจากบทบัญญัติ
โดยตรง และส่วนใดมาจากจารีตประเพณี ส่วนมากแล้วถือว่าแนวทางการ
ปฏิบัติทุกอย่างในชีวิตประจำวัน ล้วนแต่มีนัยสำคัญทางศาสนาทั้งสิ้น ถ้ามีการ
ฝ่าฝืนหรือเบี่ยงบ่ายแล้วมักจะมีบาป...

การอบรมปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคำสอนอิสลาม

การอบรมปลูกฝังจริยธรรมของคำสอนอิสลาม จะเป็นไปในรูปแบบต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการทางสังคมกรรม (socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทั้งการให้การศึกษาอบรมที่บุคคลได้รับจากครอบครัว โรงเรียน และจากสังคมรอบ ๆ ตัว ในทุกรูปแบบและทุกโอกาส วิธีการอบรมปลูกฝังจริยธรรมของคำสอนอิสลามนี้ ชัดติยา กระระสูต (5 หน้า 6-8) ได้กล่าวถึงรูปแบบต่าง ๆ นี้ว่า

1. รูปแบบในระบบโรงเรียน สังคมกรรมในรูปแบบนี้มีหลักสูตรชัดเจน มีการกำหนดเวลาเรียน กำหนดจุดประสงค์ เช่น หนังสือที่จะใช้เรียน และมีการวัดผลการเรียนเป็นระดับ หลักสูตรดังกล่าวอาจจะเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับคำสอนอิสลามโดยตรง หรือรวมอยู่ในหลักสูตรคำสอนเปรียบเทียบหรือจริยศึกษาก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมตามระดับของผู้ศึกษาหรือตามสภาพท้องถิ่น อาจจะมีหลักสูตรวิชาคำสอนแต่เพียงอย่างเดียว หรือมีวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาอื่นต่าง ๆ รวมอยู่ด้วยก็ได้ สถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษารูปแบบนี้ ได้แก่ สถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาล ในหลักสูตรสังคมศึกษา โรงเรียนราษฎร์สอนคำสอนอิสลามทั้งวิชาคำสอนและวิชาสามัญ หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ระดับประถมปลายและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือสถาบันอุดมศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับคำสอนโดยตรง เช่น ปรัชญาทางคำสอน คำสอนเปรียบเทียบ หรือหลักสูตรเกี่ยวเนื่อง เช่น ระบบสังคม วัฒนธรรม เป็นต้น ผู้สอน ได้แก่ ครู อาจารย์ในระดับต่าง ๆ

2. รูปแบบนอกระบบโรงเรียน ในรูปแบบนี้เป็นการถ่ายทอดคำสอนและวัฒนธรรมอิสลาม ในลักษณะที่เป็นไปตามความเห็นเหมาะสมของผู้ที่ทำหน้าที่สังคมกรรม โดยไม่มีหลักสูตรแน่ชัด ระยะเวลาเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถและเวลาที่อุทิศได้ของผู้เรียน

อุปกรณ์การเขียนมักอาศัยพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ^{1/} เป็นหลักสำคัญ ซึ่งจะต้องอ่านและแปลด้วย วิชาที่ถือว่าจำเป็นต้องถ่ายทอดให้ก็คือ หลักคัมภีร์ ^{2/} หลักปฏิบัติ ^{3/}

1/ พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ถือว่าเป็นคัมภีร์ฉบับที่ 4 อันเป็นฉบับสุดท้ายของอิสลาม ซึ่งพระองค์อัลลอฮ์เป็นผู้เป็นเจ้าของประทานให้แก่มวลมนุษย์ เพื่อให้เป็นธรรมนูญในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยผ่านทางท่านคำลตามูฮัมมัด ก่อนหน้านี้มี 3 ฉบับ ฉบับแรก คือ เตาร็อก หรือ The Old Testament ซึ่งทรงประทานผ่านทางท่านคำลตามูซา (โมเสส) ฉบับที่ 2 คือ อินญิล หรือ The New Testament ซึ่งทรงประทานผ่านทางท่านคำลดาอ์ฮา (อีซัส) และฉบับที่ 3 คือ ซาบูร์ ซึ่งทรงประทานผ่านทางท่านคำลดาอ์ดาอูด (เดวิด)

2/ หลักคัมภีร์ (รูกันอิหม่าน) 6 ประการ คือ 1. คัมภีร์ในพระองค์อัลเลาะห์เป็นผู้เป็นเจ้าของ 2. คัมภีร์ในบรรดาเทวทูตของพระองค์ 3. คัมภีร์ในบรรดาพระคัมภีร์ 4. คัมภีร์ในคำสอนทูต 5. คัมภีร์ในการศึกษาในวันสิ้นโลก 6. คัมภีร์ในการกำหนดสภาวะการณ์ของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ

3/ หลักปฏิบัติ (รูกันอิสลาม) 5 ประการ คือ 1. การปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์อัลเลาะห์ และท่านคำลตามูฮัมมัด คือ คำสอนทูตของพระองค์ 2. การละหมาด (หมอบต่อพระเจ้าทั้งกายและใจวันละ 5 เวลา) 3. การถือศีลอด (เพื่อให้รู้สึกถึงความหิวโหยและรู้สึกสำรวมต่อความชั่วและความอดอยากทั้งปวง ปีละ 1 เดือน ในเดือนรอมฎอน) 4. การบริจาคซะกาต (บริจาคเงินทองหรือทรัพย์สินเป็นทานแก่คนยากจนที่กำหนดว่าสมควรได้รับ) ในอัตราร้อยละ 2.5 ของรายได้ต่อปี 5. การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญะห์ ณ นครเมกกะ ในกรณีที่สามารถทำได้

ที่มา : (อ้างถึงใน 5 หน้า 11-12)

หลักจริยธรรม ประวัติศาสตร์... สถาบันที่ให้การศึกษารูปนี้ ได้แก่ โรงเรียน ปอเนาะ ก่อนการจดทะเบียน (การจดทะเบียนโรงเรียนปอเนาะเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2503-2509) สำหรับ โรงเรียนปอเนาะหลังจากจดทะเบียนแล้ว ขอจัดตั้งเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่สอนเฉพาะวิชา คำสอนอย่างเดียว และโรงเรียนราษฎร์ที่สอนวิชาศาสนาและวิชาสามัญหลักสูตรการศึกษา ผู้ใหญ่ระดับ 3 นั้น แม้จะจัดเข้าอยู่ในการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่ก็มีภาระเกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร การสอน และการวัดผลเป็นมาตรฐานเดียวกันติดกับโรงเรียนปอเนาะ สมัยก่อนมาก ครูอาจารย์ผู้สอนในการศึกษานอกระบบโรงเรียนนี้มักเป็นผู้รู้หรือผู้นำทาง คำสอนมากกว่าครูอาจารย์ทั่ว ๆ ไป สังคมกรณีนอกระบบโรงเรียนนี้ยังรวมถึงการจัดตั้ง คุรุมาสอนคำสอนแก่บุตรหลานที่บ้าน หรือหลายครอบครัวร่วมกันหาครูมาสอนคำสอน ณ สถานที่ที่สะดวกแล้วให้บุตรหลานไปเรียนร่วมกัน เช่น ที่ลู่เหร่า เป็นต้น

3. รูปแบบตามฮัรยาซัย สังคมกรณีที่ไม่ได้กำหนดเนื้อหา รูปแบบ วิธีการ และผู้ถ่ายทอดไว้อย่างแน่นอนชัดเจน หรือที่เรียกว่า เป็นไปตามฮัรยาซัยนั้น นับว่าเป็น สิ่งที่ปฏิบัติกันมาช้านานในสังคมมุสลิม เช่น การปฏิบัติตนของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในชุมชนเป็น ตัวอย่างให้ปฏิบัติตาม หรือตัวอย่างผ่านทางสื่อสารมวลชนที่โน้มน้าวจิตใจให้ผู้ปฏิบัติตาม อย่าง เป็นต้น วิธีการดังกล่าวแม้จะมีอยู่ในชุมชนทุกคำสอน แต่ก็มีความเด่นชัดมากใน ชุมชนมุสลิม เนื่องด้วยเหตุผลสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก ในชุมชนมุสลิมเน้นการ แสดงออกในรูปของการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับศรัทธาในจิตใจ และประการที่สองก็คือ แนวทางในการปฏิบัติตนได้บัญญัติไว้แล้วโดยละเอียดครอบคลุมทุกแง่ทุกมุม ทั้งในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน และในสุนนะห์^{4/} ดังนั้น การปฏิบัติตนของมุสลิมจึงมีรูปแบบชัดเจนเป็น

^{4/} สุนนะห์ เป็นบทขยายความพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน อันรวมถึงโอวาท วจา (หะดีษ) การปฏิบัติและคำชี้ขาดปัญหาโดยปัญหาหนึ่งของท่านคำลตามฮัมมัด ตลอดจน คำกล่าวหรือการปฏิบัติของสาวกซึ่งท่านคำลดาให้การรับรองหรือมิได้คัดค้าน

ล่ากลและสังเกตได้ชัด เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบริจาคทานประจำปี หรือแม้แต่
มรรยาทในทางสังคม เช่น การทักทายเมื่อแรกพบกัน เป็นต้น ประการที่สาม ทั้งใน
อัลกุรอาน และสุนนะห์ มีการกำหนดแนวทางให้พ่อแม่ถ่ายทอดค่านิยมและวัฒนธรรมอิสลาม
ให้แก่ลูกและแนวทางที่ลูกพึงปฏิบัติเพื่อให้เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ โดยการสืบทอดค่านิยม และ
วัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย

เพศกับจริยธรรมของบุคคล

ชายและหญิงมีความแตกต่างกันในด้านชีววิทยาแล้วแต่สภาพภาพและบทบาท
ทางสังคมของทั้งชายและหญิง ยังมีความแตกต่างกันไปอีกด้วย เหตุนี้ทำให้แบบแผนของ
การประพฤติปฏิบัติของชายและหญิงในด้านต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกันออกไป ดังที่ สุฟัตรา
ลูภาพ (45 หน้า 72) กล่าวว่า

สังคมประกอบไปด้วยบุคคลเป็นจำนวนมาก แต่ละคนก็มีลักษณะเฉพาะตัวของ
ตนเอง และในทุกสังคมจะประกอบไปด้วยมนุษย์เพียง 2 เพศ คือชายและ
หญิง ความแตกต่างทางชีววิทยาของทั้ง 2 เพศ ทำให้เราได้เห็นแบบของ
ความประพฤติที่แตกต่างกันออกไป

ทามองเดี่ยวกับที่ ปราณี ฐิติวัฒนา (24 หน้า 30) กล่าวถึงสภาพภาพและ
บทบาทของเพศชายและหญิงว่า

เพศหญิงและชายเป็นสภาพภาพอย่างหนึ่ง ทั้งทางชีววิทยาและทางสังคม
ทั้ง 2 เพศนี้ จะมีสภาพภาพและบทบาทที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม
...สังคมทางตะวันออกถือว่า ผู้ชายมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีลักษณะก้าวร้าว
(aggressive) พึ่งตัวเองและตรงไปตรงมา เป็นผู้ปกป้องความปลอดภัย
แก่สตรี เด็ก และคนชรา เป็นผู้ที่กำลังหาญและเสียสละแก่ผู้อื่น ขณะที่คาดหมาย
ให้เพศหญิงเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและคุณธรรมสูง และเป็นผู้ที่เชื่อฟังและอ่อนอ่อน

ผ่อนตามมากกว่าผู้ชาย

นอกจากนี้ ด้วยอิทธิพลของวัฒนธรรมในแต่ละสังคม ได้มีการกำหนดให้เพศชาย และหญิงเรียนรู้ และประพฤติปฏิบัติตนตามบทบาทที่แตกต่างกันอีกด้วย ซึ่งเป็นผลให้เพศชาย และหญิงมีพฤติกรรมด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

...วัฒนธรรมของในแต่ละสังคมจะมีการกำหนดเอาไว้ค่อนข้างจะเป็นระบบระเบียบ เมื่ออายุได้สัก 5 ปี เด็กจะเริ่มรู้ความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กจะเห็นความแตกต่างในการแต่งตัว การเล่นแบบผู้หญิงผู้ชาย และจะเห็นว่า สังคมคาดหวังให้เด็กชายและหญิงปฏิบัติตนต่างกัน พ่อแม่มักจะกระตุ้นให้เด็กชายคล่องแคล่ว เอะอะ ดึงตั้ง แต่จะสอนลูกสาวให้เงิบ ๆ สุภาพ อ่อนน้อม (1 หน้า 48)

แต่จากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud (อ้างถึงใน 16 หน้า 16) ได้ให้ความเห็นที่แตกต่างออกไปว่า

เด็กชายในครอบครัวปกติที่มีบิดามารดาพร้อมเพียง จะมีการเปลี่ยนแปลงทางจริยธรรมเมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ กล่าวคือ ในช่วงอายุ 3-5 ปี เด็กชายจะรู้สึกว่ บิดาของตนแย่งความรักของมารดาไปจากตน จึงเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อบิดา แต่ต่อมาเมื่อเด็กชายมีพัฒนาการทางสังคมอย่างปกติ จะสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งกับบิดาของตนได้ ด้วยการยอมรับบิดาเป็นส่วแบบอย่างแท้จริง ทำให้ Freud ทำนายว่า ชายจะมีซูเปอร์ อีโก้ หรือ จริยธรรมสูงกว่าหญิง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ปรากฏว่า ได้มีผู้สนใจศึกษาและทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้พอจะประมวลได้ ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าสัมประสิทธิ์

พ.ศ. 2517 สุริยงค์ อภัยรักษ์ (50 หน้า 52-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน ความเกรงใจของเด็กไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้" เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและศึกษาความสัมพันธ์ด้านความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจของเด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ชายหญิงรวม 120 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ชายหญิงรวม 120 คน ผลจากการวิจัยพบว่า เด็กไทยพุทธและไทยมุสลิม มีความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศในแต่ละกลุ่มแล้ว ปรากฏว่า เด็กหญิงทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะดังกล่าวสูงกว่าเด็กชายทั้ง 2 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พ.ศ. 2518 สุรพล โพพิศ (49 หน้า 97-101) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธและนักศึกษาไทยอิสลามที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูยะลา" เพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคม 9 ประการ คือ ค่านิยมทางด้านการเงิน ทางการศึกษา ทางศาสนา ทางชีวิตครอบครัว ทางมนุษยสัมพันธ์ ทางความยุติธรรม ทางการเมือง ทางเชื้อชาติ และทางสุนทรียภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศาศปถศ ปีการศึกษา 2517 จำนวน 634 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาไทยพุทธและนักศึกษาไทยอิสลาม รวมกันเลือกค่านิยมทางเชื้อชาติ

เป็นอันดับสูงสุด รองลงไปเป็นค่านิยมทางศาสนา และค่านิยมทางครอบครัว ตามลำดับ ส่วนค่านิยมอันดับสุดท้ายเป็นค่านิยมทางสุนทรียภาพ แต่เมื่อเปรียบเทียบการเลือกค่านิยมตามความแตกต่างระหว่างศาสนาของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาไทยพุทธและนักศึกษาไทยอิสลาม เลือกค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักศึกษาไทยพุทธ เลือกค่านิยมทางชีวิตครอบครัวเป็นอันดับสูงสุด รองลงไปเป็นค่านิยมทางเชื้อชาติ และค่านิยมทางการศึกษา ตามลำดับ ส่วนค่านิยมอันดับสุดท้าย คือ ค่านิยมทางสุนทรียภาพ ส่วนนักศึกษาไทยอิสลาม เลือกค่านิยมทางศาสนาเป็นอันดับสูงสุด รองลงไปเป็นค่านิยมทางเชื้อชาติ และค่านิยมทางความยุติธรรม ตามลำดับ และค่านิยมอันดับสุดท้าย เป็นค่านิยมทางสุนทรียภาพ เช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการเลือกค่านิยมของนักศึกษาไทยพุทธ และนักศึกษาไทยอิสลาม จำแนกตามตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สถานภาพทางการสมรสของบิดามารดา และภูมิสำเนาของนักศึกษา ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงกล่าวได้ว่า นักศึกษาไทยพุทธและนักศึกษาไทยอิสลาม มีค่านิยมทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน กลุ่มนักศึกษาไทยพุทธส่วนใหญ่เน้นค่านิยมทางชีวิตครอบครัวเป็นอันดับสูงสุด ค่านิยมทางเชื้อชาติเป็นอันดับรอง และค่านิยมทางสุนทรียภาพเป็นอันดับสุดท้าย ในขณะที่เดียวกันที่กลุ่มนักศึกษาไทยอิสลามทั้งหมดเน้นค่านิยมทางศาสนาเป็นอันดับสูงสุด รองลงไปเป็นค่านิยมทางเชื้อชาติ และอันดับสุดท้ายเป็นค่านิยมทางสุนทรียภาพเช่นเดียวกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

พ.ศ. 2520 ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เข็มแยง ประจวบคณิก (16 หน้า 89-129) ทำการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทย ซึ่งมีอายุ ระดับการศึกษา เพศ สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัวแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล และนิสิต

อายุระหว่าง 11-25 ปี จำนวน 1,400 คน ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบ
 สุ่มตาม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในช่วงอายุ 13-15 ปี นักเรียนหญิงมีพัฒนาการ
 ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย ในช่วงอายุ 17-19 ปี นักเรียนหญิงและชายมีพัฒนา
 การทางจริยธรรมเท่าเทียมกัน ส่วนในช่วงอายุ 19-21 ปี นั้น พัฒนาการทางจริยธรรม
 ของนักเรียนชายสูงกว่านักเรียนหญิง

ปีเดียวกัน วิรัช จาบทนอม (35 หน้า 55-57) ทำการวิจัยเรื่อง "เปรียบเทียบ
 การคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน
 ระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานคร และในชนบท" เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยว
 กับการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยศึกษา
 ถึงระดับอายุที่แตกต่างกันในเรื่องเพศและสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน
 โดยแบ่งตามเพศ ระดับอายุ และสถานที่อยู่อย่างละครึ่ง ผลการวิจัยพบว่า การคิดหา
 เหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์กับการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม ไม้มีความสัมพันธ์กัน เด็ก
 ที่มีอายุมากกว่าจะมีการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 แต่มีการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากเด็กที่มีอายุน้อยกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
 สถิติ เด็กเพศชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์
 และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม เด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีการคิดหาเหตุผลตาม
 หลักตรรกศาสตร์สูงกว่าเด็กในชนบท แต่การคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

พ.ศ. 2521 สุรพล นาควาณีย์ ประภาศรี ฉัตรภักดิ์ พรพิมล สันติพิริยภาค
 บุภาพร เชื้อจาน วิมล เค้วตกนิษฐ์ และสุรศักดิ์ สันติธัญญาโชค (55 หน้า 74-82)
 ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่าง
 จำนวน 3,086 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสุ่มตาม ผลการวิจัยปรากฏว่า ความถี่ของ
 พฤติกรรมทางจริยธรรมที่ได้จากการตอบแบบสุ่มตามแตกต่างจากเกณฑ์ที่คาดหวังอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณลักษณะจริยธรรมที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมในระดับที่พึง

ประสงค์ของทุกภาค คือ ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวที การประหยัดและการออมทรัพย์
 ความมีเหตุผล (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ส่วนคุณลักษณะจริยธรรมที่มุ่งหวังประสงค์ของ
 ทุกภาค คือ การรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามัคคี
 ความอดทนอดกลั้น และความยุติธรรม โดยเฉพาะ 3 คุณลักษณะแรก ปรากฏว่า นักเรียนมี
 พฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด

พ.ศ. 2522 ศิริวรรณา เขียวลี (36 หน้า 64) ทำการวิจัยเรื่อง "พัฒนา
 การทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง" เพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม
 กับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม ที่มีเพศ ระดับชั้น และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
 แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 จำนวน 480 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ
 The Defining Issues Test ของ Rest ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดจริยธรรมของ
 Kohlberg ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรม
 สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นักเรียนชาย
 และหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน สุพัฒน์ศรี ขุมทรัพย์ (46 หน้า 79) วิจัยเรื่อง "พัฒนาการทาง
 จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ" เพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมกับกลุ่ม
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม ที่มีเพศ ระดับชั้น และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่าง
 กัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 480 คน
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ The Defining
 Issues Test ของ Rest ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดจริยธรรมของ Kohlberg ผลการวิจัย
 ปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธ
 ศึกษปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายและหญิงมีพัฒนาการทาง
 จริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน วณี ออมสิน (34 หน้า 81) ทำการวิจัยเรื่อง "พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" เพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมกับกลุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม ที่มีเพศ ระดับชั้น และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ The Defining Issues Test ของ Rest ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดจริยธรรมของ Kohlberg ผลจากการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พ.ศ. 2522 สุรชัย ลุดิตำรงค์พันธ์ (48 หน้า 76-77) ทำการวิจัยเรื่อง "พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้" เพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมกับกลุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม ที่มีเพศ ระดับชั้น และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ The Defining Issues Test ของ Rest ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดจริยธรรมของ Kohlberg ผลจากการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พ.ศ. 2524 นิทรา วรรณะ (18 หน้า 80-82) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะจริยธรรม คือ ความรับผิดชอบ

ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล่ามคัส ความอดล่าหะและความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครจำนวน 560 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนหญิงในเรื่องความรับผิดชอบ แต่สำหรับคุณลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายในทุกคุณลักษณะจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน ปาริชาติ นาคอ้อม (21 หน้า 119-122) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล่ามคัส ความอดล่าหะ และความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่องความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แต่คุณลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ ปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกคุณลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน ศิริวรรณ วิรัชกุล (11 หน้า 101-103) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล่ามคัส ความอดล่าหะ และความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 405 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบตามแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่องความล่ามคัสและความยุติธรรมไม่แตกต่างกัน

แต่คุณลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกคุณลักษณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน จงจรัส แจ่มจันทร์ (9 หน้า 94-96) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล้ามคคี ความอดล้าหะ และความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่องความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความล้ามคคี และความยุติธรรม ไม่แตกต่างกัน ส่วนในเรื่องความซื่อสัตย์และความอดล้าหะนั้น ปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน อาลัย จันทร์พาณิชย์ (53 หน้า 81-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดบุรีรัมย์" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล้ามคคี ความอดล้าหะ และความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่องความอดล้าหะ ไม่แตกต่างกัน ส่วนคุณลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ ปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกคุณลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน บุพา ถิ่นอาบ (33 หน้า 93-95) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อศึกษา

พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล้ามคัส ความอดล่าหะ และความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมสูงกว่านักเรียนชายในเรื่องความมีระเบียบวินัย แต่คุณลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกันทุกคุณลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน เพ็ญพรรณ ล้อยสุนทร (29 หน้า 80-81) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนใน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล้ามคัส ความอดล่าหะและความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบ Projective Technique ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่องความรับผิดชอบ ความล้ามคัส และความยุติธรรม ไม่แตกต่างกัน ส่วนในเรื่อง ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และความอดล่าหะ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกคุณลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน ฮัยฤทธิ พรหมมา (14 หน้า 66-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุรินทร์" เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความล้ามคัส ความอดล่าหะและความยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 421 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่องความอดล่าหะและความยุติธรรมไม่แตกต่างกัน

ส่วนคุณลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย
ทุกคุณลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีเดียวกัน กาบแก้ว พงษ์อุดม (2 หน้า 128-135) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
"พัฒนาการด้านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1-6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวนชาย 78 คน และหญิง 72 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบทดสอบการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ตามแนวทฤษฎีของ Piaget และแบบทดสอบ
การคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ Kohlberg และแบบทดสอบที่เป็นถ้อยคำ
ภาษา ผลจากการวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการคิด
หาผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน นักเรียนชายและหญิงมีพัฒนา
การการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ค.ศ. 1976 Holstein (58 หน้า 51-61) ทำการวิจัยเรื่อง
"Irreversible, Stepwise Sequence in the Development of Moral
Judgment: A Longitudinal Study of Males and Females" มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น และติดตามตาของ
เด็ก โดยทำการวิจัยแบบระยะยาว ช่วง 3 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย เด็กหญิง และ
ติดตามตาของเด็ก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
Kohlberg ผลการวิจัยพบว่า ในครั้งแรกเด็กหญิงส่วนใหญ่เมื่ออายุ 13 ปี มีพัฒนาการทาง
จริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 ส่วนเด็กชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2 ต่อมาเมื่อมี
การวัดซ้ำอีกครั้งเมื่อเด็กอายุ 16 ปี ปรากฏว่า วัยรุ่นชายส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางจริยธรรม
ไปถึงขั้นที่ 4 ในขณะที่วัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ระหว่างขั้น 3-5 สำหรับบิดา

มารดาของเด็กซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 40 ปีเศษ พบว่า ส่วนมากมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ผู้ใหญ่เพศชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าผู้ใหญ่หญิง และในช่วง 3 ปีที่มีการวัดซ้ำ ปรากฏว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของผู้ใหญ่ก้าวหน้าขึ้นน้อยมาก ซึ่งตรงข้ามกับวัยรุ่นชายและหญิง ซึ่งเป็นบุตรมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ก้าวหน้าเร็วกว่ามาก

ปีเดียวกัน Urbach (64 หน้า 3530-3531-A) ได้วิจัยเรื่อง "Some Situational Effects on Moral Judgment Measured by A Multiple-Choice Test" มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการให้เหตุผลทางจริยธรรมในสถานการณ์ด้านความเชื่อเพื่อและความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับเกรด 4 และ 6 ผลจากวิจัยพบว่า นักเรียนระดับเกรด 4 และ 6 มีการให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการให้เหตุผลทางจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ปรากฏว่า เด็กให้เหตุผลในขั้นที่ 1 เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านความซื่อสัตย์ และให้เหตุผลในขั้นที่ 4 แก้ปัญหาในสถานการณ์ด้านความเชื่อเพื่อ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กชายและหญิงในสถานการณ์ด้านความซื่อสัตย์พบว่า เด็กชายให้เหตุผลขั้นที่ 1 มากกว่าเด็กหญิงและเด็กหญิงใช้เหตุผลขั้นที่ 4 มากกว่าเด็กชาย แต่ในสถานการณ์ด้านความเชื่อเพื่อ เด็กชายและหญิงมีการให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ค.ศ.1977 Schneider (62 หน้า 4152-A) ได้วิจัยเรื่อง "An Elaboration of the Relationship between Parental Behaviour and Children's Moral Development" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กในด้านกรให้เหตุผลทางจริยธรรม การล่วมบทบาททางสังคม และพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในโรงเรียน กับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การออกคำสั่งบังคับ และการลงโทษ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรให้เหตุผลทางจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นจำนวน 61 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับ

ไปตามารดา ของ Lamber-Parker แบบสัมภาษณ์การให้เหตุผลทางจริยธรรมของ Kohlberg แบบทดสอบ Feffer's Role-Taking Task และ Kagan's Matching Familiar Figures Test ผลจากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมากกว่า การออกคำสั่งบังคับ และการลงโทษ การให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การออกคำสั่งบังคับ แต่ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของเด็ก และพบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมและเหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ค.ศ. 1979 Rest (61 หน้า 17-18) ทำการวิจัยเรื่อง "Moral Judgment Relate to Characteristics" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศกับพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจปานกลางและระดับสติปัญญาปานกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน และนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบ The Defining Issues Test ผลการวิจัยพบว่า หญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในระดับชั้น ๆ ไม้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สัมมตฐานการวิจัย

1. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
2. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

3. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชายแต่ละระดับชั้นและจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
4. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงแต่ละระดับชั้นและจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
5. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงแต่ละระดับชั้นและจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
6. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงแต่ละระดับชั้นและจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทาง จริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัด บัตตานิ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ปีการศึกษา 2525 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบัตตานิ โดยเลือกมาศึกษา เฉพาะโรงเรียนที่นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมเรียนร่วมชั้น เดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน และได้เลือกกลุ่มตัวอย่างมา 13 โรงเรียน จำนวน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 465 คน (ดูรายละเอียดในตารางที่ 2)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มกลุ่มตัวอย่างอำเภอโดยวิธี Cluster Random Sampling เพื่อให้ ได้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดบัตตานิ มีทั้งหมด 8 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองบัตตานิ อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองฝึก อำเภอยะรัง อำเภอปะนะระะ อำเภอมายอ อำเภอสายบุรี อำเภอยะหริ่ง กิ่งอำเภอไม้แก่น และ กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง ได้อำเภอกลุ่มตัวอย่างมา 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองบัตตานิ อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอปะนะระะ อำเภอสายบุรี และอำเภอยะรัง
2. ทำการศึกษาสำรวจโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ศึกษา จังหวัดบัตตานิ ที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และมีนักเรียนไทยพุทธและ

นักเรียนไทยมุสลิมเรียนร่วมกันภายในโรงเรียนเดียวกัน ใน 5 อำเภอกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีโรงเรียน 40 โรงเรียน และมีนักเรียนทั้งหมด 2,093 คน

3. กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยวิธี Stratified Random Sampling เพื่อให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้งหมด 40 โรงเรียน ใน 5 อำเภอกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20% ของจำนวนนักเรียนในแต่ละอำเภอ ได้จำนวนโรงเรียนมาทั้งหมด 13 โรงเรียน

4. เลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโดยวิธี Stratified Random Sampling จากจำนวนนักเรียนใน 13 โรงเรียนดังกล่าว เพื่อให้ได้จำนวนนักเรียนซึ่งจำแนกตามศาสนาและเพศ ประมาณ 20% ของจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 465 คน จำแนกตามศาสนาและเพศ ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน ตำบล และเขต

โรงเรียน	ตำบลนาพุทธ		รวม	ตำบลนาปลื้ม		รวม
	ย้าย	หญิง		ย้าย	หญิง	
1. โรงเรียนเมืองปัตตานี	16	17	33	16	20	36
2. โรงเรียนบ้านชะบะรัง	9	20	29	21	15	36
3. โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์	20	21	41	17	18	35
4. โรงเรียนบ้านยางแดง	5	2	7	4	10	14
5. โรงเรียนบ้านโคกเหรียญ	7	4	11	2	2	4
6. โรงเรียนบ้านควนแดน	10	13	23	3	3	6
7. โรงเรียนวัดร่มเกล้า	3	5	8	8	11	19
8. โรงเรียนบ้านทุ่งคล้า	6	5	11	6	8	14
9. โรงเรียนวัดโบกยรณี	5	3	8	2	1	3
10. โรงเรียนชุมชนวัดควน	13	10	23	3	7	10
11. โรงเรียนบ้านนอก	8	10	18	15	10	25
12. โรงเรียนวัดเกาะหวาย	5	5	10	10	6	16
13. โรงเรียนบ้านลำยล	7	6	13	3	9	12
รวม	114	121	235	110	120	230

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามพัฒนาการการให้เหตุผลทาง
จริยธรรม 3 คุณลักษณะ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย
และเคารพกฎหมาย 1 ชุด จำนวน 30 ข้อ โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการสร้างแบบสอบถาม

1.1 กำหนดคุณลักษณะจริยธรรมที่จะทำการศึกษา โดยนำมาจากประกาศ
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (7 หน้า 1) เลือกมาศึกษา 3 คุณลักษณะ คือ ความ
ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและ เคารพกฎหมาย

1.2 ศึกษารายละเอียดของคุณลักษณะจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะ จากเอกสาร
ต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 แปลคุณลักษณะจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะ ออกมาเป็นพฤติกรรม และ
การให้เหตุผลทางจริยธรรม เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบสอบถาม

1.4 สร้างแบบสอบถามโดยใช้วิธีการ Projective Technique ซึ่งเป็น
การศึกษาทางอ้อม (Indirect Method) การศึกษาโดยวิธีนี้ตั้งอยู่บนรากฐานว่า
ถ้าบุคคลมีโอกาสที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเสรี บุคคลนั้นย่อมจะ
แสดงบุคลิกภาพ ที่คั่นเกี่ยวกับชีวิต ตลอดจนความหมายและความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบออก
มาในปฏิกิริยานั้น ๆ ด้วย (20 หน้า 232-233) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นสถานการณ์
เร้าเร้าให้ผู้ตอบเกิดความสนใจ พร้อมทั้งมีภาพการ์ตูนประกอบทุกสถานการณ์ และมีคำตอบ
ให้เลือก 4 คำตอบตามระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัย และมีตัวเลือกชนิดปลายเปิด
ให้ผู้ตอบเลือกตอบได้อย่างเสรีอีก 1 คำตอบด้วย

อนึ่ง แบบสอบถามคุณลักษณะจริยธรรม 3 คุณลักษณะ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกและปรับปรุงมาจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดย นิทรา วรรณะ (18 หน้า 100-134) จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ผู้วิจัยได้นำมาสร้างตัวเลือกตามระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 4 ระดับ และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอีก 21 ข้อ แบบสอบถามทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการสร้างสถานการณ์และตัวเลือกในแต่ละข้อ ดังนี้

- 1.4.1 เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะ ที่ต้อง การศึกษา
- 1.4.2 เป็นสถานการณ์ที่ว่ ๆ ไป ที่นักเรียนมีโอกาสประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน
- 1.4.3 เป็นสถานการณ์ที่ไม่เกินความจริงจนนักเรียนไม่มีโอกาสได้กระทำจริง
- 1.4.4 เป็นสถานการณ์ที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของผู้ตอบ
- 1.4.5 ตัวเลือกในแต่ละข้อสามารถวัดระดับทางจริยธรรมทั้ง 4 ระดับตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัย
- 1.4.6 สถานการณ์ในแต่ละข้อและตัวเลือกในแต่ละข้อใช้ภาษาง่าย ๆ เหมาะสมกับระดับการศึกษาของนักเรียน

2. ยื่นปรับปรุงแบบสอบถาม

2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 36 ข้อ เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขและนำข้อ เสนอแนะจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงนี้ไปทดสอบการใช้ภาษา กับนักเรียนโรงเรียนวัดนารามสุข อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเป็นห้องเรียนที่นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมเรียนร่วมชั้นเดียวกัน ซึ่งไม่ได้เลือกเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน เพื่อทดสอบระดับการใช้ภาษาของนักเรียน โดยใช้วิธีให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำหรือข้อความที่นักเรียนอ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมายลงในแบบสอบถาม ตลอดคนเปิดโอกาสให้นักเรียนซักคำถามหรือข้อความนั้น ๆ ด้วยตนเอง และนำผลจากการทดสอบภาษานี้มาปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงภาษาแล้วนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ดูภาคผนวก ก.) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามว่า คำถามในแต่ละสถานการณ์สามารถวัดคุณลักษณะจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะ และตัวเลือกในแต่ละข้อตรงตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยหรือไม่ โดยยึดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติอย่างน้อยในข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ก. เป็นบุคคลที่สนใจและแสดงออกให้เห็นถึงความพยายามที่จะพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนไทยให้ดีขึ้น

ข. เป็นบุคคลที่มีความรู้ทางจริยธรรม วัตถุประสงค์การศึกษา และจิตวิทยา วิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นอย่างดี

ค. เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

ง. มีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท

2.4 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ตัวเลือกในแต่ละข้อ และภาษาตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบสอบถามฉบับแก้ไขนี้ไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขเพิ่มเติม และนำข้อเสนอนี้มาปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วนำไปวาดภาพ การตั้งประกอบสถานที่ในแต่ละข้อ

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านสามยอด อำเภอ โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่นักเรียนไทยพุทธและ นักเรียนไทยมุสลิมเรียนร่วมชั้นเดียวกัน ที่ไม่ได้เลือกเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจเรื่องในแต่ละสถานการณ์ ภาพประกอบเรื่อง ตัวเลือกในแต่ละข้อ ตลอดจนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำ หรือข้อความที่นักเรียนอ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ลงในแบบสอบถาม และ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามด้วยตนเอง พร้อมทั้งดูระยะเวลาที่นักเรียนใช้ในการตอบ แบบสอบถาม

2.7 นำแบบสอบถามชุดเดิมนี้ไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการสอบซ้ำ (test-retest) กับนักเรียนกลุ่มเดิม โดยใช้ระยะเวลาทดสอบ ห่างกัน 3 สัปดาห์ แล้วนำแบบสอบถามทั้ง 36 ข้อนี้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (56 หน้า 107) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89 ค่าแนวค่าความเชื่อมั่น ของแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมได้ดังนี้

ก. ความซื่อสัตย์สุจริต	เท่ากับ 0.91
ข. ความรับผิดชอบ	เท่ากับ 0.83
ค. ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	เท่ากับ 0.85

(ดูภาคผนวก ค.)

2.8 นำผลที่ได้จากการทดลองนี้ไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำข้อเสนอนี้มาปรับปรุงแบบสอบถามและคัดเลือกแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการ

เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 30 ข้อ เพื่อให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน

2.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขดีไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามทั้ง 30 ข้อนี้ จำแนกออกตามคุณลักษณะจรรยาบรรณได้ ดังนี้ (ดูภาคผนวก ข.)

ก. ความขยันหมั่นเพียร	มี 10 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-10
ข. ความรับผิดชอบ	มี 10 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 11-20
ค. ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	มี 10 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 21-30

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักเรียนที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนชี้แจงและควบคุมการตอบแบบสอบถามของนักเรียนด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือราชการจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือราชการฉบับเดียวกันไปติดต่อหัวหน้าสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม โดยส่งหนังสือล่วงหน้าพร้อมแจ้ง วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พฤศจิกายน อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม ควบคุมการตอบแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 465 ฉบับ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้ง 465 ฉบับ มาจำแนกออกตามกลุ่มคำ สำนวน และเพศของนักเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ นักเรียนไทยพุทธชาย นักเรียนไทยพุทธหญิง นักเรียนไทยมุสลิมชาย และนักเรียนไทยมุสลิมหญิง
2. นำคำตอบของนักเรียนในแต่ละฉบับของแต่ละกลุ่มมาตรวจและจำแนกตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมทั้ง 4 ระดับ ทั้ง 3 คุณลักษณะจริยธรรม โดยกำหนดระดับคะแนนในแต่ละระดับจริยธรรม ดังนี้

- ก. ถ้าคำตอบสอดคล้องในระดับจริยธรรมระดับที่ 1 ให้ 1 คะแนน
- ข. ถ้าคำตอบสอดคล้องในระดับจริยธรรมระดับที่ 2 ให้ 2 คะแนน
- ค. ถ้าคำตอบสอดคล้องในระดับจริยธรรมระดับที่ 3 ให้ 3 คะแนน
- ง. ถ้าคำตอบสอดคล้องในระดับจริยธรรมระดับที่ 4 ให้ 4 คะแนน

สำหรับตัวเลือกปลายเปิดของแบบสอบถามที่ให้นักเรียนเลือกตอบได้อย่างเสรีนั้น ถ้าปรากฏว่า นักเรียนเขียนตอบในข้อใดทั้ง 3 คุณลักษณะจริยธรรม ผู้วิจัยได้นำคำตอบของนักเรียนในข้อนั้น ๆ มาพิจารณาสัดเข้าในระดับจริยธรรมตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัย

3. การกำหนดระดับจริยธรรมตามค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับมาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยของ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (3 หน้า 15) โดยกำหนดระดับจริยธรรมตามค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม ดังนี้

- ก. ค่าเฉลี่ยของคะแนนตั้งแต่ 10.00-16.66 จัดอยู่ในระดับจริยธรรม
ระดับที่ 1
- ข. ค่าเฉลี่ยของคะแนนตั้งแต่ 16.67-26.66 จัดอยู่ในระดับจริยธรรม
ระดับที่ 2
- ค. ค่าเฉลี่ยของคะแนนตั้งแต่ 26.67-36.66 จัดอยู่ในระดับจริยธรรม
ระดับที่ 3
- ง. ค่าเฉลี่ยของคะแนนตั้งแต่ 36.67-40.00 จัดอยู่ในระดับจริยธรรม
ระดับที่ 4

4. นำข้อมูลที่ได้ตรวจให้คะแนนแล้วมาคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม และในแต่ละคุณลักษณะทางจริยธรรม

5. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านค่านิยมและเพศของนักเรียนในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม โดยใช้ Z-test

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ทหาความสัมพันธ์ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (56 หน้า 107)

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

ΣXY = ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการสอบครั้งแรก (X) และคะแนนการสอบครั้งที่ 2 (Y)

ΣX = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งแรก

ΣY = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งที่ 2

ΣX^2 = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งแรก

ΣY^2 = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งที่ 2

2. มัชฌิมเลขคณิต (56 หน้า 47)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = มัชฌิมเลขคณิต

ΣX = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (56 หน้า 63)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\Sigma (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\Sigma (X - \bar{X})^2$ = ผลรวมของผลต่างระหว่างแต่ละคะแนนกับมัชฌิมเลขคณิตยกกำลังสอง

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ Z-test (15 หน้า 118)

$$\text{สูตร} \quad Z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $Z = Z\text{-test}$

$\bar{x}_1, \bar{x}_2 =$ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
ตามลำดับ

$s_1^2, s_2^2 =$ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

$n_1, n_2 =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
ตามลำดับ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษา เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลจากการวิจัยแสดงไว้ในรูปของตาราง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แสดงไว้ในตารางที่ 3
2. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 4
3. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 5
4. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 6
5. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ

แสดงไว้ในตารางที่ 7

6. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 8

7. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศาสนาและเพศ

ศาสนาและเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ไทยพุทธชาย	114	24.52
ไทยพุทธหญิง	121	26.02
ไทยมุสลิมชาย	110	23.65
ไทยมุสลิมหญิง	120	25.81
รวม	465	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งหมด 465 คน จำแนกออกตามศาสนาและเพศได้ คือ นักเรียนไทยพุทธชาย จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 24.52 นักเรียนไทยพุทธหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 26.02 นักเรียนไทยมุสลิมชาย จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 23.65 และนักเรียนไทยมุสลิมหญิง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธย้ายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรมใน
แต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะจริยธรรม	คำสนทนาและเพศ	N	\bar{X}	S.D.	Z
ความขยันหมั่นเพียร	ไทยพุทธย้าย	114	29.66	4.70	-3.22*
	ไทยพุทธหญิง	121	31.59	4.54	
ความรับผิดชอบ	ไทยพุทธย้าย	114	28.76	3.57	-3.76*
	ไทยพุทธหญิง	121	30.49	3.42	
ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ไทยพุทธย้าย	114	28.89	3.72	-4.13*
	ไทยพุทธหญิง	121	30.87	3.71	

$$Z_{(.05)} = \pm 1.96$$

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง
นักเรียนไทยพุทธย้ายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ
และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปรากฏว่า ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ -3.22,
-3.76 และ -4.13 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า -1.96 ทั้ง 3 คุณลักษณะจริยธรรม
แสดงว่า นักเรียนไทยพุทธย้ายและนักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทาง
จริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธย้ายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยพุทธหญิงในแต่ละ
 คุณลักษณะจริยธรรม ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยพุทธชายต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ
 นักเรียนไทยพุทธหญิงในทุกคุณลักษณะ ดังปรากฏค่าเฉลี่ย $29.66 < 31.59$, $28.76 <$
 30.49 และ $28.89 < 30.87$ ตามลำดับ แม้ว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจะ
 แตกต่างกันก็ตาม แต่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มต่างก็มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่
 ในระดับที่ 3 นั่นคือ เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์
 เป็นการกระทำความดีโดยยึดหลักการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ หรือกระทำความดีโดยยึด
 หลักการที่หน้าทีทางสังคมตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมของการวิจัย

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรม
ในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะจริยธรรม	ค่า สำนา และ เพศ	N	\bar{X}	S.D.	Z
ความขยันหมั่นเพียร	ไทยมุสลิมชาย	110	28.85	4.61	-3.37*
	ไทยมุสลิมหญิง	120	30.87	4.54	
ความรับผิดชอบ	ไทยมุสลิมชาย	110	28.21	3.83	-2.10*
	ไทยมุสลิมหญิง	120	29.22	3.49	
ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ไทยมุสลิมชาย	110	28.50	4.17	-3.00*
	ไทยมุสลิมหญิง	120	30.00	3.24	

$$Z_{(.05)} = \pm 1.96$$

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง
นักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ
และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายแล้ว ปรากฏว่า ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ
-3.37, -2.10 และ -3.00 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า -1.96 ในทุกคุณลักษณะจริยธรรม
แสดงว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียน
ไทยมุสลิมหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
การวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับ
นักเรียนไทยมุสลิมหญิงแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

นอกจากนั้นค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงก็แตกต่างกัน กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมหญิงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมชายทั้ง 3 คุณลักษณะจริยธรรม ดังปรากฏค่าเฉลี่ย $30.87 > 28.85$, $29.22 > 28.21$ และ $30.00 > 28.50$ ตามลำดับ แต่เมื่อนำค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะอยู่ในระดับที่ 3 กล่าวคือ เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ ยึดหลักการทำความดีเพราะกระทำตามที่ยุ้มนเห็นชอบ หรือยึดหลักการทำหน้าที่ทางสังคม

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรม
ในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะจริยธรรม	ค่าเล่าและเพศ	N	\bar{X}	S.D.	Z
ความขยันหมั่นเพียร	ไทยพุทธชาย	114	29.66	4.70	1.31
	ไทยมุสลิมชาย	110	28.85	4.61	
ความรับผิดชอบ	ไทยพุทธชาย	114	28.76	3.57	1.10
	ไทยมุสลิมชาย	110	28.21	3.83	
ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ไทยพุทธชาย	114	28.89	3.72	0.74
	ไทยมุสลิมชาย	110	28.50	4.17	

$$Z_{(.05)} = \pm 1.96$$

จากตารางที่ 6 เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้าน
ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายของ
นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมชาย ปรากฏว่า ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ
1.31, 1.10 และ 0.74 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า 1.96 ทั้ง 3 คุณลักษณะจริยธรรม
แสดงว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียน
ไทยมุสลิมชายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน
การวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชาย
กับนักเรียนไทยมุสลิมชายแต่ละคุณลักษณะจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยพุทธอายุต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมชายเล็กน้อย กล่าวคือ $29.66 > 28.85$, $28.76 > 28.21$ และ $28.89 > 28.50$ ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การคัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมชายมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยยึดหลักกระทำความดีเพราะกระทำตามที่มีผู้อื่นเห็นชอบและกระทำความดีเพราะยึดหลักการทำหน้าที่ทางสังคม

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรม
ในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะจริยธรรม	ค่า สำนา และ เพศ	N	\bar{X}	S.D.	Z
ความขยันหมั่นเพียร	ไทยพุทธหญิง	121	31.59	4.54	1.24
	ไทยมุสลิมหญิง	120	30.87	4.54	
ความรับผิดชอบ	ไทยพุทธหญิง	121	30.49	3.42	2.82*
	ไทยมุสลิมหญิง	120	29.22	3.49	
ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ไทยพุทธหญิง	121	30.87	3.71	1.93
	ไทยมุสลิมหญิง	120	30.00	3.24	

$$Z_{(.05)} = \pm 1.96$$

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง
นักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ
และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปรากฏว่า ในด้านความขยันหมั่นเพียร และ
ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.24 และ 1.93
ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า 1.96 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงและนักเรียนไทย
มุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียรและความมี
ระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็น
ไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในด้านความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยและ
เคารพกฎหมายไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านความรับผิดชอบนั้นค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ
2.82 ซึ่งมากกว่า 1.96 แสดงว่า ในด้านความรับผิดชอบนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการ

การให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า พหุผลการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยพุทธหญิงและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในทุกคุณลักษณะจริยธรรม จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยพุทธหญิงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ $31.59 > 30.87$, $30.49 > 29.22$ และ $30.87 > 30.00$ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม แม้ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจะแตกต่างกันบ้าง แต่ปรากฏว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพหุผลการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ระดับที่ 3 ตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรม กล่าวคือ เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยยึดหลักการทำความดีเพราะทำตามผู้อื่นเห็นชอบหรือกระทำความดีเพราะยึดหลักการทำหน้าที่ทางสังคมตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรม
ในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะจริยธรรม	คำสํานาและเพศ	N	\bar{X}	S.D.	Z
ความขยันหมั่นเพียร	ไทยพุทธชาย	114	29.66	4.70	-2.02*
	ไทยมุสลิมหญิง	120	30.87	4.54	
ความรับผิดชอบ	ไทยพุทธชาย	114	28.76	3.57	-1.00
	ไทยมุสลิมหญิง	120	29.22	3.49	
ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ไทยพุทธชาย	114	28.89	3.72	-2.41*
	ไทยมุสลิมหญิง	120	30.00	3.24	

$$Z_{(.05)} = \pm 1.96$$

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของ
นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ
และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปรากฏว่า ในด้านความขยันหมั่นเพียร และ
ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายนั้น ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ -2.02 และ -2.41
ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า -1.96 ทั้ง 2 คุณลักษณะ ซึ่งแสดงว่า ในด้านความขยัน
หมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียน
ไทยมุสลิมหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทาง
จริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในด้านความขยันหมั่นเพียร
ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านความรับผิดชอบนั้น
ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ -1.00 ซึ่งมากกว่า -1.96 แสดงว่า ในด้านความรับผิดชอบ

นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เป็นไปตาม
สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในทุกคุณสมบัติจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธชายและ
นักเรียนไทยมุสลิมหญิงแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนไทยพุทธชายมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่านักเรียน
ไทยมุสลิมหญิงทุกคุณสมบัติ กล่าวคือ $29.66 < 30.87$, $28.76 < 29.22$ และ
 $28.89 < 30.00$ ตามลำดับ ถึงแม้ว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจะมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันก็ตาม
แต่เมื่อนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินระดับทางจริยธรรมแล้ว ปรากฏว่า
พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในระดับที่ 3 ซึ่งเป็น
ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยยึดหลักการกระทำ
ความดีเพราะกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ และยึดหลักการกระทำหน้าที่ทางสังคมตามเกณฑ์
การตัดสินระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง และค่าเฉลี่ยของระดับจริยธรรม
ในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะจริยธรรม	ค่าสมาชิกและเพศ	N	\bar{X}	S.D.	Z
ความขยันหมั่นเพียร	ไทยมุสลิมชาย	110	28.85	4.61	-4.57*
	ไทยพุทธหญิง	121	31.59	4.54	
ความรับผิดชอบ	ไทยมุสลิมชาย	110	28.21	3.83	-4.75*
	ไทยพุทธหญิง	121	30.49	3.42	
ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย	ไทยมุสลิมชาย	110	28.50	4.17	-4.56*
	ไทยพุทธหญิง	121	30.87	3.71	

$$Z_{(.05)} = \pm 1.96$$

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง
นักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง ในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ
และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปรากฏว่า ค่า Z ที่คำนวณได้เท่ากับ -4.57,
-4.75 และ -4.56 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า -1.96 ทุกคุณลักษณะจริยธรรม แสดงว่า
นักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
แตกต่างกันทั้ง 3 คุณลักษณะจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียน
ไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง แต่ละคุณลักษณะจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิงทุก
คุณลักษณะจริยธรรม ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนไทยมุสลิมชายต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ
นักเรียนไทยพุทธหญิงทุกคุณลักษณะ กล่าวคือ $28.85 < 31.59$, $28.21 < 30.49$
และ $28.50 < 30.87$ ตามลำดับ แต่เมื่อนำค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไปเปรียบ
เทียบกับเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมแล้ว นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการการให้
เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 กล่าวคือ เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผล
ทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นระดับที่กระทำความดีโดยยึดหลักการทำตามที่ยั่งยืนเห็น
ชอบ หรือยึดหลักการทำหน้าที่ทางสังคมตามเกณฑ์การวัดระดับทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัย
เช่นเดียวกัน

ข้อวิจารณ์

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม ของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับระดับทางจริยธรรม ผลจากการวิจัยปรากฏว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย นักเรียนมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 (ดังปรากฏค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4-9) เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นการกระทำความดีโดยยึดหลักการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบหรือยึดหลักการทำหน้าที่ทางสังคม ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงเดือน หันธุมลนาวัน และ เข็มชาย ประจวบฉวีนิคม (16 หน้า 178) ซึ่งได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า นักเรียนในช่วงอายุ 11-13 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ส่วนใหญ่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 รองลงมา คือ ขั้นที่ 3 และจากผลการวิจัยของ พรรณี ลิ้มปวีตนา (28 หน้า 48) พบว่า การให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนวัย 11-13 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) มีเหตุผลทางจริยธรรมไม่เกินระดับที่ 3 คือ การกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบและกระทำตามหน้าที่ทางสังคม นอกจากนี้ จากผลการวิจัยของ อัจฉรา จตุรพิรพร (51 หน้า 45) พบว่า การให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 11-13 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ส่วนใหญ่มีการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 เช่นเดียวกัน

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ได้จัดระดับจริยธรรมของเด็กอายุ 10-16 ปีไว้ในระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) และได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของระดับนี้ออกเป็น 2 ขั้น คือ ขั้นกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ และขั้นกระทำตามหน้าที่ทางสังคม จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ในจังหวัดปัตตานี มีอายุอยู่ในช่วง 10-12 ปี มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 คือ ระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ถึงประสงค์ ยึดหลักการทำความดีโดยกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ หรือกระทำความดีเพราะยึดการทำหน้าที่ทางสังคม เช่นเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg และแสดงให้เห็นว่า การให้เหตุผลทางจริยธรรมเป็นไปตามลำดับขั้นและสัมพันธ์กับระดับอายุของบุคคลอีกด้วย

ด้วยเหตุที่ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (อ้างถึงใน 17 หน้า 7) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นและพัฒนาไปตามปกติได้นั้นจะต้องอาศัยพัฒนาการด้านอื่น ๆ ในจิตใจของบุคคล ฉะนั้นลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ สติปัญญา การรู้และการคิด อารมณ์และสังคม ตลอดจนบุคลิกภาพและความสามารถในการหยั่งรู้บทบาทของผู้อื่น ฉะนั้นลักษณะทั้งหมดที่กล่าวนี้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมพัฒนาจากขั้นต่ำไปยังขั้นสูงได้ จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี มีอายุอยู่ในช่วง 10-12 ปี มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 เป็นเพราะนักเรียนในวัยนี้มีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางสติปัญญา ตามทฤษฎีของ Piaget (อ้างถึงใน 27 หน้า 59) ได้จัดระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในวัยนี้ไว้เป็นขั้น Formal operations (11-15 ปี) "ในวัยนี้เด็กจะมีพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจสูงสุดและสามารถคิดอย่างมีเหตุผลกับปัญหาทุกชนิด เริ่มมีความคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากที่มีอยู่ มีความพอใจที่จะคิดถึงสิ่งที่ไม่ได้ตัวตนหรือสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ มีลักษณะการคิดแบบ hypothetico-deductive หมายถึง การคิดแบบตั้งสมมติฐาน" นอกจากนี้ในด้านพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยนี้ก็เพิ่มมากขึ้น ลูญา สันถัมเอม และ สุรางค์ สันถัมเอม (44 หน้า 70) กล่าวว่า "ในระยะเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา เด็กผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มากกว่าตอนระยะเวลาที่เป็นทารก และระยะก่อนเข้าโรงเรียน ในระยะเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา"

เด็กเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ในการที่จะประพจน์ให้เข้ากับสังคมภายนอกได้ดี เช่น มีความสนใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ร่วมมือและให้ความสนใจกับสมาชิกอื่น ๆ ในหมู่ของตน และมีการยอมรับ" ดังนั้น จากการศึกษาที่เด็กในวัยนี้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ จึงทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานีมีพัฒนาการการให้เหตุผลทาง จริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ส่งผลกระทบต่อ ยึดหลักการทำความดีเพราะกระทำตามที่ยุติเห็นชอบ หรือกระทำดีตามหน้าที่ทางสังคม ซึ่ง เป็นไปตามวุฒิภาวะของเด็กในวัยนี้

2. เกี่ยวกับการเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมกับ องค์ประกอบด้านคำสนทนาและเพศของนักเรียน

2.1 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง นักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนไทยพุทธชายและ นักเรียนไทยพุทธหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันทั้ง 3 คุณลักษณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้ เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและ เคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย (ตารางที่ 4) จากผลการวิจัยนี้ สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ สุริยงค์ อัยรักษ์ (50 หน้า: 52-65) ที่พบว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงมี ความซื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน (Self Concept) และมีความเกรงใจสูงกว่า นักเรียนไทยพุทธชาย จากการศึกษาที่นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทาง จริยธรรมสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายนั้น อาจจะเป็นเพราะว่า ในวัยนี้เด็กหญิงมีพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ สูงกว่าเด็กชาย "หญิงมีพัฒนาการทางภาษาได้เร็วกว่าชาย ทำให้มีความ ฉลาดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้หญิงเข้าใจกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อ เรียบร้อยทางสังคมได้เร็วและมากกว่าชาย นอกจากนี้ การวิจัยต่าง ๆ ยังยืนยันว่า หญิงมีการคล้อยตามสังคมสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้คาดได้ว่า ในวัยก่อนและระหว่างวัยรุ่น

หญิงจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชาย" (17 หน้า 11) นอกจากนี้สาเหตุอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลทำให้เด็กไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กไทยพุทธชาย คือ สถานภาพและบทบาททางสังคมของเพศชายและหญิง สังคมกำหนดให้เพศหญิงมีความประพฤติปฏิบัติที่อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์มากกว่าเพศชาย "เพศหญิงมักถูกอบรมบ่มเพาะให้เป็นผู้ว่านอนนอนง่าย เป็นฝ่ายตามมากกว่า เป็นฝ่ายนำ ส่วนผู้ชายมักถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้นำ มีความเข้มแข็ง ชอบการต่อสู้และไม่ยอมใครง่าย ๆ เหมือนเพศหญิง การอบรมสั่งสอนในลักษณะนี้เป็นลักษณะที่ค่อนข้างเป็นสากลทีเดียว กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นสังคมอเมริกันหรือสังคมไทยหรือสังคมอื่น ๆ เพศหญิงมักถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ เป็นฝ่ายยอมตามมากกว่าเป็นผู้ตั้งถิ่น" (38 หน้า 88) การที่เด็กไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ สูงกว่าเด็กไทยพุทธชาย และตัวอิทธิพลทางด้านสังคมดังกล่าวนี้ จึงมีผลทำให้เด็กไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กไทยพุทธชายในทุกคุณลักษณะจริยธรรม

2.2 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง

เด็กไทยมุสลิมชายกับเด็กไทยมุสลิมหญิงในด้านความยับยั้งชั่งใจ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กไทยมุสลิมชายและเด็กไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เด็กไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กไทยมุสลิมชายในทุกลักษณะจริยธรรม (ตารางที่ 5) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลูริยงศ์ อัยรักษ์ (50 หน้า 52-65) ที่พบว่า เด็กไทยมุสลิมหญิงมีความซื่อตรงต่อหน้าที่และมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กไทยมุสลิมชาย การที่เด็กไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กไทยมุสลิมชายทุกคุณลักษณะทางจริยธรรม ทั้งนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุที่ในวัยนี้เด็กหญิงมีพัฒนาการทางด้านภาษาสูงกว่าเด็กชายซึ่งได้กล่าวมาแล้วประการหนึ่ง ประกอบกับในวัยนี้เด็กหญิงมีพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ สูงกว่าเด็กชายอีกด้วย "วัยเด็กตอนปลาย (10-12 ปี) เป็นระยะที่

เด็กชายและเด็กหญิงจะแสดง ความแตกต่าง อย่างชัดเจนในต้นพฤติกรรมและความสนใจ เด็กหญิงจะโตเร็วกว่า เด็กชายในตอนปลายของวัยนี้ ลักษณะความเจริญเติบโตในด้านต่างๆ ที่เห็นได้ชัด คือ มีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้น สามารถใช้สติปัญญาแก้ปัญหาในระดับความ สามารถของตนได้ ทางด้านอารมณ์ เด็กในวัยนี้สามารถทำตามคำสั่งได้ ทางด้านสังคม เด็กจะพยายามเรียนรู้ แสดงบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตน เด็กจะเล่นเฉพาะกลุ่มที่เป็นเพศเดียวกัน" (43 หน้า 44-45) และทางด้านอิทธิพลของวัฒนธรรมทางสังคม ได้ กำหนดบทบาทให้เพศหญิงมีความเรียบร้อย สุภาพ อ่อนน้อมกว่าเพศชาย จึงทำให้การ ประพฤติปฏิบัติทางด้านต่าง ๆ ของ เพศหญิง แตกต่างจากเพศชาย "วัฒนธรรมของแต่ละ สังคมจะมีการกำหนดเอาไว้ค่อนข้างจะเป็นระบบระเบียบ เมื่ออายุได้สัก 5 ปี เด็กจะ เริ่มเรียนรู้ความแตกต่างระหว่าง เพศ เด็กจะเห็นความแตกต่างในการแต่งตัว การ เล่น แบบผู้หญิงผู้ชาย และจะเห็นว่า สังคมคาดหวังให้เด็กชายและเด็กหญิงปฏิบัติตนต่างกัน พ่อแม่ฝึกกระตุ้นให้เด็กชายคล่องแคล่ว เออะอะ ตึงตึง แต่จะสอนให้ลูกสาวเรียบร้อย ๆ สุภาพ อ่อนน้อม" (1 หน้า 48) ดังนั้น ด้วยอิทธิพลของพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของ เด็กหญิง สูงกว่า เด็กชาย ประกอบกับบทบาททาง สังคมที่แตกต่างดังได้กล่าวมาแล้วนี้ จึง เป็นสาเหตุ ให้เด็กเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการ การให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิม ชายในทุกคุณลักษณะจริยธรรม

2.3 การ เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง

นักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชายในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนไทยพุทธชาย และนักเรียนไทยมุสลิมชายมีพัฒนาการ การให้เหตุผลทางจริยธรรมในทุกคุณลักษณะจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 6) ผลจากการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยงค์ ชัยรักษ์ (50 หน้า 52-65) ซึ่งพบว่า นักเรียน ไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมชายมีความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นดังนี้เพราะว่า นักเรียนชายทั้ง 2 คำล่ำนี

มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่เป็นไปในลักษณะที่เท่าเทียมกัน ตลอดจนถูกอบรมปลูกฝังให้มีสถานภาพและบทบาททางสังคมของเพศชายที่เหมือน ๆ กัน ประกอบกับการที่นักเรียนทั้ง 2 คำสอนนี้ได้มาเรียนร่วมกันภายในโรงเรียนเดียวกัน เป็นเหตุให้ได้รับการอบรมปลูกฝังจริยธรรมและอยู่ร่วมกันภายใต้สิ่งแวดล้อมทางสังคมด้านต่าง ๆ อย่างเดียวกัน ทำให้นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมชายเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เหมือนกัน นอกจากนี้ การที่นักเรียนทั้ง 2 คำสอนได้มาอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่แนบแน่นใกล้ชิดกัน จะนำไปสู่การผสมผสานทางสังคมซึ่งกันและกันได้ "สิ่งสำคัญที่สุดเกี่ยวกับการให้บริการทางสังคมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการผสมผสานทางสังคม คือ โรงเรียน เด็กไทยทั้ง 2 กลุ่ม ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้รู้สึกคุ้นเคยและมีความผูกพันกัน เป็นเพื่อนต่อกันเป็นระยะเวลาานาน ได้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกีฬา ลูกเสือ อนุภาชาต ได้สร้างความสัมพันธ์แนบแน่นให้แก่เด็กทั้ง 2 กลุ่ม ถ้าอยู่ในโรงเรียนเดียวกันเป็นระยะเวลาานานก็จะเพิ่มความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น" (13 หน้า 146) ด้วยอิทธิพลทั้งด้านพัฒนาการด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปเท่าเทียมกัน และด้วยอิทธิพลทางด้านสังคมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้จึงจะทำให้พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมทั้ง 3 คุณลักษณะของนักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมชายไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง

นักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย นักเรียนไทยพุทธหญิงและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความรับผิดชอบนั้น ปรากฏว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ในด้านความรับผิดชอบนักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

(ตารางที่ 7) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยงค์ ชัยรักษ์ (50 หน้า 52-65) ที่พบว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีความเชื่อตรงต่อหน้าที่และมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน ปรากฏว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงมีมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านตามนิรันดร (Ideal Self) สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะว่า เด็กหญิงทั้ง 2 คำล่านี้อยู่ในวัยเดียวกันและมีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดคนได้รับการปลูกฝังอบรมให้มีสถานภาพและบทบาททางสังคมของเพศหญิงให้เป็นไปเหมือน ๆ กัน กล่าวคือ ในทุกสังคมมักจะอบรมปลูกฝังให้เพศหญิงมีความสงบเรียบร้อย อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ที่เหมือนกัน นอกจากนี้ การที่นักเรียนทั้ง 2 คำล่านี้อาจได้เข้ามาเรียนร่วมกันภายในโรงเรียนเดียวกันจึงทำให้ได้รับการอบรมปลูกฝังจริยธรรม และได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เหมือนกัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จึงทำให้นักเรียนไทยพุทธหญิงและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านความรับผิดชอบนั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิงนั้น อาจจะเป็นผลมาจากสาเหตุที่พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมนี้สัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของบุคคล โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและภาษา ตลอดคนคิดลักษณะต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการบางด้านต่ำกว่านักเรียนไทยพุทธหญิง โดยเฉพาะด้านภาษาเรียนรู้ภาษาไทยที่ด้อยกว่านักเรียนไทยพุทธหญิง ซึ่งได้เรียนรู้และใช้ภาษาไทยอยู่ในชีวิตประจำวัน จากข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในขณะนี้ถือว่า สังคมไทยยุคใหม่ได้จะประสบกับปัญหาด้านการศึกษามากกว่าส่วนอื่น ๆ ของประเทศ เพราะนอกจากจะประสบกับปัญหาเช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ นั้นก็คือ การขาดแคลนโรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนอุปกรณ์การสอนแล้วยังประสบกับปัญหาในด้านทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการศึกษารายวิชาภาษาไทยอีกด้วย กล่าวคือ

ผู้ปกครองไม่ยอมส่งบุตรหลานของตนเข้ามาเรียนภาษาไทย เพราะมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาไทย และนอกจากนี้ยังเกรงไปว่าหากเรียนรู้ภาษาไทยแล้วจะทำให้เด็กขาดความยึดมั่นในภาษาและวัฒนธรรมเดิมของตน" (4 หน้า 184-185) จากความแตกต่างในด้านการศึกษาและภาษานี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่ำกว่านักเรียนไทยพุทธหญิง

2.5 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลจากการวิจัยปรากฏว่า ในด้านความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายนั้น นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมทั้ง 2 คุณลักษณะสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย ส่วนในด้านความรับผิดชอบ ปรากฏว่า นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 8) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยงค์ อภัยรักษ์ (50 หน้า 52-65) ซึ่งพบว่า นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย จากการที่นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายนั้น อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก เนื่องมาจากการศึกษาที่เด็กหญิงในวัยนี้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ สูงและเร็วกว่าเด็กชาย จึงมีผลทำให้เด็กหญิงเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ได้เร็วและมากกว่าเด็กชายดังได้กล่าวแล้ว ประการที่สอง ก็อาจเนื่องด้วยอิทธิพลทางด้านสังคมที่กำหนดสถานภาพและบทบาทให้เด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกัน กล่าวคือ ในทุกสังคมจะกำหนดให้เพศหญิงเป็นเพศที่สุภาพเรียบร้อย วานอนอ่อนน้อมง่าย ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กหญิงมีคุณธรรมด้านต่าง ๆ สูงกว่าเด็กชาย "สังคมทางตะวันตกถือว่า ผู้ชายมีลักษณะเป็นผู้ป่า

เป็นผู้ที่มีลักษณะก้าวร้าว (aggressive) ฝั่งตนเอง และตรงไปตรงมา เป็นผู้ปกป้อง
 ความปลอดภัยแก่สตรี เด็ก และคนชรา เป็นผู้ที่กำลังหาญและเสียสละแก่ผู้อื่น ขณะที่คาด
 หมายถึงเพศหญิงเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและคุณธรรมสูง" (24 หน้า 30) และประการสุดท้าย
 ด้วยอิทธิพลของบทบัญญัติของคำสอนอิสลามที่กำหนดให้เพศหญิงเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด
 อีกด้วย "สตรีอิสลามจะต้องรักษาและอยู่ในขอบเขตของบทบัญญัติทางคำสอน เพื่อประโยชน์
 แห่งตนและความมั่นคงของจรรยาธรรมของสังคมทั่ว ๆ ไป สตรีจะต้องหลีกเลี่ยงการ
 ประพฤติปฏิบัติอันก่อให้เกิดอารมณ์หรือความนึกคิดในทางฝ่ายต่ำจากเพศชาย สตรีอิสลาม
 จะต้องละเว้นการแต่งกาย หรือการกระทำอันไม่เหมาะสมในอันที่จะนำความเสื่อมเสียให้
 แก่ตน" (32 หน้า 56) จากเหตุผลประการต่าง ๆ หลายด้านดังที่กล่าวมานี้ จึงเป็นสิ่งที่
 มีอิทธิพลให้นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความซื่อ
 หล้นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย ส่วน
 ในด้านความรับผิดชอบนั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการการให้เหตุผล
 ทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเนื่องมาจากการที่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ได้มาเรียน
 ร่วมกันภายในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้ได้รับการอบรมปลูกฝังจริยธรรม และได้รับประสพ-
 การณ์ทางสังคมทางด้านต่าง ๆ อย่างเดียวกัน ก็อาจจะมีผลให้พัฒนาการการให้เหตุผลทาง
 จริยธรรมในด้านความรับผิดชอบของนักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิงไม่
 แตกต่างกัน

2.6 การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่าง

นักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงในด้านความซื่อหล้นเพียร ความรับผิดชอบ
 ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนไทยมุสลิมชายและ
 นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
 สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายในทุกคุณลักษณะจริยธรรม (ตารางที่ 9) ซึ่งสอดคล้องกับ
 ผลการวิจัยของ สุริยงค์ อัยรักษ์ (50 หน้า 52-65) พบว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงมีความ

ชี้อตรงต่อหน้าที่ มีโน้ตภาพเกี่ยวกับตน และมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย
 จากการศึกษาที่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันนี้ อาจจะ
 เกิดจากสาเหตุหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ด้านพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของ
 เด็กในวัยนี้ เด็กหญิงมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา ตลอดจนภาษาสูงกว่าเด็กชาย
 ในวัยเดียวกันดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น และเนื่องจากอิทธิพลของการอบรมปลูกฝังทาง
 ด้านสังคมที่กำหนดบทบาทให้เพศหญิงมีความประพฤติปฏิบัติที่สุภาพเรียบร้อย ว่านอนสอนง่าย
 มากกว่าเพศชาย จึงทำให้นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูง
 กว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย นอกจากนี้ นักเรียนไทยพุทธหญิงยังมีการเรียนรู้ภาษาไทยที่
 เหนือกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายอีกด้วย การได้เรียนรู้ด้านภาษานี้จะมีผลให้เกิดการเรียนรู้
 และพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและด้านอื่น ๆ มากขึ้นด้วย เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น
 โมห์หมัด ฮับตุลกาเดร์ (อ้างถึงใน 22 หน้า 44) ได้กล่าวถึงสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
 ไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า "เด็กไทยมุสลิมที่พูดภาษาไทยไม่ได้ เมื่อเข้ามาเรียน
 ใหม่ ๆ นอกจากไม่สามารถเรียนอ่านเขียนได้เท่ากับเด็ก ๆ ที่พูดภาษาไทยอยู่แล้ว ยังไม่
 สามารถเข้าใจครูที่พูดภาษาไทยนั้นว่าจะให้เขาทำอะไร? เขาเข้ามาอยู่ในโรงเรียน มา
 อยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ บางคนไม่รู้จักรู เหวง ขยาด และขลาดกลัว ทางเดียวเท่านั้นที่
 เขาคิดได้และนำคิด คือ เมื่อไหร่จะถึงเวลากลับบ้าน และพรุ่งนี้ก็ไม่อยากมาแล้ว เด็กที่
 อดทนได้อาจจะอยู่ต่อไป จนพออ่านหนังสือได้ก็จะอ่านในเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างจาก
 ครอบครัวของเขาและสิ่งแวดล้อมของเขาอีก รูปพระ รูปวัด และตัวละครที่ไม่เหมือนกับ
 เด็ก ๆ ใกล้เคียงบ้านเขา นอกจากนี้เด็กต้องอดทนต่อความรู้สึกต่าง ๆ แล้ว รวมทั้งความรู้สึก
 ยากต่อการออกเสียงภาษาไทย ซึ่งแตกต่างกับภาษาที่หนึ่งของเขา ผู้ปกครองก็จะต้องอดทน
 ต่อความรู้สึกที่ว่า ลูก ๆ ของเขาเริ่มจะถูกขัดแย้งวัฒนธรรมทางศาสนาขึ้นด้วย" จาก
 สาเหตุประการต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนไทยพุทธหญิงมีพัฒนาการ
 การให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบ
 วินัยและเคารพกฎหมายสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายทุกคุณลักษณะจริยธรรม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านคำสอน และเพศของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในกรวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2525 เฉพาะโรงเรียนที่นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม เรียนร่วมชั้นเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 465 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียน 3 คุณลักษณะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 1 ชุด จำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Projective Technique ชนิด 4 ตัวเลือก และมีตัวเลือกชนิดปลายเปิดให้เด็กตอบอย่างเสรีอีก 1 ตัวเลือก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคำตอบของนักเรียน โดยคำนวณตามกลุ่มคำสั่งและเพศในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม
2. เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะกับองค์ประกอบด้านคำสั่งและเพศ โดยใช้ Z-test

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี ครั้งนี้พบว่า

1. พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยยึดหลักการกระทำความดีเพราะกระทำตามที่ยึดเห็นชอบ หรือกระทำความดีเพราะกระทำตามหน้าที่ทางสังคม

2. การเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมกับองค์ประกอบด้านคำสั่งและเพศของนักเรียน พบว่า

- 2.1 นักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนไทยมุสลิมย้ายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีใจนิกการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนไทยพุทธย้ายกับนักเรียนไทยมุสลิมย้ายมีใจนิกการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายทั้ง 3 คุณลักษณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีใจนิกการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 นักเรียนไทยพุทธย้ายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีใจนิกการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 นักเรียนไทยมุสลิมย้ายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงมีใจนิกการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายทั้ง 3 คุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยยึดหลักการทำความดีเพราะกระทำตามผู้อื่นเห็นชอบ และกระทำทำความดีเพราะกระทำตามหน้าที่ทางสังคม และเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนกับองค์ประกอบด้านคำสนทนาและเพศของนักเรียนแล้ว ปรากฏว่า คำสนทนาและเพศมีอิทธิพลต่อพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในค่านิยมขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย อยู่ในระดับที่ 3 เป็นระดับพฤติกรรมและการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ แต่ยังเป็นระดับพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ต้องอาศัยเงื่อนไขและการควบคุมจากภายนอก ดังนั้น จึงควรพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนให้มีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงขึ้นไปถึงระดับที่ 4 คือ ระดับที่กระทำทำความดีโดยยึดหลักการทำตามคำมั่นสัญญา และกระทำทำความดีตามหลักอุดมคติสากล ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลในระดับนี้จะกระทำทำความดีโดยมีความสำนึกกว่า เป็นสิ่งที่ดีงามด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีเงื่อนไขและการควบคุมจากภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนควรใช้วิธีการสอนดังต่อไปนี้ คือ

- 1.1 การให้ความรู้พื้นฐานและการให้เหตุผล วิธีการนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมในค่านิยมพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนได้ โดยจะต้องฝึกฝนให้นักเรียนรู้จัก การให้เหตุผล โดยการให้ความรู้พื้นฐานที่ถูกต้อง และ

รู้สึก เปรียบเทียบเหตุผลของตนที่มีอยู่เดิมกับเหตุผลใหม่หลังจากได้ความรู้เพิ่มเติมขึ้นแล้ว การที่นักเรียนได้เปรียบเทียบเหตุผลนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเปรียบเทียบความคิด และการให้เหตุผลทางจริยธรรมตามเหตุผลใหม่ ซึ่งจะเป็นระดับจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น

1.2 การให้แสดงบทบาทสมมติ การพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมโดยวิธีการนี้เป็นภาระให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยเป็นผู้แสดงบทบาทที่มีความสำคัญในเรื่องที่มีปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรม จากการได้แสดงบทบาทนี้จะเป็นสิ่งช่วยให้นักเรียนได้มีความผูกพันใกล้ชิดกับปัญหาของตัวละครในเรื่องที่กำหนดขึ้นให้เหมือนกับปัญหาของตนเอง และให้นักเรียนแสดงเหตุผลทางจริยธรรมเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น ๆ ออกมา จากนั้นครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายหรือปรึกษาการให้เหตุผลทางจริยธรรมในเรื่องนั้น ๆ กับเพื่อน ๆ หรือจากครู ซึ่งจากวิธีการนี้นักเรียนจะได้รับเหตุผลอันใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากเหตุผลของตนเอง ทำให้นักเรียนได้นำมาคิดเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับเหตุผลอันใหม่ซึ่งสูงกว่าระดับที่ตนเองมีอยู่ได้

1.3 การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาจริยธรรม เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นวัยเด็กตอนปลายที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น มีพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจริยธรรม ครูควรใช้วิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเหตุผลทางจริยธรรมกับเพื่อน ๆ และนำเหตุผลต่าง ๆ ของนักเรียนมาให้กันเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปหาเหตุผลที่เหมาะสม ซึ่งเป็นมติเอกฉันท์ของกลุ่มนักเรียน จากการที่นักเรียนได้รับรู้และแลกเปลี่ยนเหตุผลทางจริยธรรมกับเพื่อน ๆ ในชั้น จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนได้มีเหตุผลทางจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม

1.4 การให้นักเรียนเขียนแบบจากตัวแบบ วิธีการนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการทำให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนได้ โดยใช้ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมและแสดง เหตุผลในการประพฤติปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ซึ่งตัวแบบนี้อาจจะเป็นผู้สอนหรือบิดามารดาหรือเป็นบุคคลในวงสังคมซึ่งยอมรับกันว่าเป็นผู้ที่มีปริมาณความรู้และแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อให้ให้นักเรียนได้เห็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถจูงใจให้นักเรียนเขียนแบบอย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดการคล้อยตามตัวแบบที่ได้เห็น และเข้าใจในเหตุผลของการประพฤติปฏิบัตินั้น ๆ ได้ ซึ่งจะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาการทำให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้น

จากวิธีการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานี้จะเป็นวิธีการที่ช่วยยกระดับของการพัฒนาการทำให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและสร้าง เสริมจริยธรรมของนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริยศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทำให้เหตุผลทางจริยธรรมขึ้นไปสู่ระดับที่สูงขึ้นไปได้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า คำสอนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทำให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งอาจจะเกิดจากสาเหตุที่นักเรียนไทยมุสลิมมีพัฒนาการทางการเรียนรู้และทางด้านภาษาต่ำกว่านักเรียนไทยพุทธซึ่งมีพัฒนาการในด้านนี้สูงกว่า ดังนั้นในการปลูกฝังและสร้าง เสริมจริยธรรมแก่นักเรียนทั้ง 2 คำสอนนี้ จำเป็นจะต้องพัฒนาองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของนักเรียนไทยมุสลิมด้วย เป็นต้นว่า พัฒนาการทางด้านภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควบคู่กันไปด้วย เมื่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมได้เป็นไปในลักษณะที่เท่าเทียมกันได้แล้ว ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้นักเรียนทั้ง 2 คำสอนมีพัฒนาการทำให้เหตุผลทางจริยธรรมที่เท่าเทียมกันได้ นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันคำสอนนั้น สถาบันคำสอนควรหาวิธีการอบรม

ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนโดยเน้นทางการฝึกฝนทางด้านการปฏิบัติควบคู่ไปกับการอบรมปลูกฝังหัวข้อธรรมของแต่ละคำสอน เพราะเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาของคำสอน และได้ฝึกปฏิบัติตามคำสอนควบคู่กันไปแล้ว ก็ย่อมทำให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาจริยธรรมได้มากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า เพศมีอิทธิพลต่อพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนด้วย กล่าวคือ นักเรียนหญิงทั้ง 2 คำสอนมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทั้ง 2 คำสอนในทุกคุณลักษณะจริยธรรมนั้น ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนจึงควรเอาใจใส่และให้ความสนใจในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชายให้มากเป็นพิเศษ เพื่อให้นักเรียนชายได้มีพัฒนาการทางจริยธรรมขึ้นมา เท่าเทียมกับระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนหญิง

4. นอกจากมีพัฒนาการการให้เหตุผลของบุคคลยังมีส่วนสัมพันธ์อยู่กับอิทธิพลของสังคมด้วย กล่าวคือ บุคคลจะมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมพัฒนาขึ้นสู่ระดับที่สูงได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น ในการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนนั้น จำเป็นจะต้องสร้างลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมให้เหมาะสมและดีงามเพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ที่ถูกต้องและดีงาม เกี่ยวกับเรื่องนี้นั้นสถาบันต่าง ๆ ของสังคมจึงควรตระหนักว่าเป็นภาระและหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่าย และต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันในการสร้างลักษณะและสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องดีงามให้เกิดขึ้นภายในสังคม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนได้มีประสบการณ์และยึดถือปฏิบัติได้ถูกต้อง ก็จะเป็นอีกประการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การปลูกฝัง และสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนให้บรรลุไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยเรื่องนี้ซ้ำอีก โดยทำการศึกษา เปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งไม่ได้เรียนร่วมในโรงเรียนเดียวกัน เพื่อศึกษาดูว่านักเรียนที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน แต่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทางสังคมจะมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
2. ควรจะได้มีการวิจัยเรื่องนี้กับนักเรียนในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอุดมศึกษา ตลอดจนผู้ที่เรียนอยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนในระดับต่าง ๆ นี้ว่า นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมที่มีอายุและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จะมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่แตกต่างหรือไม่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนทั้งสองศาสนา
3. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น การอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ขึ้นอยู่กับนักเรียน ฯลฯ เพื่อศึกษาว่าตัวแปรด้านต่าง ๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการการให้เหตุผลของนักเรียนมากน้อยเพียงใด และศึกษาเปรียบเทียบว่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลทำให้นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
4. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น การประหยัดและการออมทรัพย์ ความซื่อสัตย์สุจริต ฯลฯ เพื่อศึกษาดูว่านักเรียนมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มากน้อยเพียงใดและนักเรียนทั้งสองศาสนาจะมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม

ในคุณลักษณะเหล่านี้แตกต่างกันหรือไม่

5. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ของนักเรียนโดยใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต หรือการใช้เครื่องมือ
แบบอื่น ๆ เพื่อศึกษาว่า นักเรียนมีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมในลักษณะเช่นไร

เอกสารอ้างอิง

1. กัญจน ศาลัวร์รณ และ นิตยา เล่ารัมย์. 2524. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: ทวีการพิมพ์.
2. กาบแก้ว พงษ์อุดม. 2524. พัฒนาการด้านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
3. กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2524. การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
4. ยศดภัย บุรุษพัฒน์. 2519. ไทยมุสลิม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพรววิทยา.
5. ชัดติยา กระณสุต. 2525. ความสัมพันธ์ของสังคมมุสลิมกับปัญหาการเมืองการปกครองใน 3 จังหวัดภาคใต้. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 16(3):6-12.
6. คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2524. การปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมที่พึงประสงค์. (โรเดี่ยว)
7. _____. 2525. ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่อง ค่านิยมพื้นฐาน. (โรเดี่ยว)
8. ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. 2521. หลักจริยธรรมที่ควรคำนึงในการให้การศึกษา. วารสารวัฒนธรรมไทย. 17(7):3.

9. จงครุส์ แจ่มจันทร์. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
10. จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุมมาวีน และ เพ็ญแข ประจวบจตุก. 2521. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
11. สรวรรณ วิชากุล. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
12. ฉวีวรรณ กิรติกร และคนอื่น ๆ. 2525. หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 นั้นเป็นส่วนใด ตอนที่ 2. ประยาศึกษา. 33(4):13.
13. ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ และคนอื่น ๆ. 2524. ประเพณีช่วยส่งเสริมการผลัม
ผลผ่านทางสังคมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม. บัณฑิตาณิ:
บุญชัยการพิมพ์.
14. ชัยฤทธิ์ พรหมมา. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
15. ชูศักดิ์ วงศ์รัตน์. 2525. เทคนิคการวิจัยสถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์เจริญผล.

16. ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบปัจฉนิภ. 2520. จริยธรรมของ
เยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การคำสนา.
17. ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรม
และจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
18. นิทรา วรรณะ. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:
วิทยาพัฒนาปรัชญา โท, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
19. บรรพต วีระสัย. 2517. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
20. บุญส่ง นิลแก้ว. 2519. การวัดผลทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แพรววิทยา.
21. ปาริชาติ นาคอ้อม. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพมหานคร: วิทยาพัฒนา
ปรัชญา โท, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
22. ประทศ พุทธิประภา. 2525. การวางแผนภาษาในภาคใต้ขึ้นเรื่องด้วยชาวไทย
มุสลิม. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 19(113):44.
23. ประสาท อิศร์ปรีดา. 2523. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร:
เรือนแก้วการพิมพ์.
24. ปราณี ฐิติชวนา. 2517. สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร:
กรุงสยามการพิมพ์.

25. ปรีชา สันทรสิทธิเวทย์. 2523. การปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็กวัยประถมศึกษา.
ปรัชญาศึกษา. 32(2):27.
26. ทวีล หันนาคินนาร์. 2523. การล่อนค่านิยมและจริยธรรม. วิทยุโลก:
โรงเรียนพืชมเดศ.
27. พรรณี อยู่ชัย. 2520. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร:
วารุติการพิมพ์.
28. พรรณี ลิมปิวัดนา. 2523. การใช้วิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์การสอนจริยธรรม
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
29. เขียงพรรณ ลุ่ยจันทร์. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
30. ภ. ลุ่ยพยัคฆ์. 2524. คำสอนช่วยสังคมอย่างไร. สารพัฒนาหลักสูตร. ฉบับที่ 3
ธันวาคม 2524:32.
31. มาโนช ดิลลขวิชย์. 2523. ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ.
ศรปริทัศน์. 5(9):41.
32. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์. 2520. ความเข้าใจเบื้องต้นเรื่องคำสอนอิสลามและ
ย่าวไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.
33. บุพา ถันอาบ. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

34. วศ ออมสิน. 2522. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
35. วิชัย จาบทนอม. 2520. เปรียบเทียบการศึกษาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์และการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานครและในชนบท. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
36. ศีวีรธนา เขียวสี. 2522. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
37. ส. ศิวรักษ์. 2525. คำสอนกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: พลนิพนธ์การพิมพ์.
38. สกิตย์ นิยมญาติ. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
39. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย องค์การคำสอนแห่งประเทศไทย และ กรมการศาสนา. 2520. สรุปผลการสัมมนาเรื่องคำสอนกับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร: ตำราการพิมพ์.
40. สมบูรณ์ คำลยาชีวิน. 2524. พัฒนาการทางจริยธรรมวัดใต้หรือไม่มี. มิตรครู. 23(10):9.
41. สันต์ ธรรมบำรุง. 2522. การสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

42. สิปปนนท์ เกตุทัต. 2518. การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
43. สุซ่า สันถัมภ์. 2517. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
44. สุซ่า สันถัมภ์ และ สุรางค์ สันถัมภ์. 2520. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวศึกษา.
45. สุภัตรา สุภาพ. 2516. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
46. สุวัฒน์ ชุมทรัพย์. 2522. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
47. สุภาวดี นิตระสมหวัง. 2523. สังคมไทย. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. (โรเนียว)
48. สุรชัย จุติดำรงศักดิ์. 2522. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
49. สุพล โพธิ์. 2518. การเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธและนักศึกษาไทยอิสลามที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูยะลา. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
50. สุริยงค์ ยีรักษ์. 2517. ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน ความเกรงใจของ เด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

51. ชัจฉรา จตุรพิพร. 2523. การล่อนจริยธรรมตัวเอาระบบบริหารกลุ่มสัมพันธ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลำธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยปริญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
52. อารง สุทธาคำลั่น. 2525. อิทธิพลของคำสอนและวัฒนธรรมต่อนโยบายจังหวัดภาคใต้. วารสารการศึกษาแห่งยาดิ. 16(3):15.
53. อาลัย จันทร์พาณิชย์. 2524. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดบุรีรัมย์. กรุงเทพมหานคร:
วิทยาลัยปริญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
54. ชำนวนย ทะพินคักแก และ ชัยนันต์ วรรณระภูติ. 2522. ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษา. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
55. อุบล เรียงสุวรรณ. 2522. ผลการวิจัยทางการศึกษา. การประชุมทางวิชาการครั้งที่ 17 เดือนกุมภาพันธ์ 2522. กรุงเทพมหานคร: ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
56. Ferguson, George A. 1976. Statistical Analysis in Psychology and Education. Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha, Ltd.
57. Good, Carter V. 1959. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.
58. Holstein, C.B. 1976. Irreversible, Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgment: A Longitudinal Study of Males and Females. Child Development. 47(9):51-61.

59. Kohlberg, L. The Cognitive-Developmental Approach to Moral Education. in Erickson, Lois V. and Whitey, John M. 1980. Developmental Counseling and Teaching. California: Cole Publishing Company, Inc.
60. Piaget, J. and B. Inhelder. 1969. The Psychology of the Child. New York: Basic Book, Inc.
61. Rest, James R. 1979. Moral Judgment Related to Characteristics. Unpublished Manuscripted, University of Minnesota.
62. Schneider, Barry Howard. 1979. An Elaboration of the Relationship Between Parental Behaviour and Children's Moral Development. Dissertation Abstracts International. 39(7):4152-A.
63. Skinner, Burrhus F. 1971. Beyond Freedom and Dignity. New York: Penguin Books, Ltd.
64. Urbach, Nolley M. 1976. Some Situational Effects on Moral Judgment Measured by A Multiple-Choice Test. Dissertation Abstracts International. 37(6):3530-3531-A.
65. Wright, D. 1978. The Psychology of Moral Behaviour. London: Penguin Books, Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.โกวิท ประวาลพฤษย์
สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์ประเสริฐ ฟูสิงห์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. อาจารย์บุษยา นันทะไชย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อาจารย์สุเชษฐ์ ม้าเหริ่ม
วิทยาลัยครูยะลา
5. อาจารย์สุรชัย ประเสริฐสรวย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้เหตุผล

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลซึ่งพบปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
ขอให้นักเรียนอ่านเรื่องราวต่าง ๆ และดูภาพประกอบเรื่องด้วยความตั้งใจและปฏิบัติ ดังนี้

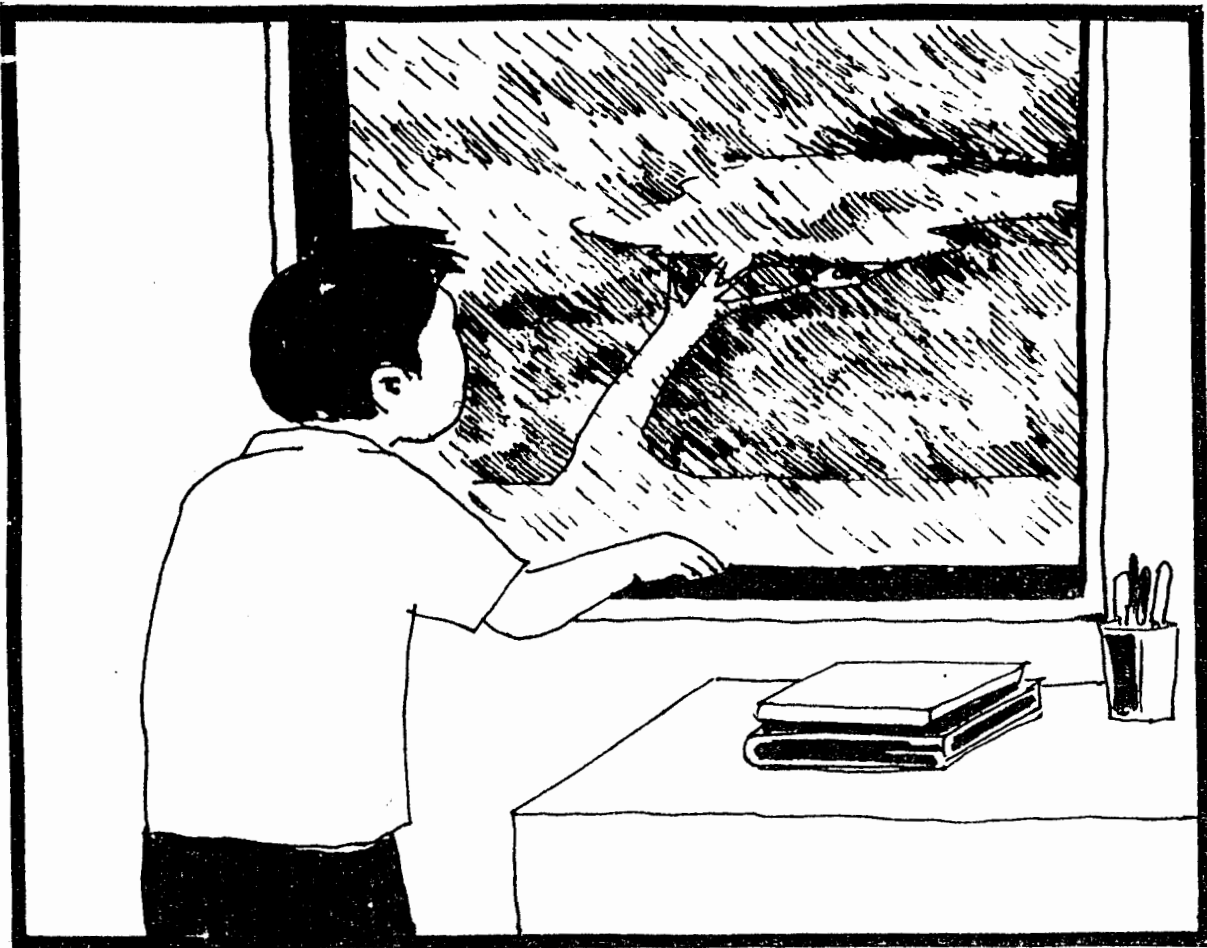
1. ให้นักเรียนคิดว่าตัวนักเรียนเองคือ บุคคลที่อยู่ในเรื่องต่าง ๆ ที่กำหนดให้
2. ในตอนท้ายของแต่ละเรื่องจะเป็นตอนที่นักเรียนต้องตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ถ้าคำตอบใดตรงกับเหตุผลที่นักเรียนคิดไว้มากที่สุด ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X กับตัวอักษรหน้าคำตอบนั้น
เพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ
3. ถ้านักเรียนมีเหตุผลอื่น ๆ ที่ต่างไปจากคำตอบที่ให้ไว้ ก็ให้นักเรียนเขียนเหตุผลของนักเรียนเพิ่มเติมในข้อ จ. ได้ทุกเรื่องอย่างเต็มที่ และจะไม่มีการหักคะแนนเมื่อนักเรียนเขียนผิดหรือสับสนประการใด โดยให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษคำตอบที่เว้นว่างไว้ให้
4. นักเรียนจะเลือกทำดีหรือไม่ดีก็ได้ แต่สำคัญที่เหตุผลว่า ทำไมจึงต้องทำเช่นนั้น การเลือกตัดสินใจของนักเรียนจะไม่ถือว่าผิด เพราะแบบสอบถามนี้ต้องการทราบเพียงว่า หากนักเรียนพบกับเหตุการณ์อย่างนั้นจะเลือกตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลในการเลือกตัดสินใจอย่างไร เท่านั้น ไม่มีการนำคำตอบของนักเรียนไปคิดคะแนนหรือใบ ๆ ทั้งสิ้น เพราะไม่ใช่การสอบเพื่อเก็บคะแนน

5. หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำหรือข้อความใด ๆ ข้อความตอนใด ๆ
ขอให้นักเรียนถามคุณครูก่อนลงมือทำ เมื่อเข้าใจแล้วลงมือทำได้

1. สละระแอเป็นภักเรียนชั้น ป.5 ที่ภักฐานะยากจน ภักได้เขาเรียนอ่อนและสอบตกต้องเข้าชั้นป๋อ
จนตัวโตกว่าเพื่อน ๆ โนมัยัน และภักจะถูกถ้อเรียนเรื่องนี้อยู่สงอ ถักภักเรียนเป็นสละระแอ
ภักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่เรียนเพราะถึง เรียนต่อไปก็คง สอบตกอีก
- ข. เรียนต่อไปเพราะครูและพ่อแม่ยังต้องการให้เรียนอีก
- ค. เรียนต่อไปเพราะตั้งใจไว้แล้วว่า จะเรียนให้สำเร็จให้ได้
- ง. เรียนต่อไปเพราะตนเองยังอยู่ในวัยเท่า เรียนก็ต้องเรียน
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

2. ครูประจำชั้นได้นัดให้นักเรียนมาเรียนพิเศษในวันอาทิตย์ เพื่อสอนบททอมโดยไวบ้าง กับใครจะมาหรือไม่มาก็ได้ วิทยร์บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน และในตอนเช้าวันนั้นฝนก็ตกหนักด้วย ถ้านักเรียนเป็นวิทยร์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ไปเพราะครูไม่ได้บังคับและตนเองก็ไปลำบากมาก
- ข. ไปเรียนเพราะเพื่อน ๆ ได้นัดกันว่าจะไปเรียนกันทุกคน
- ค. ไปเรียนเพราะไม่อยากรำคาญให้เป็นคนอ่อนแอกลัวความลำบาก
- ง. ไปเรียนเพราะครูจะตำหนิได้ว่า เป็นเด็กเกียจคร้านไร้ความเอาไหน
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

3. ในตอนบ่ายวันหนึ่ง ครูทุกคนติดประชุม จึงได้ให้นักเรียนทำงานหรืออ่านหนังสือตามลำพัง แต่เพื่อน ๆ ได้ชักชวนกันออกไปวิ่ง เล่นเพื่อนพ้องกันด้วยความสนุกสนาน และได้มาชักชวนให้แวนะไปร่วมเล่นด้วย ถ้านักเรียนเป็นแวนะ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ไปเพราะกลัวครูจะมาดุตำว่าสิ่ง เสียงดังรบกวน
- ข. ไม่ไปเพราะครูสั่งให้ทำงานหรืออ่านหนังสือในห้องเรียน
- ค. ไม่ไปเพราะรู้สึกเสียตยเวลาที่เสียไปโดยไม่มีประโยชน์
- ง. ออกไปวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ เพราะส่วนใหญ่เขาไปกันทุกห้อง
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

5. เมื่อคืนเจ๊ะอุเซ็งต้องอยู่ช่วยงานแต่งงานที่ชายเกือบตลอดคืน ทำให้เขาตื่นสายไปโรงเรียนเช้า และยังรู้สึกง่วงนอนและเพลียอยู่อีก ถ้านักเรียนเป็นเจ๊ะอุเซ็ง นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปโรงเรียนเพราะครูคิดว่ากลัวถ้าขาดเรียน
- ข. ไปโรงเรียนเพราะเพื่อน ๆ เขาไม่มีใครขาดเรียนกัน
- ค. ไปโรงเรียนเพราะรู้สึกไม่สบายใจที่ตนเองต้องขาดเรียน
- ง. ไม่ไปโรงเรียนเพราะสายแล้วและกลัวจะไปนั่งหลับในห้องเรียน
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

6. ในชั่วโมงศิลปะ ครูมอบหมายให้นักเรียนวาดภาพสิ่งภายในชั่วโมงตามลำพัง สุนัขวาดภาพไม่เก่งและได้คะแนนน้อยเสมอ เมื่อเกือบจะหมดเวลาเพื่อน ๆ เขาวาดภาพกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่สุนัขยังไม่เสร็จ ละออมารับอาสาจะวาดให้ ถ้านักเรียนเป็นสุนัข นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำด้วยตนเอง เพราะถ้าครูรู้เข้าจะถูกหักคะแนน
- ข. ทำด้วยตนเอง เพราะเพื่อน ๆ เขาก็ทำด้วยตนเองทั้งนั้น
- ค. ทำด้วยตนเอง เพราะจะได้ภาคภูมิใจที่ทำงานที่ยากได้สำเร็จ
- ง. ให้ละออมช่วยวาดให้ เพราะจะได้ภาพสวยและจะได้คะแนนมากขึ้น
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

7. ในการทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาอังกฤษ ครูได้ตั้งกฎไว้ว่า ถ้าใคร เขียนผิดต้องตัดคำนั้นมาใหม่คำละ 10 ครั้ง เพื่อจะได้จำได้ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ตรวจและแก้เอง ถ้านักเรียนพบว่าตนเองผิดถึง 7 คำ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ตัดใหม่ตามจำนวนเพราะตนเองจะได้ไม่เขียนผิดต่อไปอีก
- ข. ตัดใหม่ตามจำนวนเพราะเมื่อผิดก็ต้องตัดใหม่ตามกฎของครู
- ค. ตัดใหม่ตามจำนวนเพราะถ้าไม่ตัดเพื่อน ๆ จะเข้าไปฟ้องครู
- ง. แก่คำผิดให้ถูกเสียจะได้ไม่ต้องเสียเวลาตัดใหม่ถึง 70 คำ
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

8. ครูประจักษ์ได้บอกกับนักเรียนว่า ในตอนเช้าวันเสาร์ถ้าใครว่างและสะดวกให้มาช่วยกันปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน มานะซึ่งบ้านอยู่ใกล้กับโรงเรียน แต่เขาตั้งใจจะไปเที่ยวน้ำตกกับครอบครัวในวันนั้น ถ้านักเรียนเป็นมานะ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปเที่ยวน้ำตกกับครอบครัว เพราะญาติพี่น้องไปกันทุกคน
- ข. มาปลูกต้นไม้ที่โรงเรียนเพราะเมื่อครูขอร้องให้มาก็ต้องมา
- ค. มาปลูกต้นไม้ที่โรงเรียนเพราะอยากให้โรงเรียนสวยงามน่าอยู่
- ง. มาปลูกต้นไม้ที่โรงเรียนเพราะครูและเพื่อน ๆ ค่ะว่า เราเห็นแก่ตัว
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

9. อ้อยเป็นคนขยัน เมื่อกลับจากโรงเรียนต้องช่วยแม่ขายของจนดึก ทำให้ต้องนั่งหลับในห้องเรียน เล่มอ เพื่อน ๆ สิ่งชอบหัวเราะที่อ้อยนั่งหลับ ถ้านักเรียนเป็นอ้อย นักเรียนจะทำอย่างไร
- เลิกช่วยแม่ขายของ เพราะไม่อยากถูกล้อเลียนและกลัวล่องตลก
 - ช่วยแม่ต่อไปเพราะการช่วยเหลือพ่อแม่เป็นหน้าที่ที่ควรกระทำ
 - ช่วยแม่ต่อไปเพราะอยากให้ทุกคนเห็นว่าเราขยันขันแข็งช่วยงานพ่อแม่
 - ช่วยแม่ต่อไปเพราะอยากให้ครอบครัวรู้สึกสบายแต่จะแบ่ง เวลาให้เหมาะสม
 - อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

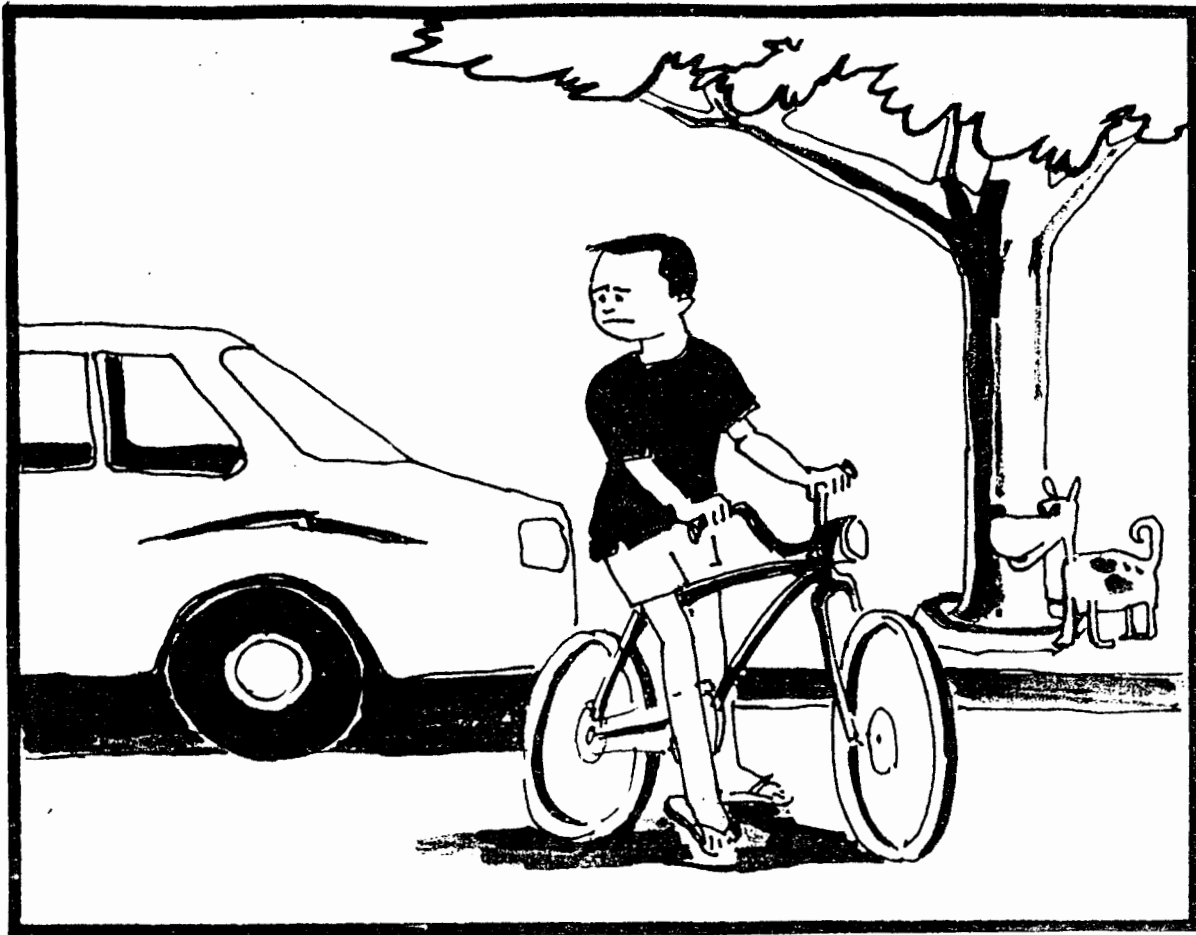
10. สัมบัติต้องซักเสื้อผ้าของตัวเองทุกครั้งในวันเสาร์ ต่อมาที่สาวจะช่วยซักให้เพราะเห็นว่า สัมบัติซักไม่สะอาด ถ้านักเรียนเป็นสัมบัติ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ให้ที่สาวซักให้เพราะจะได้เสื้อผ้าที่สะอาดขึ้น
- ข. ซักด้วยตนเองเพราะเป็นการงานในหน้าที่ของเราเอง
- ค. ซักด้วยตนเองเพราะรู้สึกไม่สบายใจที่เพิ่มภาระให้แก่ที่สาว
- ง. ซักด้วยตนเองเพราะกลัวคนอื่น ๆ จะว่างานเท่านี้ทำเองไม่ได้
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

11. อาซิเดินไปพบข้อความที่เพื่อนแอบเขียนคำวิธิตัวไว้ที่ฝาอาคารเรียนด้านหนึ่ง และตัวเขาเองก็เกลียดวิธิตัวด้วย เพราะวิธิตัวเป็นนักเรียนที่เกเรและชอบรังแกผู้อื่น ถ้านักเรียนเป็นอาซิ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ลบออกเพราะรู้สึกไม่สบายใจที่เห็นโรงเรียนสกปรกเลอะเทอะ
- ข. ลบออกเพราะเป็นภาระกระทำความคิดที่ใครรู้เห็นเข้าก็ต้องยกย่องชมเชย
- ค. ลบออกเพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่ต้องช่วยกันรักษาความสะอาด
- ง. ไม่ลบออกเพราะอยากให้วิธิตัวรู้สึกตัวว่าเพื่อน ๆ เกลียดจะได้เลิกเกเรเสีย
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

12. แก้วใส่จักรยานพลาดไปเสี่ยวเอารถยนต์ที่จอดอยู่ข้างทางจนเป็นรอยขีดถลอก เป็นทางยาว โดยที่ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์นั้นเลย ถ้าแก้วรีบมเป็นแก้ว แก้วจะรีบทำอะไร

- ก. รีบหนีไปก่อนที่เจ้าของจะมาพบเข้าและเอาผิด
- ข. ไม่หนีเพราะรู้สึกละอายใจที่ทำความผิดแล้วหลบหนี
- ค. ไม่หนีเพราะถ้าบอกความจริงแก่เจ้าของ เขาคงไม่เอาผิด
- ง. ไม่หนีเพราะเมื่อตนเองทำโทษของผู้อื่นเสียหายก็ต้องรับผิดชอบ
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

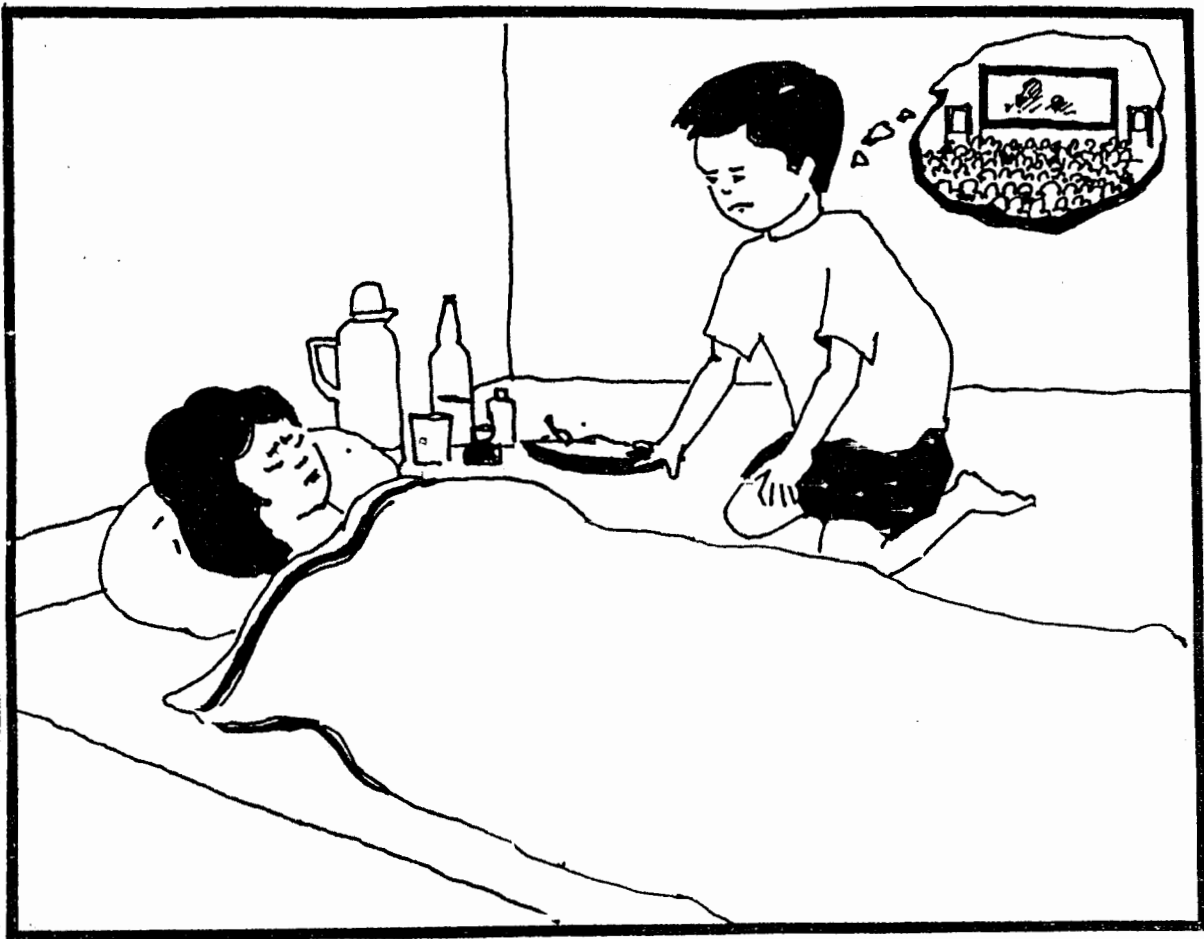
13. ยามะบอกกับอาซีเยาะซึ่ง เป็นหัวหน้าห้องว่า เขาได้มีเงินค่ากระดาษลอบที่แม่ให้ทักไปซื้อหมดทั้งหมดแล้ว และบอกอาซีเยาะว่าอย่าเพิ่งส่งเงินไปให้ครูตามที่ครูกำหนดในวันนี้ ขอให้ออไปอีก 2 วันจะนำเงินมาให้ ถ้านักเรียนเป็นอาซีเยาะ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ส่งเงินเพราะทุกคนต้องปฏิบัติตามที่ครูกำหนดไว้
- ข. ส่งเงินเพราะไม่เช่นนั้นจะเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม
- ค. ส่งเงินเพราะครูและเพื่อน ๆ จะว่าเป็นหัวหน้าที่ไม่รับผิดชอบ
- ง. ทำตามที่ฮามะขอร้อง เพราะส่งล่าช้าและเห็นใจเพื่อนที่สนิทกันมาก
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

14. ในตอนเป็นวันหนึ่ง พี่ชายของวิมลมาชวนวิมลไปดูภาพยนตร์ที่เพื่อน ๆ ไปดูกันมากแล้วบอกว่าสนุกมาก โดยที่ซื้อตั๋วมาให้แล้วและจะกลายเป็นรอบสุดท้ายในวันนี้ด้วย แต่วิมลรักการบ้านเหลืออยู่อีก 2 วิชาที่ต้องส่งในวันรุ่งขึ้น ถ้าวิมลเรียนเป็นวิมล นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปดูเพราะหนังสือสนุกและเสียค่าตั๋วที่พี่ชายซื้อมาให้
- ข. ไม่ไปดูเพราะรู้สึกไม่สบายใจที่ต้องละทิ้งงานซึ่งยังไม่เสร็จ
- ค. ไม่ไปดูเพราะต้องทำการบ้านให้เสร็จ เพื่อไม่ให้ครูว่ากล่าวหรือลงโทษ
- ง. ไม่ไปดูเพราะตนเอง เป็นนัก เรียนอยู่ไม่ควรมีไปเที่ยวเตร่จะทำให้เสียการเรียน
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

15. อุดมอยู่กับแม่เพียง 2 คน เป็นวันหนึ่งเขาดังใจจะไปดูหนังขายยาที่ลานวัดใกล้ ๆ กับบ้าน และนาน ๆ กว่าจะมีมาฉายให้ดูสักครั้ง แต่เป็นวันนั้นแม่ไม่ค่อยสบาย ถ้านักเรียนเป็นอุดม นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ไปเพราะแม่ไม่สบายก็ต้องอยู่ดูแลแม่
- ข. ไม่ไปเพราะรู้สึกเป็นห่วงไม่อยากละทิ้งแม่ให้อยู่คนเดียว
- ค. ไม่ไปเพราะกลัวคนอื่น ๆ จะว่าเราทอดทิ้งแม่อามเจ็บป่วย
- ง. ไปดูหนังเพราะอยู่ใกล้บ้านและนาน ๆ กว่าจะได้ดูสักครั้ง
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

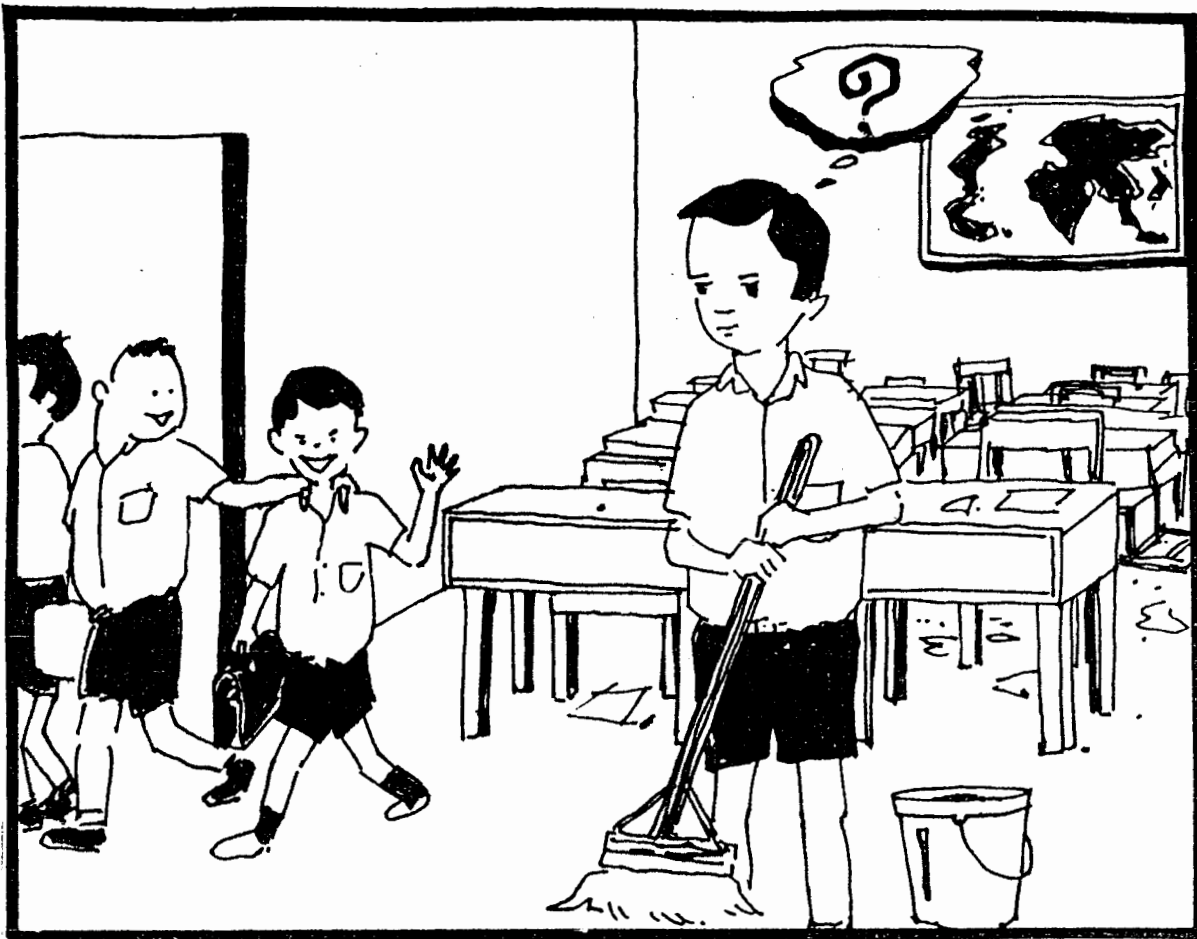

16. อารงทำขวดแตกแตกอย่างล้นามฟุตบอลของโรงเรียน ซึ่งเพื่อน ๆ เล่นฟุตบอลกันอยู่ทุกวัน โดยที่ไม่มีใครเห็น ถ้านักเรียนเป็นอารง นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม้เก็บไปทิ้งเพราะขวดแตกอยู่นอกสนามฟุตบอล
- ข. เก็บไปทิ้งเพราะเป็นห่วงว่าจะเป็นอันตรายต่อผู้อื่น
- ค. เก็บไปทิ้งเพราะเมื่อตนเองทำให้ขวดแตกก็ต้องรับผิดชอบ
- ง. เก็บไปทิ้งเพราะเพื่อน ๆ อาจจะมาเหยียบเข้าแล้วจะรู้ความผิด
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

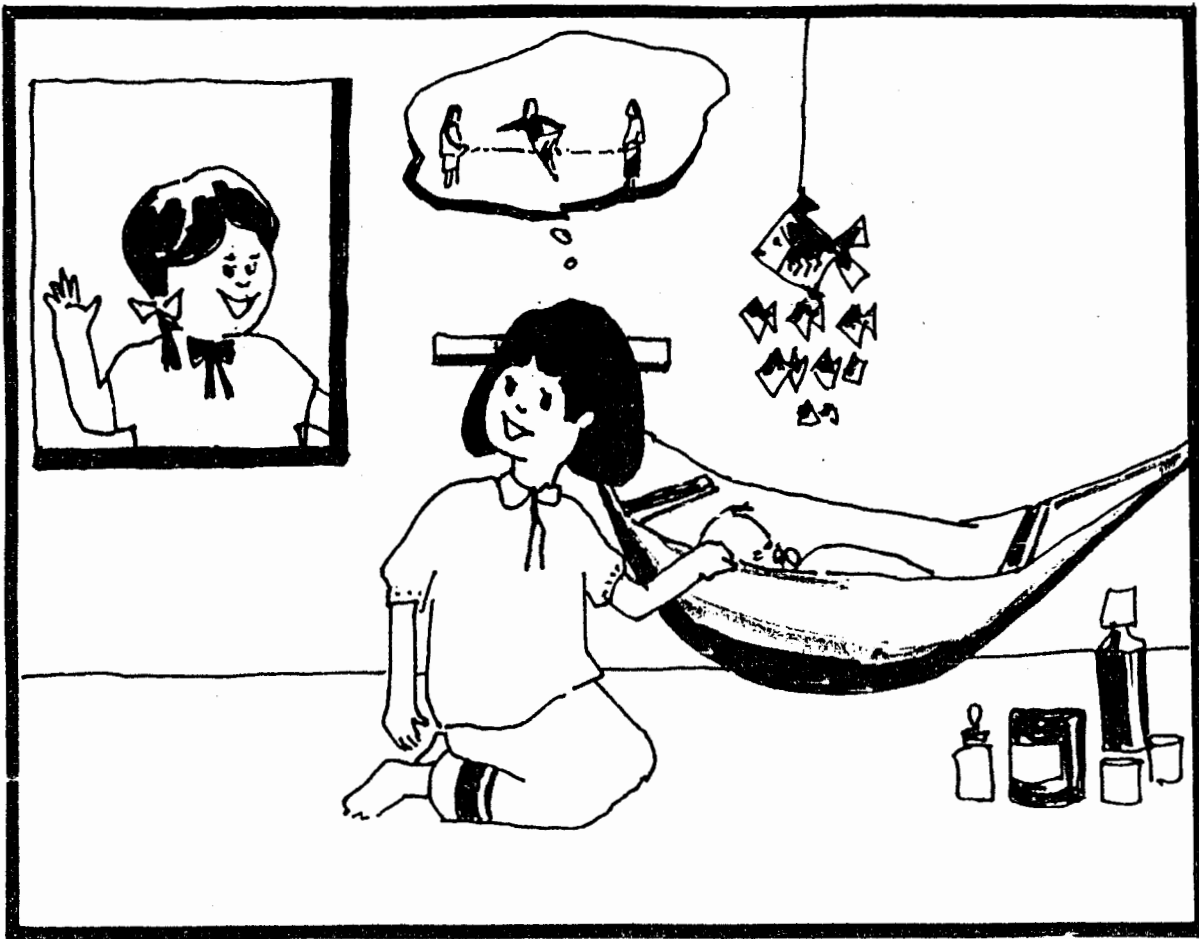

17. เด็ก 2 คนกำลังขโมยมะม่วงอยู่ในส่วนข้างโรงเรียน กุศลเดินผ่านมากและเห็นเข้าโดยที่เด็ก 2 คนนั้นไม่เห็นเขา ถ้านักเรียนเป็นกุศล นักเรียนจะทำอย่างไร
- บอกเจ้าของ เพราะเป็นเพื่อนบ้านก็ต้องดูแลช่วยเหลือนกัน
 - บอกเจ้าของ เพราะการขโมยผิดกฎหมายทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
 - บอกเจ้าของ เพราะป้องกันไม่ให้เด็ก 2 คนนี้ไปขโมยของผู้อื่นอีก
 - ทำเป็นไม่เห็น เพราะการไปยุ่งเกี่ยวกับ เรื่องของผู้อื่นทำให้ตนเองเดือดร้อน
 - อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

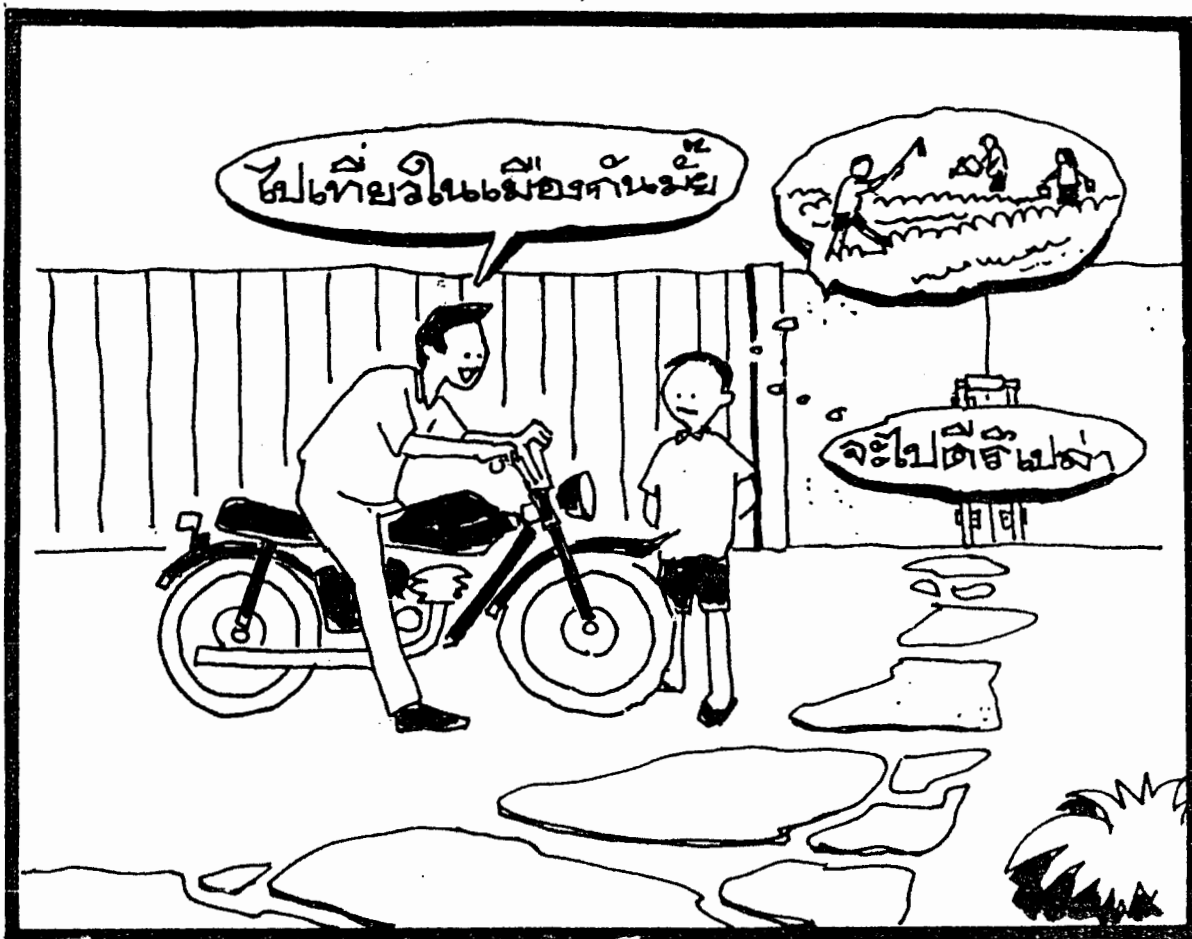
18. ในตอนเย็นวันศุกร์ วิดีตต้องทำเวรความสะอาดห้องเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นอีก 3 คน แต่คนอื่น ๆ ไม่ยอมทำและชักชวนกันกลับบ้านไปหมดแล้ว ถ้านักเรียนเป็นวีดิต นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ทำด้วยเพราะไม่ใช่เป็นการบูรณาการที่ต้องทำอยู่คนเดียว
- ข. ทำเพราะถึงแม้ว่าคนอื่นจะไม่ทำตนเองก็ต้องรับผิดชอบอยู่
- ค. ทำเพราะเป็นหน้าที่ตามระเบียบของห้องเรียนที่กำหนดไว้
- ง. ทำเพราะถ้าเพื่อน ๆ ไปห้องครูจะต้องถูกว่ากล่าวหรือถูกลงโทษได้
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

9. แวเยาะกำลังไกวเปลนึ่งซึ่งกำลังหลับอยู่ ขณะที่แม่ออกไปธุระนอกบ้านและอีกนานกว่าจะกลับ
 นิดได้มาชวนให้ออกไป เล่นกระโดดยางกับเพื่อน ๆ ที่ลานใกล้ ๆ บ้าน ถ้านักเรียนเป็นแวเยาะ
 นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปเล่นสักครู่เพราะนึ่งกำลังหลับอยู่
- ข. ไม่ไปเพราะรู้สึกเป็นห่วงนึ่งที่กำลังหลับอยู่
- ค. ไม่ไปเพราะถ้าแม่กลับมารู้เข้าจะถูกว่ากล่าวหรือถูกตี
- ง. ไม่ไปเพราะเป็นหน้าที่ของพี่ที่ต้องดูแลนึ่ง เมื่อแม่ไม่อยู่
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

20. อาแวได้ตกลงกับเพื่อน ๆ ไว้ว่าจะไปร่วมกันทำแผลปลูกผักที่ครูมอบหมายให้ร่วมกันทำในวันอาทิตย์ แต่ในวันนั้นพี่ชายของเขาซึ่งไม่ได้พบกันมานานแล้วได้มาเยี่ยม และชักชวนให้อาแวไปเที่ยวบ้านของพี่ชายที่ในเรือและจะซื้อเสื้อผ้าให้ 1 ชุดด้วย ถ้านักเรียนเป็นอาแว นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปทำแผลปลูกผักเพราะเพื่อน ๆ จะว่าเราเห็นแก่ตัว
- ข. ไปทำแผลปลูกผักเพราะรู้สึกไม่สบายใจที่อาแวเปรียบเพื่อน ๆ
- ค. ไปทำแผลปลูกผักเพราะตกลงกับเพื่อน ๆ ไว้แล้วก็ไม่ควรผิดนัด
- ง. ไปในเมืองกับพี่ชายเพราะนาน ๆ กว่าจะได้พบกันและจะได้เสื้อผ้าชุดใหม่
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

21. ที่โรงภาพยนตร์แห่งหนึ่ง มีคนเข้าคิวซื้อตัวยาวมาก แดงจะซื้อตั๋วดูหนัง แต่ถ้าเขา เข้าคิวตั๋วจะหมดเสียก่อน แดงเห็นลูกค้าดีเพื่อนร่วมชั้นเรียนอยู่เต็มแถว ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ฝากให้ลูกค้าดีซื้อตั๋วเพราะถ้า เข้าคิวตั๋วหมดจะไม่ได้ดู
- ข. ไม่ฝากซื้อตั๋วเพราะคนที่เข้าคิวอยู่จะโกรธและไม่พอใจ
- ค. ไม่ฝากซื้อตั๋ว เพราะรู้สึกละอายใจที่เอา เปรียบผู้ที่มาก่อน
- ง. ไม่ฝากซื้อตั๋ว เพราะเป็นการเสียมรรยาทและผิดระเบียบด้วย
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

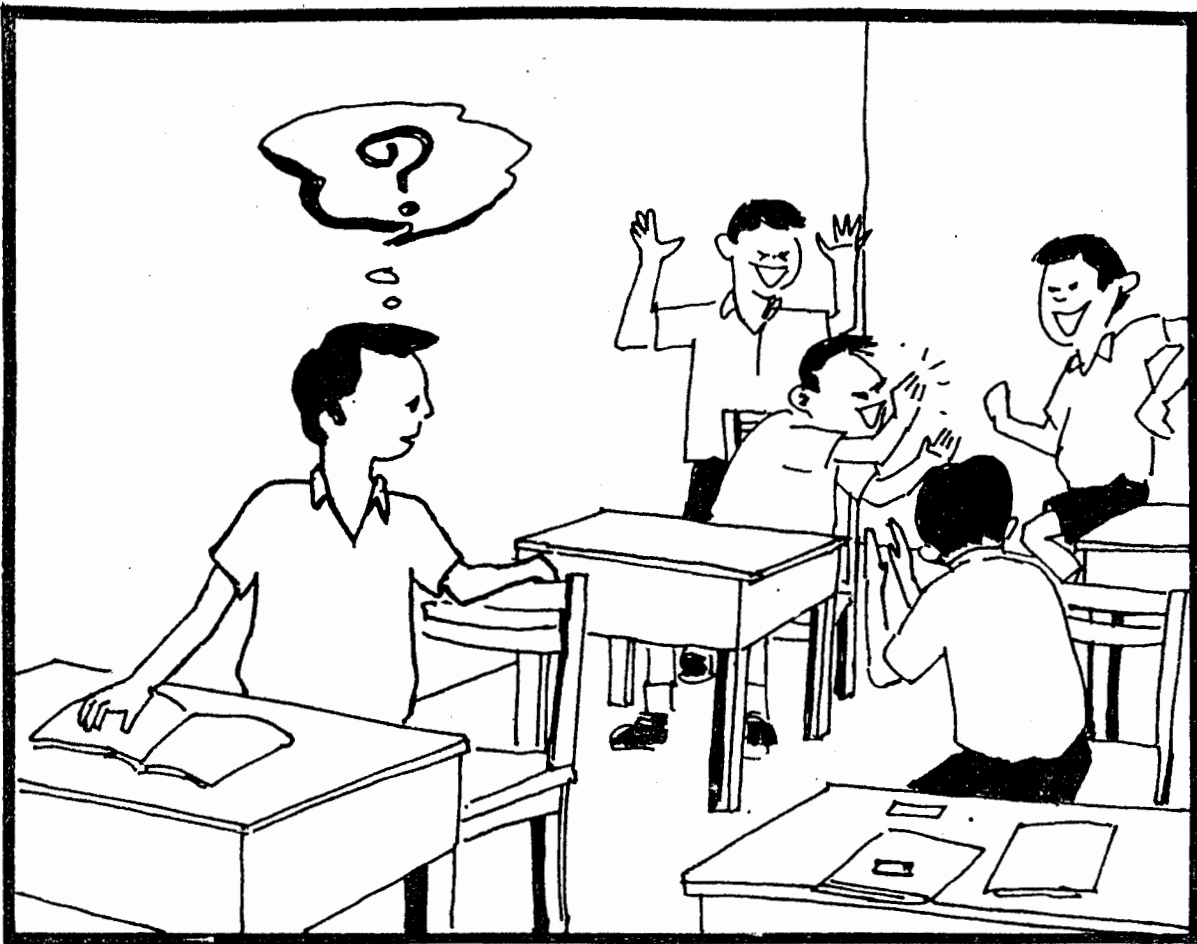
22. ที่สวนสาธารณะแห่งหนึ่ง ทางราชการได้ปักป้ายไว้ว่า "ห้ามเด็ดดอกไม้" ลุ่มลีเดินมาชม
เพื่อน ๆ กลุ่มหนึ่งกำลังเด็ดดอกไม้สวย ๆ อยู่อย่างสนุกสนานเพราะไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ในบริเวณ
นั้นเลย ถ้านักเรียนเป็นลุ่มลี นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ร่วมเด็ดดอกไม้เพราะถ้าเจ้าหน้าที่รู้เข้าจะมีความผิด
- ข. ไม่ร่วมเด็ดดอกไม้เพราะเขามีป้ายเขียนห้ามเอาไว้ก็ไม่ควรฝ่าฝืน
- ค. ไม่ร่วมเด็ดดอกไม้เพราะอยากจะรักษาเอาไว้เพื่อให้คนอื่น ๆ ดูด้วย
- ง. ร่วมเด็ดดอกไม้กับเพื่อน ๆ ด้วยเพราะคนอื่นเขาเด็ดกันได้ก็เด็ดบ้าง
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

23. ที่ห้องประชุมมีครูทั้งหมดนั่งอยู่หน้าห้อง มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งนั่งอยู่ด้านหลังไม่ตั้งใจฟังครูพูด แอบคุยและกินขนมกัน และชักชวนให้ต้อยร่วมด้วย ถ้านักเรียนเป็นต้อย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ร่วมกับเพื่อน ๆ ด้วยเพราะเพื่อน ๆ เขากินหลายคน
- ข. ไม่ร่วมด้วยเพราะเป็นการผิดระเบียบของห้องประชุม
- ค. ไม่ร่วมด้วยเพราะจะทำให้ห้องประชุมไม่สงบเรียบร้อย
- ง. ไม่ร่วมด้วยเพราะอยากำตนเองให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนอื่น ๆ
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

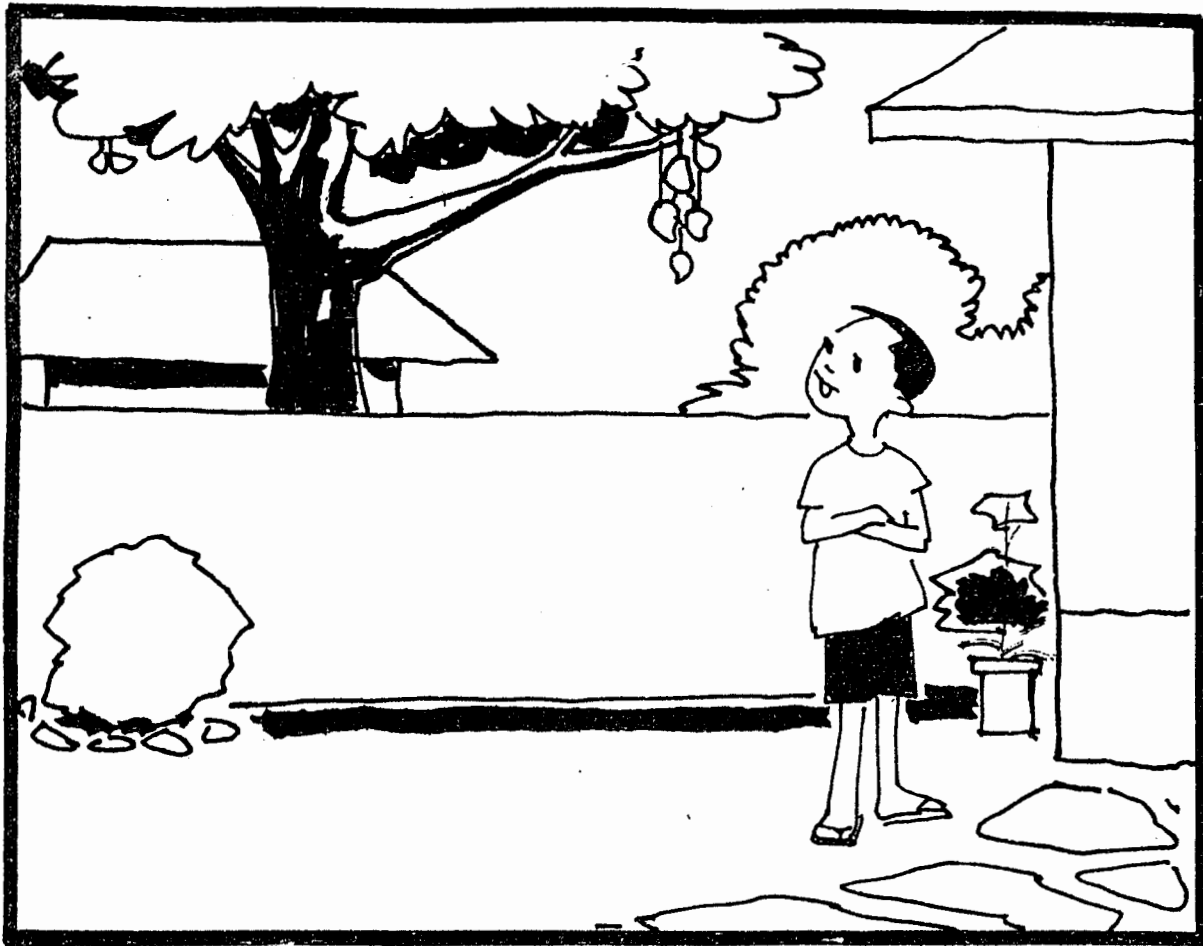
24. ในระหว่างเปลี่ยนชั่วโมงเรียนของนักเรียนชั้น ป.5 มีเพื่อน ๆ กลุ่มหนึ่ง เล่นกันอยู่หลังห้อง และส่งเสียงดัง เนื่องจากครูยังไม่เข้าสอน ถ้านักเรียนเป็นฮับดุลเลาะเห็นเพื่อน ๆ เล่นกันอยู่อย่างสนุกสนาน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ร่วมเล่นกับเพื่อน ๆ ด้วยเพราะครูยังไม่เข้าสอน
- ข. ไม่เล่นเพราะไม่ควรก่อความเดือดร้อนให้แก่คนอื่น ๆ
- ค. ไม่เล่นเพราะครูจะมาเห็นเข้าจะถูกลงโทษหรือลงโทษ
- ง. ไม่เล่นเพราะการเล่นส่งเสียงดังผิดระเบียบของห้องเรียน
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

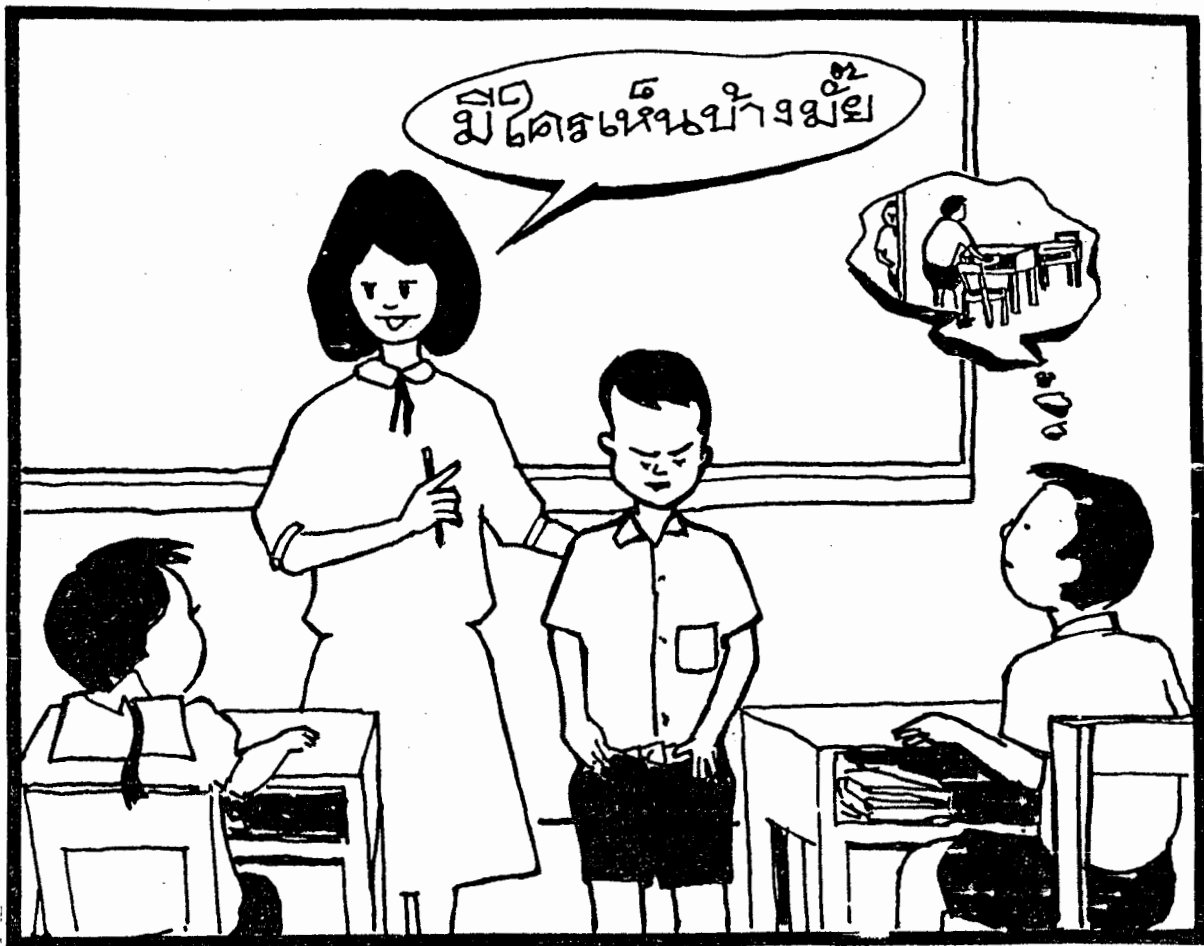
25. อารีเมาะกำลังอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่ริมหนึ่งของห้องสมุดซึ่งอยู่ห่างจากโต๊ะครู มองเห็นเพื่อนกำลังศึกษารูปภาพหนังสือของห้องสมุด อารีเมาะก็อยากได้รูปภาพในหนังสือที่กำลังอ่านอยู่เช่นกัน ถ้านักเรียนเป็นอารีเมาะ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. สักด้วยเพราะคนอื่นเขาศึกษากันได้เราก็ศึกษบ้าง
- ข. ไร้ศึกษเพราะถ้าเพื่อน ๆ รู้เข้าจะไปห้องครูได้
- ค. ไร้ศึกษเพราะไม่กล้าบอใจที่ศึกษาไปแล้วคนอื่นจะไม่ได้ดู
- ง. ไร้ศึกษเพราะเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมของห้องสมุด
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

26. เพื่อนบ้านของนักเรียนปลูกมะม่วงไว้ริมรั้วบ้าน และกิ่งมะม่วงยื่นเข้ามาในเขตบ้านของนักเรียน มีมะม่วงสุกติดอยู่ 4-5 ลูก โดยที่เจ้าของไม่ทราบ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่เก็บเพราะรู้สึกอายใจที่แอบเอาของผู้อื่น
- ข. ไม่เก็บเพราะตนเองไม่มีสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น
- ค. ไม่เก็บเพราะถ้าเจ้าของรู้ภายหลังจะมีเรื่องทะเลาะกัน
- ง. เก็บมะม่วงเหล่านี้เพราะมะม่วง เข้ามาอยู่ในเขตบ้านของเรา
- จ. ขึ้น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

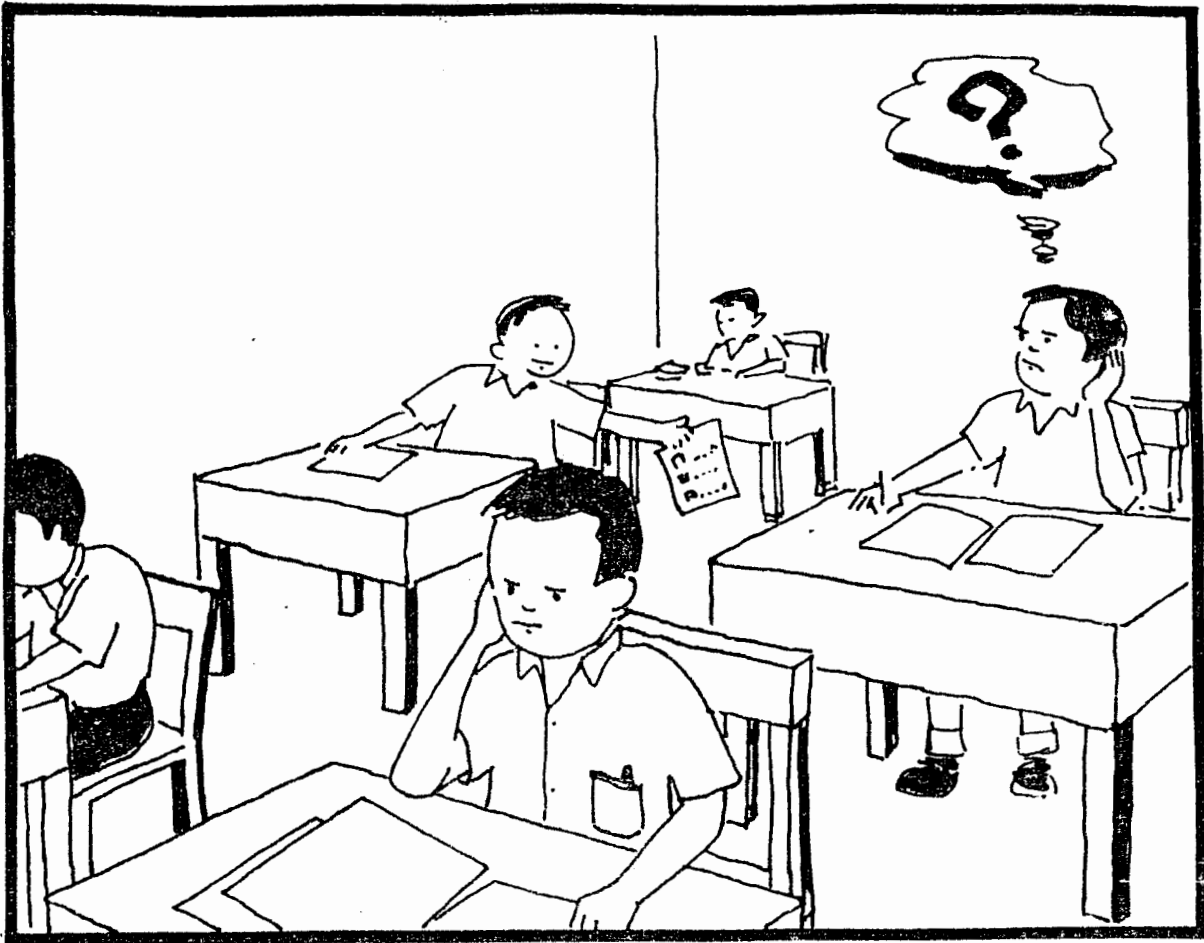
27. ปรีชาเห็นอำนาจซึ่งเป็นนักเรียนที่เกเรและชอบรังแกผู้อื่น ขโมยปากกาของเพื่อนร่วมห้อง เมื่อครูสืบอำนาจได้และครูได้มาถามทุกคนในชั้นว่า ใครเห็นเหตุการณ์นี้บ้าง ถ้านักเรียนเป็นปรีชา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำเฉยเสียเพราะกลัวว่าอำนาจจะโกรธและชกต่อยภายหลัง
- ข. บอกไปตามความจริง เพื่อให้ทุกคนเห็นว่าเราเป็นคนที่กล้าหาญ
- ค. บอกไปตามความจริง เพราะอำนาจควรจะได้รับโทษไปตามความผิด
- ง. บอกไปตามความจริง เพราะจะช่วยให้เกิดความดีงามถูกต้องแก่ส่วนรวม
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

28. ที่ข้างรั้วโรงเรียนมีแม่ค้ามาขายไอศกรีมอยู่นอกรั้วโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนห้ามซื้อของกินนอก
รั้วโรงเรียน สัมเห็นเพื่อน ๆ แอบซื้อไอศกรีมกินกันเพราะอะไรที่ครูอยู่ในบริเวณที่กินเลย และคิด
ก็อยากทานอยู่ด้วย ถ้านักเรียนเห็นมี: นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ซื้อกินเพราะรู้สึกไร้สบายใจที่แอบทำผิดลับหลังครู
- ข. ไม่ซื้อกินเพราะเป็นการกระทำที่ผิดระเบียบของโรงเรียน
- ค. ไม่ซื้อกินเพราะอยากปฏิบัติตนให้เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน
- ง. ซื้อกินเหมือนเพื่อน ๆ เพราะไม่ได้สร้างความเดือดร้อนแก่ใครเลย
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

29. ในการล่องคร่าวหนึ่งนักเรียนทำข้อสอบไม่ค่อยได้ เพราะไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้ามาก่อน แต่เพื่อนสนิทที่นั่งอยู่ข้าง ๆ เป็นคนที่เรียนเก่งและทำข้อสอบได้ดี เขาส่งล่านักเรียนและแอบส่งกระดาษคำตอบให้ลอก นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ลอกเพราะรู้สึกอายใจที่ทุจริตในการสอบ
- ข. ไม่ลอกเพราะครูอาจจะจับได้และทำโทษให้ลอบตก
- ค. ไม่ลอกเพราะเป็นการกระทำที่ไม่ตรงระเบียบของการสอบ
- ง. รับกระดาษคำตอบมกลอกเพราะไม่งั้นนั้นอาจจะลอบตก
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

30. ในช่วงเวลาว่างเกือบจะถึง เวลาพักกลางวัน ได้มีนักเรียนบางคนแอบไปซื้ออาหารกินที่แถวค่าน้ำตก ขยายข้างโรงเรียน จำลองรู้สึกที่พวกเขาจะได้ไปวิ่งเล่นมาจนเหนื่อย ถ้านักเรียนเป็นจำลอง นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปซื้อกินเหมือนเพื่อน ๆ เพราะใกล้จะถึง เวลาพักอยู่แล้ว
- ข. ไม่ไปซื้อกินเพราะถ้าครูเห็นเข้าจะถูกว่ากล่าวหรือลงโทษ
- ค. ไม่ไปซื้อกินเพราะครู เคยเตือนและห้ามกินอะไรในเวลาเรียน
- ง. ไม่ไปซื้อกินเพราะการร่วมกินทำให้ผิดศีลล้างความเสียหายแก่ใจรวม
- จ. อื่น ๆ คือ _____ เหตุผลเพราะ _____

ภาคผนวก ค.

สูตรและการคำนวณ

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการ
การสอบซ้ำ (test-retest) โดยใช้สูตร Pearson's Product Moment
Correlation Coefficient ของนักเรียนกลุ่มทดลอง 30 คน โดยใช้ระยะเวลาการ
ทดสอบแต่ละครั้งห่างกัน 3 สัปดาห์ (แบบสอบถาม 36 ข้อ คุณลักษณะจรรยาบรรณละ 12 ข้อ)

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$\sum XY$ = ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการสอบครั้งแรก (X)
และคะแนนการสอบครั้งที่ 2 (Y)

$\sum X$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งแรก

$\sum Y$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งที่ 2

$\sum X^2$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนที่
ได้จากการสอบครั้งแรก

$\sum Y^2$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนที่
ได้จากการสอบครั้งที่ 2

ตารางผนวกที่ 1 คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
1	114	117	12996	13689	13338
2	113	108	12769	11664	12204
3	111	116	12321	13456	12876
4	108	110	11664	12100	11880
5	119	119	14161	14161	14161
6	112	109	12544	11881	12208
7	115	111	13225	12321	12765
8	119	116	14161	13456	13804
9	103	104	10609	10816	10712
10	105	103	11025	10609	10815
11	104	101	10816	10201	10504
12	112	108	12544	11664	12096
13	98	102	9604	10404	9996
14	99	98	9801	9604	9702
15	110	107	12100	11449	11770
16	105	107	11025	11449	11235
17	117	116	13689	13456	13572
18	112	111	12544	12321	12432
19	98	95	9604	9025	9310
20	113	110	12769	12100	12430
21	107	109	11449	11881	11663
22	120	116	14400	13456	13920
23	119	115	14161	13225	13695
24	110	112	12100	12544	12320

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

คน	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
25	112	114	12544	12996	12768
26	93	98	8649	9604	9114
27	101	106	10201	11236	10706
28	120	116	14400	13456	13920
29	98	104	9604	10816	10192
30	109	106	11881	11236	11554
30	3,276	3,264	359,360	356,276	357,652

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า } r_{xy} &= \frac{10,729,560 - 10,692,864}{\sqrt{[10,780,800 - (10,732,176)] [10,688,280 - (10,653,696)]}} \\
 &= \frac{36,696}{41,007.465} \\
 &= 0.89
 \end{aligned}$$

ตารางผนวกที่ 2 คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ที่ใช้ในการค้นหาค่า
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความขยันหมั่นเพียร

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
1	42	40	1764	1600	1680
2	35	34	1225	1156	1190
3	35	36	1225	1296	1260
4	36	38	1296	1444	1368
5	40	39	1600	1521	1560
6	41	39	1681	1521	1599
7	40	39	1600	1521	1560
8	43	40	1849	1600	1720
9	37	34	1369	1156	1258
10	38	36	1444	1296	1368
11	35	35	1225	1225	1225
12	40	37	1600	1369	1480
13	34	37	1156	1369	1258
14	32	35	1024	1225	1120
15	34	32	1156	1024	1088
16	36	36	1296	1296	1296
17	41	42	1681	1764	1722
18	37	38	1369	1444	1406
19	29	30	841	900	870
20	42	41	1764	1681	1742
21	39	39	1521	1521	1531
22	42	40	1764	1600	1690
23	44	42	1936	1764	1873
24	36	38	1296	1444	1368
25	37	37	1369	1369	1379

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
26	26	28	676	784	728
27	34	36	1156	1296	1224
28	43	42	1849	1764	1806
29	35	37	1225	1369	1295
30	41	39	1681	1521	1599
30	1,124	1,116	42,638	41,840	42,188

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า } r_{xy} &= \frac{1,265,640 - 1,254,384}{\sqrt{[1,279,140 - (1,263,376)] [1,255,200 - (1,245,456)]}} \\
 &= \frac{11,256}{12,393.723} \\
 &= 0.91
 \end{aligned}$$

ตารางแนวกที่ 3 คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ที่ใช้ในการคำนวณหาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความรับผิดชอบ

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
1	36	38	1296	1444	1368
2	38	37	1444	1369	1406
3	39	41	1521	1681	1599
4	39	37	1521	1369	1443
5	38	39	1444	1521	1482
6	34	34	1156	1156	1156
7	36	34	1296	1156	1224
8	35	36	1225	1296	1260
9	32	35	1024	1225	1120
10	35	35	1225	1225	1225
11	35	33	1225	1089	1155
12	38	36	1444	1296	1368
13	32	32	1024	1024	1024
14	39	36	1521	1296	1404
15	37	37	1369	1369	1369
16	30	32	900	1024	960
17	38	36	1444	1296	1368
18	36	35	1296	1225	1260
19	34	32	1156	1024	1088
20	36	35	1296	1225	1260
21	36	35	1296	1225	1260
22	41	39	1681	1521	1599
23	36	36	1296	1296	1296
24	38	36	1444	1296	1368
25	37	37	1369	1369	1369

ตารางหมวดที่ 3 (ต่อ)

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
26	35	35	1225	1225	1225
27	31	32	961	1024	992
28	38	37	1444	1369	1406
29	31	33	961	1089	1023
30	32	32	1024	1024	1024
30	1,072	1,062	38,528	37,748	38,101

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า } r_{xy} &= \frac{1,143,030 - 1,136,464}{\sqrt{[1,155,840 - (1,149,184)] [1,132,440 - (1,127,844)]}} \\
 &= \frac{4,566}{5,532.157} \\
 &= 0.83
 \end{aligned}$$

ตารางผนวกที่ 4 คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ที่ใช้ในการศึกษาค้นหาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความพึงพอใจเรียนและเดาพ
กฎหมาย

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
1	36	39	1296	1521	1404
2	40	37	1600	1369	1480
3	37	39	1369	1521	1443
4	33	35	1089	1225	1155
5	41	41	1681	1681	1681
6	37	36	1369	1296	1332
7	39	38	1521	1444	1482
8	41	40	1681	1600	1640
9	34	35	1156	1225	1190
10	32	32	1024	1024	1024
11	34	33	1156	1089	1122
12	34	35	1156	1225	1190
13	32	33	1024	1089	1056
14	28	27	784	729	756
15	39	38	1521	1444	1482
16	39	39	1521	1521	1521
17	38	38	1444	1444	1444
18	39	38	1521	1444	1482
19	35	33	1225	1089	1155
20	35	34	1225	1156	1190
21	32	35	1024	1225	1120
22	37	37	1369	1369	1369
23	39	37	1521	1369	1369
24	36	38	1296	1444	1368
25	38	40	1444	1600	1520

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

คนที่	ครั้งที่ 1 (X)	ครั้งที่ 2 (Y)	X ²	Y ²	XY
26	32	35	1024	1225	1120
27	36	38	1296	1444	1368
28	39	37	1521	1369	1443
29	32	34	1024	1156	1088
30	36	35	1296	1225	1260
30	1,080	1,086	39,178	39,562	39,328

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า } r_{xy} &= \frac{1,179,840 - 1,172,880}{\sqrt{[1,175,340 - (1,166,400)] [1,186,860 - (1,179,396)]}} \\
 &= \frac{6,960}{8,168.730} \\
 &= 0.85
 \end{aligned}$$

การคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean) ของนักเรียน จำแนกตามค่าเล่าเรียนและเพศในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = มัธยฐานเลขคณิต

ΣX = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1. มัธยฐานเลขคณิตของคะแนนของนักเรียนไทยพุทธชาย จำแนกในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความขยันหมั่นเพียร แทนค่า $\bar{X} = \frac{3,381}{114}$
= 29.66

ข. ความรับผิดชอบ แทนค่า $\bar{X} = \frac{3,279}{114}$
= 28.76

ค. ความมีระเบียบวินัย แทนค่า $\bar{X} = \frac{3,294}{114}$
และเคารพกฎหมาย = 28.89

2. มัธยฐานเลขคณิตของคะแนนของนักเรียนไทยพุทธหญิง จำแนกในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความขยันหมั่นเพียร แทนค่า $\bar{X} = \frac{3,822}{121}$
= 31.59

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,689}{121} \\ &= 30.49 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ก. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,735}{121} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 30.87 \end{aligned}$$

3. มีข้อมูลเลขคณิตของคะแนนของนักเรียนไทยมุสลิมชาย จำแนกในแต่ละ

คุณลักษณะจริยธรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความซื่อสัตย์สุจริต} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,174}{110} \\ &= 28.85 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,103}{110} \\ &= 28.21 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ง. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,135}{110} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 28.50 \end{aligned}$$

4. คำมีข้อมูลเลขคณิตของคะแนนของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง จำแนกในแต่ละ

คุณลักษณะจริยธรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความซื่อสัตย์สุจริต} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,705}{120} \\ &= 30.87 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,506}{120} \\ &= 29.22 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{3,600}{120} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 30.00 \end{aligned}$$

การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของ
นักเรียน จำแนกตามค่าส่งาและเพศในแต่ละคุณลักษณะกิจกรรม

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\Sigma(X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\Sigma(X - \bar{X})^2$ = ผลรวมของผลต่างระหว่างแต่ละคะแนนกับมัธยฐานยกกำลังสอง

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนไทยพุทธชาย จำแนกตามคุณลักษณะ
กิจกรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความขยันหมั่นเพียร} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{2,491.02}{113} \\ &= 4.70 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,441.74}{113} \\ &= 3.57 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,566.50}{113} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 3.72 \end{aligned}$$

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนไทยพุทธหญิง จำแนกตามคุณลักษณะ

จริยธรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความขยันหมั่นเพียร} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{2,474.36}{120} \\ &= 4.54 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,404.22}{120} \\ &= 3.42 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,649.05}{120} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 3.71 \end{aligned}$$

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนไทยมุสลิมชาย จำแนกตามคุณลักษณะ

จริยธรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความขยันหมั่นเพียร} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{2,321.40}{109} \\ &= 4.61 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,595.74}{109} \\ &= 3.83 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,893.50}{109} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 4.17 \end{aligned}$$

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง จำแนกตามคุณลักษณะ
จริยธรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความซื่อสัตย์สุจริต} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{2,454.30}{119} \\ &= 4.54 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,451.36}{119} \\ &= 3.49 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า S.D.} &= \frac{1,248.00}{119} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} &= 3.24 \end{aligned}$$

การทดสอบความแตกต่างของพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมเกี่ยวกับ
องค์ประกอบด้านคำสอนและเพศในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม โดยใช้ Z-test

$$\text{สูตร} \quad Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $Z = Z\text{-test}$

$\bar{X}_1, \bar{X}_2 =$ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

$S_1^2, S_2^2 =$ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

$n_1, n_2 =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความซื่อสัตย์สุจริต แทนค่า $Z = \frac{29.66 - 31.59}{\sqrt{\frac{4.70^2}{114} + \frac{4.54^2}{121}}}$
= -3.22

ข. ความรับผิดชอบ แทนค่า $Z = \frac{28.76 - 30.49}{\sqrt{\frac{3.57^2}{114} + \frac{3.42^2}{121}}}$
= -3.76

ค. ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย แทนค่า $Z = \frac{28.89 - 30.87}{\sqrt{\frac{3.72^2}{114} + \frac{3.71^2}{121}}}$
= -4.13

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความซื่อสัตย์สุจริต แทนค่า $Z = \frac{28.85 - 30.87}{\sqrt{\frac{4.61^2}{110} + \frac{4.54^2}{120}}}$
= -3.37

ข. ความรับผิดชอบ แทนค่า $Z = \frac{28.21 - 30.49}{\sqrt{\frac{3.83^2}{110} + \frac{3.42^2}{120}}}$
= -2.10

ค. ความถี่เปรียบเทียบ
และเคอร์พทฤษฎีหมาย

$$\text{แทนค่า } Z = \frac{28.50 - 30.00}{\sqrt{\frac{4.17^2}{110} + \frac{3.24^2}{120}}}$$

$$= -3.00$$

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างพหุการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนไทยพุทธชายกับนักเรียนไทยมุสลิมชายในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความซื่อสัตย์สุจริต

$$\text{แทนค่า } Z = \frac{29.66 - 28.85}{\sqrt{\frac{4.70^2}{114} + \frac{4.61^2}{110}}}$$

$$= 1.31$$

ข. ความรับผิดชอบ

$$\text{แทนค่า } Z = \frac{28.76 - 28.21}{\sqrt{\frac{3.57^2}{114} + \frac{3.83^2}{110}}}$$

$$= 1.10$$

ค. ความถี่เปรียบเทียบ
และเคอร์พทฤษฎีหมาย

$$\text{แทนค่า } Z = \frac{28.89 - 28.50}{\sqrt{\frac{3.72^2}{114} + \frac{4.17^2}{110}}}$$

$$= 0.74$$

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างพหุการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนไทยพุทธหญิงกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิงในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความซื่อสัตย์สุจริต

$$\text{แทนค่า } Z = \frac{31.59 - 30.00}{\sqrt{\frac{4.54^2}{121} + \frac{4.17^2}{110}}}$$

$$= 1.24$$

ช. ความรับผิดชอบ แทนค่า $Z = \frac{30.49 - 29.22}{\sqrt{\frac{3.42^2}{121} + \frac{3.49^2}{120}}}$

$= 2.82$

ค. ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย แทนค่า $Z = \frac{30.87 - 30.00}{\sqrt{\frac{3.71^2}{121} + \frac{3.24^2}{120}}}$

$= 1.93$

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนไทยพุทธชาย/นักเรียนไทยมุสลิมหญิงในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

ก. ความซื่อสัตย์สุจริต แทนค่า $Z = \frac{29.66 - 30.87}{\sqrt{\frac{4.70^2}{114} + \frac{4.54^2}{120}}}$

$= -2.02$

ข. ความรับผิดชอบ แทนค่า $Z = \frac{28.76 - 29.22}{\sqrt{\frac{3.57^2}{114} + \frac{3.49^2}{120}}}$

$= -1.00$

ค. ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย แทนค่า $Z = \frac{28.89 - 30.00}{\sqrt{\frac{3.72^2}{114} + \frac{3.24^2}{120}}}$

$= -2.41$

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างเพื่อหาการกระทำให้เหตุผลทางจริยธรรม
ระหว่างเด็กเรียนไทยมุสลิมชายกับนักเรียนไทยพุทธหญิงในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม

$$\begin{aligned} \text{ก. ความซื่อสัตย์สุจริต} \quad \text{แทนค่า } Z &= \frac{28.85 - 31.59}{\sqrt{\frac{4.61^2}{110} + \frac{4.54^2}{121}}} \\ &= -4.57 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ข. ความรับผิดชอบ} \quad \text{แทนค่า } Z &= \frac{28.21 - 30.49}{\sqrt{\frac{3.83^2}{110} + \frac{3.42^2}{121}}} \\ &= -4.75 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค. ความมีระเบียบวินัย} \quad \text{แทนค่า } Z &= \frac{28.50 - 30.87}{\sqrt{\frac{4.17^2}{110} + \frac{3.71^2}{121}}} \\ \text{และเคารพกฎหมาย} & \\ &= -4.56 \end{aligned}$$

ห้องสมุด

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ